

Febrer 2006

Conjuntura econòmica
de les Illes Balears

Febrero 2006

Coyuntura económica
de las Islas Baleares

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació > Direcció General d'Economia

Conjuntura econòmica de les Illes Balears Febrer 2006

Coyuntura económica de las Islas Baleares Febrero 2006

Subscripció

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correus electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre butlletí de conjuntura econòmica en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

Direcció/ Dirección:
Maria Marquès Caldentey

Coordinació/ Coordinación:
Alejandro Valdivia Schneider

Realització/ Realización
Elena Arbona Colom
Amelia Cabellos Barreiro
Patricia Tous Prieto
Mercedes Villalonga Ruiz

Direcció General d'Economia
Conselleria d'Economia Hisenda i Innovació
GOVERN DE LES ILLES BALEARS

C/ Palau Reial, 17
07001 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.177.928
Fax.: +34.971.177.959
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

Suscripción

para subscribirse gratuitamente a nuestro servicio de información, le invitamos a enviar un mensaje por correo electrónico a la dirección:
informa@dgeconomia.caib.es

Le notificaremos la publicación de nuestro boletín de coyuntura económica en versión digital tan pronto esté disponible, así como otras noticias de interés.

Índex		Índice	Página
1.	Internacional	Internacional	2
2.	Unió Europea	Internacional	7
3.	Espanya	España	9
4.	Illes Balears	Islas Baleares	12
4.1	Agricultura, ramaderia i pesca	Agricultura, ganadería y pesca	14
4.2	Indústria i energia	Industria y energía	18
4.3	Construcció	Construcción	22
4.4	Serveis	Servicios	26
4.4.1	Comerç i banca	Comercio y banca	28
4.4.2	Transport	Transporte	30
4.4.3	Turisme. Viatgers	Turismo. Viajeros	35
4.4.4	Turisme. Allotjament	Turismo. Alojamiento	39
4.4.5	Turisme. Comparació amb altres destinacions competidores	Turismo. Comparación con otros destinos competidores	44
4.4.6	Turisme. Ingressos i preus	Turismo. Ingresos y precios	46
4.5	Consum i inversió	Consumo e inversión	49
4.5.1	Consum	Consumo	49
4.5.2	Inversió	Inversión	52
4.5.3	Crèdit i estalvi	Crédito y ahorro	54
4.6	Preus	Precios	55
4.7	Ocupació	Empleo	58
4.8	Costs laborals	Costes laborales	60
	Notes i abreviacions	Notas y abreviaturass	61
	Agraïments	Agradecimientos	61

Indicadors internacionals i de la Unió Europea

Indicadores internacionales y de la Unión Europea

		PIB ^x		Taxa d'atur Tasa de paro		Inflació ^x Inflación ^x		E Estados Unidos
		3T2004	3T2005	Oct.2004	Oct.2005	Des.2004	Dic.2005	
		Estats Units	USA	3,8	3,7	5,5	5,0	3,3
Japó	NP	2,4	2,9	4,7	4,5	0,2	...	NP Japón
Unió Europea	UE15	2,1	1,6	8,0	7,6	2,2	2,2	UE Unión Europea
Regne Unit	UK	3,0	1,7	4,6	...	1,6	2,0	UK Reino Unido
Zona euro	Z€	1,9	1,6	8,8	8,3	2,4	2,2	Z€ Zona euro
Alemanya ^a	D	1,1	1,4	9,8	9,1	2,2	2,1	D Alemania ^a
França	F	1,8	1,8	9,5	9,3	2,3	1,8	F Francia
Itàlia	I	1,2	0,1	8,0	...	2,4	2,1	I Italia
Espanya	E	3,1	3,5	10,6	8,6	3,3	3,7	E España

Fonts: Banc d'Espanya

^x. Taxa interanual

a. Taxa d'atur harmonitzada amb la UE

b. Taxa de variació del període sobre el mateix període de l'any anterior

Fuentes: Banco de España

^x. Tasa interanual

a. Tasa de paro armonizada con la UE

b. Tasa de variación del período sobre el mismo período del año anterior

Segons l'OCDE el creixement econòmic mundial de l'any 2004 va ser de 3,4%, en 2005 arriba al 2,6%, i per al 2006 es preveu un 2,8%. El creixement internacional en 2005 s'ha anat moderant, a causa, principalment, de la pujada dels preus del petroli, que genera tensions inflacionistes; les catàstrofes naturals a la darreria de 2004 i durant 2005; els atemptats terroristes; el déficit comercial dels Estats Units; la infravaloració del iuan, i la debilitat econòmica de l'àrea de l'euro.

Les potències protagonistes del dinamisme en l'activitat econòmica mundial segueixen sent els EUA, la Xina i l'Índia. Contràriament, la zona euro i el Japó mantenen febles taxes de creixement i mostren a la fi de 2005 signes de reactivament.

- Estats Units

L'economia nord-americana presenta un creixement en el tercer trimestre del 3,7% interanual, després del 3,6% dels dos trimestres anteriors. Segons les previsions de la tardor de la Comissió Europea, les previsions de creixement per al 2005 es rebaixen fins al 3,5%, i per a l'any 2006 queden en 3,2%.

Durant el tercer trimestre, la demanda interna encara és un dels pilars bàsics del creixement del PIB. En el consum, els alts preus de les gasolines comencen a reflectir l'efecte sobre les vendes de vehicles de motor i el combustible, tot i que el creixement del consum encara es fonamenta en l'evolució positiva de l'ocupació. La inversió segueix enfortint-se gràcies als increments dels preus de l'habitatge i a les condicions favorables de finançament.

El sector exterior no ha anat tan bé com s'esperava i deixa enrere l'aportació positiva al PIB registrat el trimestre anterior. Les importacions augmenten impulsades per l'augment de consum i l'increment en el preu del petroli. El déficit comercial es manté elevat.

Según la OCDE el crecimiento económico mundial en el año 2004 fue del 3,4%, en el 2005 alcanza el 2,6%, y para el 2006 se prevé un 2,8%. El crecimiento internacional en 2005 se ha ido moderando, a causa principalmente de: la subida de los precios del petróleo que genera tensiones inflacionistas; las catástrofes naturales a finales de 2004 y durante 2005; los atentados terroristas; el déficit comercial de Estados Unidos; la infravaloración del yuan; y la debilidad económica del área del euro.

Las potencias protagonistas del dinamismo en la actividad económica mundial siguen siendo EE UU, China e India. Contrariamente la Zona euro y Japón mantienen débiles tasas de crecimiento, mostrando a finales de 2005 signos de reactivación.

- Estados Unidos

La economía estadounidense tiene un crecimiento en el tercer trimestre del 3,7% interanual, después del 3,6% de los dos trimestres inmediatamente anteriores. Según las previsiones de otoño de la Comisión Europea, las previsiones de crecimiento para 2005 se rebajan hasta el 3,5%, y para 2006 se quedan en el 3,2%.

En el tercer trimestre la demanda interna sigue siendo uno de los pilares básicos del crecimiento del PIB. En el consumo, los altos precios de las gasolinas empiezan reflejar su efecto sobre las ventas de vehículos a motor y el combustible; si bien el crecimiento del consumo sigue viéndose apoyado por la evolución positiva del empleo. La inversión sigue fortaleciéndose gracias a los incrementos de los precios de la vivienda y a las condiciones favorables de financiación.

El sector exterior no ha ido tan bien como se esperaba y deja atrás la aportación positiva al PIB registrado el trimestre anterior. Las importaciones aumentaron impulsadas por el aumento de consumo y por el incremento en el precio del petróleo; y el déficit comercial se mantiene elevado.

Previsions pels anys 2005 i 2006

Previsiones para los años 2005 y 2006

	PIB		Taxa d'atur Tasa de paro		Inflació Inflación		US	Estados Unidos
	2005	2006	2005	2006	2005	2006		
Estats Units	US	3,5	3,2	5,1	5,0	2,9	2,8	US Estados Unidos
Japó	JP	2,5	2,2	4,5	4,2	-0,5	0,0	JP Japón
Unió Europea	UE15	1,4	2,0	7,9	7,7	2,3	2,2	UE15 Unión Europea
Dinamarca	DK	2,7	2,3	4,6	4,2	1,7	2,0	DK Dinamarca
Regne Unit	UK	1,6	2,3	4,6	4,9	2,4	2,2	UK Reino Unido
Suècia	S	2,5	3,0	6,8	5,9	0,7	1,4	S Suecia
Zona euro	Z€	1,3	1,9	8,6	8,4	2,3	2,2	Z€ Zona euro
Alemanya	D	0,8	1,2	9,5	9,3	2,0	1,6	D Alemania
Àustria	A	1,7	1,9	5,0	5,0	2,2	2,1	A Austria
Bèlgica	BE	1,4	2,1	8,0	7,9	2,7	2,6	BE Bélgica
Espanya	ES	3,4	3,2	9,2	8,5	3,6	3,3	ES España
Finlàndia	FI	1,9	3,5	8,4	7,8	1,0	1,4	FI Finlandia
França	FR	1,5	1,8	9,6	9,3	2,0	2,1	FR Francia
Holanda	NL	0,5	2,0	5,1	4,9	1,7	2,0	NL Holanda
Irlanda	IE	4,4	4,8	4,3	4,4	2,2	2,5	IE Irlanda
Itàlia	IT	0,2	1,5	7,7	7,6	2,2	2,1	IT Italia
Portugal	PT	0,4	0,8	7,4	7,7	2,2	2,7	PT Portugal
Nous membres de la UE ¹	UE25	1,5	2,1	8,7	8,5	2,3	2,2	UE25 Nuevos miembros de la UE ¹
Polònia	PL	3,4	4,3	17,8	16,8	1,7	2,9	PL Polonia
República Txeca	CZ	4,8	4,4	7,9	7,5	2,2	2,3	CZ República Checa
Hongria	HU	3,7	3,9	7,0	6,9	3,7	2,0	HU Hungría
Noruega		3,1	3,3	4,2	4,0	1,4	2,1	Noruega
Suïssa		0,8	1,8	3,7	3,7	1,3	1,4	Suiza

Fonts: Comissió Europea, i FMI

¹ Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, República Txeca, ¹ Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, República Checa, Eslovàquia, Eslovènia, Hongria, Xipre i Malta.

Fuentes: Comisión Europea, y FMI

¹ Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, República Checa, Eslovaquia, Eslovenia, Hungría, Chipre y Malta

Les vendes al detall varen créixer durant els últims mesos de 2005, igual que l'activitat industrial. L'IPI de desembre va millorar, cosa que afavoreix les expectatives per al 2006 i demostra que l'activitat es recupera després de les catàstrofes causades pels huracans Katrina i Rita.

En el mercat laboral la recuperació és moderada. Es varen crear 215.000 llocs de feina al novembre i la taxa d'atur se situa en 5,1%, amb una reducció en el total de desocupats.

L'índex de preus de consum va abaixar la variació interanual al novembre fins al 3,5%, quan al setembre havia arribat a 4,6% i a l'octubre a 4,3%. La causa va ser l'abaratiment dels preus energètics durant aqueix mes.

La Reserva Federal incrementa de nou els tipus d'interès i continua la política iniciada el juny de 2004 amb la intenció desaccelerar la despresa en consum dels nord-americans i disminuir el desequilibri comercial.

Las ventas al por menor crecieron en los últimos meses de 2005, al igual que la actividad industrial. El IPI de diciembre mejoró, lo que favorece las expectativas para 2006, muestra de que la actividad se recupera después de las catástrofes causadas por los huracanes Katrina y Rita.

En el mercado laboral la recuperación es moderada. Se crearon 215.000 puestos de trabajo en noviembre y la tasa de paro se sitúa en el 5,1%, con una reducción en el total de parados.

El índice de precios al consumo bajó su variación interanual en noviembre hasta el 3,5%, cuando en septiembre había alcanzado el 4,6% y en octubre el 4,3%. La causa fue el abaratamiento de los precios energéticos durante el citado mes.

La Reserva Federal incrementa de nuevo los tipos de interés, continuando con la política iniciada en junio de 2004 con la intención desacelerar el gasto en consumo de los norteamericanos y disminuir el desequilibrio comercial.

- Japó

L'economia japonesa reflecteix de nou els símptomes de reactivament, n'accelera el creixement fins al 2,9% durant el tercer trimestre, enfront del 0,9% del mateix període de l'any anterior. Les expectatives per al 2006 es mostren optimistes, per la revisió a l'alça de les previsions de vendes, inversions i beneficis de les empreses, que han sabut aprofitar les oportunitats que ha ofert el creixement econòmic nord-americà i asiàtic.

En aquest progrés econòmic destaquen dos components de la demanda: la inversió privada, que continua el seu dinamisme, i el sector exterior, per l'impuls de les exportacions. Cal esmentar també la recuperació del consum privat, basada en una major contractació laboral i en un increment de les remuneracions.

D'altra banda, la producció industrial també avança i arriba a nivells màxims durant el mes de novembre.

Continuant la tendència dels últims mesos, la taxa d'atur d'octubre va arribar a 4,5%.

L'economia nipona no abandona el territori deflacionista de gener ençà, en què es registra un -0,7% a l'octubre.

- Xina

La Xina continua amb elevades taxes de creixement (9,5% en el segon trimestre). A més de l'augment de les exportacions, es registra una disminució en el creixement de les importacions.

La Xina continua amb fort creixement i baixa inflació. La revisió de les estadístiques del país dels darrers 25 anys ha fet alçar més les taxes de creixement i, a més, ha fet augmentar el pes del sector serveis.

A pesar d'haver-se convertit en la quarta potència econòmica mundial en termes de PIB, cal recordar que concentra un cinquè de la població mundial. En termes per càpita, la Xina encara és una economia en vies de desenvolupament amb una gran diferència entre la població rural i la urbana.

En el sector exterior les exportacions es varen desaccelerar al novembre i el creixement de les importacions es va reduir fins al 20%.

Pel que fa a l'oferta, el sector industrial torna a ser el motor de creixement, seguit dels serveis. La producció industrial i la inversió en actius fixos apunten cap al manteniment d'un dinamisme elevat.

L'increment de la producció està lligat parcialment al sector exterior, amb el qual l'economia xinesa no padeix pressions inflacionistes pel costat de la demanda interna. La taxa d'inflació dels preus de consum es va incrementar al novembre fins a l'1,3%.

- Japón

La economía japonesa refleja de nuevo los síntomas de su reactivación, acelerando su crecimiento hasta el 2,9% en el tercer trimestre, frente al 0,9% del mismo periodo del año anterior. Las expectativas para 2006 se muestran optimistas, por la revisión al alza de las previsiones de ventas, inversiones y beneficios de las empresas, que han sabido aprovechar las oportunidades que ha ofrecido el crecimiento económico estadounidense y asiático.

En este progreso económico destacan dos componentes de la demanda: la inversión privada, que continúa su dinamismo; y el sector exterior, por el impulso de las exportaciones. Cabe mencionar también la recuperación del consumo privado, basada en una mayor contratación laboral y en un incremento de las remuneraciones.

Por su parte, la producción industrial también avanza, alcanzando niveles máximos en el mes de noviembre.

Continuando con la tendencia de los últimos meses, la tasa de paro de octubre alcanzó el 4,5%.

La economía nipona no abandona el territorio deflacionista en lo que va de año, registrándose un -0,7% en octubre

- China

China continúa con elevadas tasas de crecimiento (9,5% en el segundo trimestre). Junto al aumento de las exportaciones, se registra una disminución en el crecimiento de las importaciones.

China continúa con fuerte crecimiento y baja inflación. La revisión de las estadísticas del país de los últimos 25 años ha alzado más las tasas de crecimiento, y además ha aumentado el peso del sector servicios.

A pesar de haberse convertido en la cuarta potencia económica mundial en términos de PIB, cabe recordar que concentra un quinto de la población mundial. En términos per cápita, China sigue siendo una economía en vías de desarrollo con una gran diferencia entre la población rural y la urbana.

En el sector exterior las exportaciones se desaceleraron en noviembre y el crecimiento de las importaciones se redujo hasta el 20%.

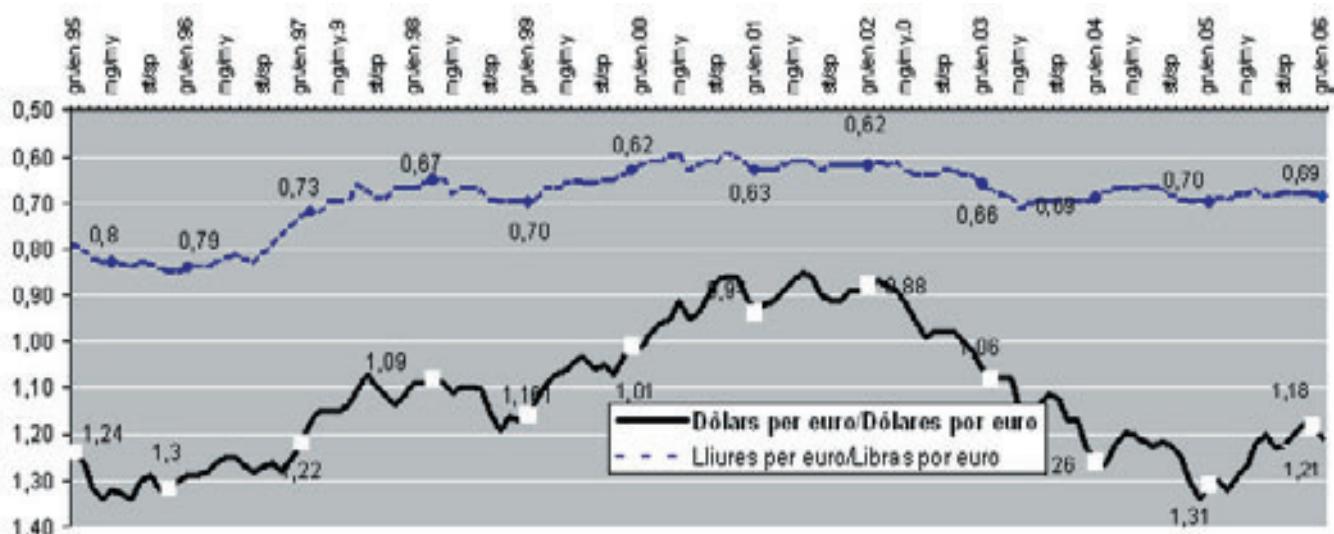
Por el lado de la oferta, el sector industrial vuelve a ser el motor de crecimiento, seguido de los servicios. La producción industrial y la inversión en activos fijos, apuntan al mantenimiento de un elevado dinamismo.

El incremento de la producción está ligado parcialmente al sector exterior, con lo que la economía china no padece presiones inflacionistas por el lado de la demanda interna. La tasa de inflación de los precios de consumo se incrementó en noviembre hasta el 1,3%.

Divises - tipus de canvi mitjà mensual per ecu/euro
 Escala invertida. Valors mostrats per al gener de cada any i el darrer mes de la sèrie.
 Font: Banc d'Espanya

Divisas – tipo de cambio medio mensual por ecu/euro
 Escala invertida. Valores fijados para enero de cada año y el último mes de la serie.
 Fuente: Banco de España

- Divises i petroli

El preu del petroli va arribar al màxim anual al setembre i octubre de 2005, amb una cotització mitjana del Brent, Texas i West Intermediate de gairebé 62 dòlars per barril (50,3 euros). Des de llavors, la cotització del cru s'ha anat moderant lleugerament i al desembre registra 56,5 dòlars per barril.

L'Agència Internacional de l'Energia (AIE) preveu que la demanda internacional augmenti un 2,2%, un punt per sobre de l'estimada per a 2005. L'increment es deu a la forta demanda dels EUA, de la Xina i l'Índia.

La capacitat de producció es caracteritza per les tensions provocades pel programa nuclear d'Iran; el clima de guerra civil en la regió petrolífera del delta del Níger, a Nigèria; els conflictes a l'Iraq; la baixa producció de Veneçuela; la lenta recuperació del huracà del Golf de Mèxic després dels huracans i l'ona de fred que assota Europa.

Durant els darrers mesos de 2005, l'euro es deprecia lleugerament enfront del dòlar. El tipus de canvi mitjà al desembre va ser d'1,19 dòlars per euro, enfront d'1,32 dòlars per euro registrats en el mateix mes de l'any anterior.

La lliura perllonga la seva estabilitat respecte de l'euro i es manté en el tipus de canvi de 0,68 lliures/euro.

- Divisas y petróleo

El precio del petróleo llegó a su máximo anual en septiembre y octubre de 2005, con una cotización media del Brent, Texas y West Intermediate de casi 62 dólares por barril (50,3 euros). Desde entonces, la cotización del crudo se ha ido moderando ligeramente y en diciembre registra los 56,5 dólares por barril.

La Agencia Internacional de la Energía (AIE) prevé que la demanda internacional aumente un 2,2% un punto por encima de la estimada para 2005. El incremento se debe a la fuerte demanda de EE UU, de China e India.

La capacidad de producción se caracteriza por las tensiones provocadas por: el programa nuclear de Irán; el clima de guerra civil en la región petrolífera del delta del Níger, en Nigeria; los conflictos en Irak; la baja producción de Venezuela; la lenta recuperación del bombeo del Golfo de México tras los huracanes, y la ola de frío que azota Europa.

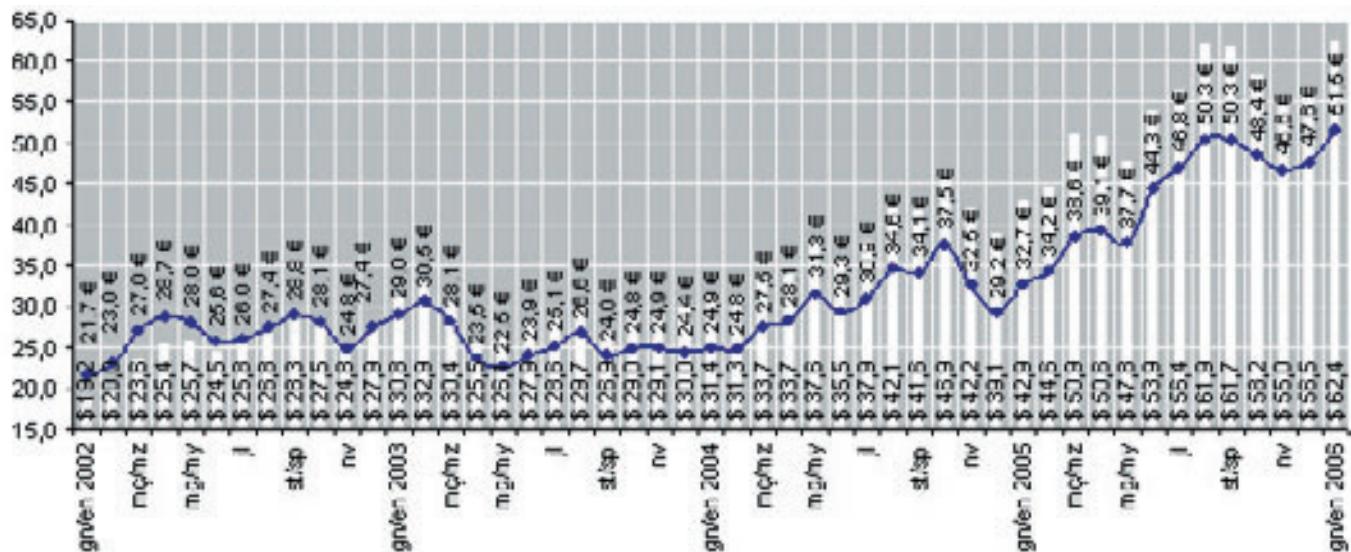
En los últimos meses de 2005 el euro se deprecia ligeramente frente al dólar. El tipo de cambio medio en diciembre fue de 1,19 dólares por euro, frente al 1,32 dólares por euro registrados en el mismo mes del año anterior.

La libra prolonga su estabilidad respecto al euro, manteniéndose en el tipo de cambio de 0,68 libras/euro.

Preu del cru (petroli) per barril en dòlars i euros,
mitjana simple dels preus de: Dated Brent, West Texas
Intermediate, i Dubai Fateh
Font: Banc d'Espanya, FMI i elaboració pròpia

Precio del crudo (petróleo) por barril en dólares y euros,
media simple de los precios de: Dated Brent, West Texas
Intermediate, y Dubai Fateh
Fuente: Banco de España, FMI y elaboración propia

2. Unió Europea

Unión Europea

• Regne Unit

L'evolució econòmica del Regne Unit continua desaccelerant-se. La taxa de creixement del segon trimestre és de l'1,8%, tres dècimes per sota del trimestre anterior.

L'increment del PIB estimat de la Comissió Europea per a l'any 2005 continua en el 2,8% interanual, i manté aquesta taxa el 2006.

El consum privat disminueix de nou la seva variació en el segon trimestre. Contràriament al consum privat, el consum públic i la inversió mantenen les confiades taxes de creixement del trimestre anterior. El saldo del sector exterior millora la seva aportació per l'increment de les exportacions durant el trimestre.

L'evolució del mercat laboral es conserva favorable. La taxa d'atur no registra grans variacions i es manté entorn del 4,7% des de maig de 2004.

La inflació interanual se situa a l'agost en el 2,4%, una dècima més que en el trimestre anterior. Destaquen els increments en els preus industrials i de transport com a resultat de la pujada dels preus de l'energia i de la benzina. El Banc d'Anglaterra ha reduït el tipus d'interès bàsic un quart de punt, per la moderació del comportament econòmic i per les perspectives menys optimistes respecte al creixement del producte.

• Zona euro

L'economia de la zona euro registra en el segon trimestre un creixement del 1,3%, i es retrou dues dècimes respecte del trimestre anterior. Les estimacions de la Comissió Europea mantenen el creixement per a 2004 en el 2,1%, i l'estimació per a 2005 en el 1,6%.

La demanda interna prossegueix sense registrar variació positiva de l'abril al juny. El consum de les llars no es recupera, i contràriament la inversió comença a alçar-se de mica en mica. L'augment de les exportacions no arriba a compensar l'evolució de la demanda interna.

La taxa d'atur al juliol mostra una suau millora enfront del mes anterior, amb un 8,6% de la població activa.

Líndex de preus de consum harmonitzat d'agost sosté la variació registrada en el mes anterior (2,2%). A la zona euro es perllonga la contenció en els preus, a pesar de l'encariment del petroli.

• Alemanya

Alemanya té un creixement econòmic en el segon trimestre del 0,6%, per sota del 0,8% del trimestre anterior.

La suau millora de la demanda interna és resultat del millor tono de la inversió, afavorit per l'augment dels beneficis empresarials i del consum públic.

Per contra, el consum privat no mostra síntomes de recuperació. El saldo del sector exterior es veu afavorit per la millora de les exportacions i la lleugera contracció de les importacions.

La taxa d'atur al juliol és del 9,3%, i disminueix dues dècimes respecte a l'observada al juny. La taxa màxima d'atur es va assolir a l'abril amb un 9,9%.

• Reino Unido

La evolución económica de Reino Unido continúa con la desacelerándose, siendo su tasa de crecimiento del segundo trimestre es del 1,8%, tres décimas por debajo del trimestre anterior.

El incremento del PIB estimado de la Comisión Europea para el año 2005 continua en el 2,8% interanual, manteniendo dicha tasa para 2006.

El consumo privado disminuye de nuevo su variación en el segundo trimestre. Opuestamente al consumo privado, el consumo público y la inversión mantienen las confiadas tasas de crecimiento del trimestre anterior. El saldo del sector exterior mejora su aportación por el incremento de las exportaciones durante el trimestre.

La evolución del mercado laboral se conserva favorable. La tasa de paro no registra grandes variaciones, manteniéndose en torno al 4,7% desde mayo de 2004.

La inflación interanual se sitúa en agosto en el 2,4%, una décima más que en el trimestre anterior. Destacan los incrementos en los precios industriales y de transporte como resultado de la subida de los precios de la energía y de la gasolina. El Banco de Inglaterra ha reducido el tipo de interés básico un cuarto de punto, por la moderación del comportamiento económico y por las perspectivas menos optimistas respecto al crecimiento del producto.

• Zona euro

La economía de la zona euro registra en el segundo trimestre un crecimiento del 1,3%, retrayéndose dos décimas respecto al trimestre anterior. Las estimaciones de la Comisión Europea mantienen el crecimiento para 2004 en el 2,1%, y la estimación para 2005 en el 1,6%.

La demanda interna prosigue sin registrar variación positiva de abril a junio. El consumo de los hogares no se recupera, y contrariamente la inversión empieza paulatinamente a alzarse. El aumento de las exportaciones no llega a compensar la evolución de la demanda interna.

La tasa de paro en julio muestra una suave mejora frente al mes anterior, con un 8,6% de la población activa.

El índice de precios al consumo armonizado de agosto sostiene la variación registrada en el mes anterior (2,2%). En la zona euro se prolonga la contención en los precios, a pesar del encarecimiento del petróleo.

• Alemania

Alemania tiene un crecimiento económico en el segundo trimestre del 0,6%, por debajo del 0,8% del trimestre anterior.

La suave mejora de la demanda interna es resultado del mejor tono de la inversión, favorecido por el aumento de los beneficios empresariales, y del consumo público. Adversamente, el consumo privado no muestra síntomas de recuperación. El saldo del sector exterior se ve favorecido por la mejora de las exportaciones y la ligera contracción de las importaciones.

La tasa de paro en julio es del 9,3%, y disminuye dos décimas respecto a la observada en junio. La tasa máxima de paro se alcanzó en abril con un 9,9%.

L'IPC harmonitzat d'Alemanya se situa en l'1,9% interanual al juliol i agost. Destaca el fet que l'evolució dels preus a Alemanya no ha deixat d'augmentar des de gener.

- França

L'economia francesa disminueix la seva taxa de creixement en el segon trimestre de 2005, amb un 1,3% interanual per sota de l'1,9% distingit per al primer trimestre.

La taxa d'atur roman estable pràcticament des d'octubre de 2004 en el 9,7%.

L'índex de preus harmonitzat mostra un comportament irregular en 2005, encara que per sota de les variacions de 2004. El mes d'agost registra una variació del 2,0%, quan a l'agost de 2004 va ser del 2,5%.

- Itàlia

L'economia italiana perllonga fins al primer semestre de 2005 les seves febles taxes de creixement. Per al segon trimestre les estimacions de creixement se situen en el 0,1%. Només les exportacions han aconseguit incrementar-se, però igualment el seu efecte es contraresta amb l'increment de les importacions.

L'evolució dels preus de consum en l'economia italiana es mantenen continguts. La inflació se situa en el 2,2% a l'agost.

El IPC armonizado de Alemania se sitúa en el 1,9% interanual en julio y agosto. Destaca el hecho de que la evolución de los precios en Alemania no ha dejado de aumentar desde enero.

- Francia

La economía francesa disminuye su tasa de crecimiento en el segundo trimestre de 2005, con un 1,3% interanual por debajo del 1,9% estimado para el primer trimestre.

La tasa de paro permanece estable prácticamente desde octubre de 2004 en el 9,7%.

El índice de precios armonizado muestra un comportamiento irregular en 2005, aunque por debajo de las variaciones de 2004. El mes de agosto registra una variación del 2,0%, cuando en agosto de 2004 fue del 2,5%.

- Italia

La economía italiana prolonga hasta el primer semestre de 2005 sus débiles tasas de crecimiento. Para el segundo trimestre las estimaciones de crecimiento se sitúan en el 0,1%. Sólo las exportaciones han conseguido incrementarse, pero igualmente su efecto se contrarresta con el incremento de las importaciones.

La evolución de los precios al consumo en la economía italiana se mantienen contenidos. La inflación se sitúa en el 2,2% en agosto.

Previsions macroeconòmiques		Previsiones macroeconómicas		
Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Taxes de variació interanuals (en %)		Datos corregidos de efectos estacionales y calendario. Tasas de variación interanuales (en %)		
		2005	2006	
Despesa en consum final		4,1	3,9	Gasto en consumo final
Consum final de les llars ¹		3,7	3,6	Consumo final de hogares ¹
Consum final de les AP		5,3	4,6	Consumo final de AA.PP.
Formació bruta del capital fix		6,8	5,1	Formación bruta de capital fijo
Béns d'equipament		8,2	7,0	Bienes de equipo
Construcció		5,7	3,8	Construcción
Demandà interna		4,8	4,2	Demandada interna
Exportació de béns i serveis		1,2	3,2	Exportación bienes y servicios
Importació de béns i serveis		6,6	6,2	Importación de bienes y servicios
PIB a preus de mercat		3,3	3,3	PIB a precios de mercado
Ocupació ²		2,7	2,6	Ocupación ²

1. Inclou les ISFLSL
 2. Llocs de feina equivalents a temps complet

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda, juliol 2005. Escenari macroeconòmic 2005-2006

1. Incluye a las ISFLSH
 2. Puestos de trabajo equivalentes a tiempo completo

Fuente: Ministerio de Economía y Hacienda, julio 2005. Escenario macroeconómico 2005-2006.

El creixement del segon trimestre és del 3,4% interanual, una dècima per sobre del trimestre anterior. Aquesta suau acceleració respecte del trimestre anterior es basa sobretot en el consum privat i en la inversió en capital fix.

L'economia espanyola manté el perfil d'acceleració iniciat a principis de 2004. Després de la revisió arran del canvi de metodologia en la comptabilitat nacional (base 2000), l'estimació de creixement de 2004 és del 3,1% i la previsió per al 2005 és del 3,3%. Amb la metodologia antiga (base 1995), l'estimació era del 2,7% per al 2004; la previsió per al 2005 no variava del 2,7%.

- Demanda

El creixement interanual assolit en el segon trimestre (3,4% interanual) es caracteritza pel manteniment en l'aportació de la demanda interna, alhora que la demanda externa redueix lleugerament la seva aportació negativa.

La demanda interna manté el creixement del trimestre anterior en el 6,0%. La despesa en consum final de les llars i de les ISFL al servei de les llars també prossegueix amb la variació del trimestre anterior (4,8%) i el de les administracions públiques la redueix fins al 4,6% (en el trimestre anterior va ser de 5,6%). La formació bruta de capital fix és la partida que més avança (7,5% en el segon

El crecimiento del segundo trimestre es del 3,4% interanual, una décima por encima del trimestre anterior. Esta suave aceleración respecto al trimestre anterior se apoya fundamentalmente en el consumo privado y en la inversión en capital fijo.

La economía española mantiene el perfil de aceleración iniciado a principios de 2004. Después de la revisión a raíz del cambio de metodología en la Contabilidad Nacional (base 2000), la estimación de crecimiento de 2004 es del 3,1% y la previsión para 2005 es del 3,3%. Con la metodología antigua (base 1995) la estimación era del 2,7% para 2004, la previsión para 2005 no variaba del 2,7%.

- Demanda

El crecimiento interanual alcanzado en el segundo trimestre (3,4% interanual), se caracteriza por el mantenimiento en la aportación de la demanda interna, al tiempo que la demanda externa reduce ligeramente su aportación negativa.

La demanda interna mantiene su crecimiento del trimestre anterior en el 6,0%. El gasto en consumo final de los hogares y las ISFLSH también prosigue con la variación del trimestre anterior (4,8%) y el de las Administraciones Públicas la reduce hasta el 4,6% (en el trimestre anterior fue de 5,6%). La formación bruta de capital fijo es la partida que más avanza (7,5% en el segundo trimestre y 7,0% en

Evolució i perspectives de l'economia espanyola

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Taxes de variació interanual, volum encadenat referència 2000 (en %)

Evolución y perspectivas de la economía española

Datos corregidos de efectos estacionales y calendario. Tasas de variación interanual, volumen encadenado referencia 2000 (en %)

	Trimestral								Gasto en consumo final Consumo final de hogares Consumo final de AA.PP. Formación bruta de capital fijo Bienes de equipo Construcción Variación de existencias ¹ Demanda interna ¹ Exportación bienes y servicios Importación de bienes y servicios PIB a precios de mercado Ocupación ² Atur (% pobl. activa, EPA) Índice de precios al consumo ³	
	2003				2004					
	III	IV	I	II	III	IV	I	II		
Despesa en consum final	3,2	3,4	3,7	4,9	5,2	5,2	5,0	4,7	Gasto en consumo final	
Consum final de les llars	2,7	2,9	3,3	4,6	4,7	4,8	4,8	4,8	Consumo final de hogares	
Consum final de les AP	4,6	5,0	5,0	5,9	6,7	6,4	5,5	4,6	Consumo final de AA.PP.	
Formació bruta del capital fix	5,4	5,0	4,2	4,0	5,2	6,1	7,0	7,5	Formación bruta de capital fijo	
Béns d'equipament	2,3	1,1	-0,8	0,2	6,7	8,8	10,0	10,4	Bienes de equipo	
Construcció	6,0	6,1	6,1	5,6	5,3	5,1	5,7	5,8	Construcción	
Variació d'existències ¹	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Variación de existencias ¹	
Demandà interna ¹	3,9	3,7	4,1	4,7	5,5	5,9	6,0	6,0	Demandada interna ¹	
Exportació de béns i serveis	3,5	2,4	4,0	3,3	3,7	2,3	-1,9	1,9	Exportación bienes y servicios	
Importació de béns i serveis	7,1	5,0	7,4	9,2	10,4	10,2	5,6	8,0	Importación de bienes y servicios	
PIB a preus de mercat	3,0	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2	3,3	3,4	PIB a precios de mercado	
Ocupació ²	2,8	2,8	2,7	2,2	2,6	2,8	3,0	3,2	Ocupación ²	
Atur (% pobl. activa, EPA)	11,3	11,4	11,5	11,1	10,7	10,6	10,2	9,3	Paro (% pobl. activa, EPA)	
Índex de preus al consum ³	2,9	2,7	2,2	3,2	3,3	3,4	3,3	3,2	Índice de precios al consumo ³	

1. Aportació al creixement del PIB a preus de mercat
2. Llocs de feina equivalents a temps complet

Font: Ministeri d'Economia, INE.

3. Per a trimestres, mitjana

1. Aportación al crecimiento del PIB a precios mercado
2. Puestos de trabajo equivalentes a tiempo completo

Fuente: Ministerio de Economía ,INE

3. Para trimestres, media

trimestre i 7,0% en el trimestre anterior), ja que la inversió en béns d'equip assoleix un gran avanç (10,4%) i conserva la inversió en construcció una evolució més estabilitzada (5,8%).

L'aportació de la demanda externa al PIB de 2005 encara és negativa en el segon trimestre, tot i que es redueix una dècima i passa als -2,6 punts. L'exportació de béns i serveis es recupera del -1,9% del primer trimestre i registra en el segon un 1,9%. Les importacions també incrementen el creixement, atès que passa del 5,6% en el primer trimestre al 8,0% en el segon. Si ho comparem amb la resta d'economies de la UE, Espanya té una de les estructures del sector energètic més dependents del petroli, fet que agreuja la nostra demanda exterior i fa més vulnerable el nostre creixement.

• Oferta

Des de l'anàlisi de l'oferta, el sector de la construcció segueix destacant per les elevades taxes de creixement i a més d'abril a juny s'incrementa suavament (5,7% en el segon trimestre i 5,6% al primer). L'increment del nombre d'affiliats en el sector i l'augment de més del 12,0% en el consum aparent de ciment confirmen l'acceleració de l'activitat. L'evolució dels indicadors avançats, com són els projectes visats, també confirmen l'avanç del sector a mitjà termini.

el trimestre anterior), al alcanzar la inversión en bienes de equipo un gran avance (10,4%) y conservando la inversión en construcción una evolución más estabilizada (5,8%).

La aportación de la demanda externa al PIB de 2005 continua siendo negativa en el segundo trimestre, aunque se reduce una décima pasando a los -2,6 puntos. La exportación de bienes y servicios se recupera del -1,9% del primer trimestre y registra en el segundo un 1,9%. Las importaciones también incrementan su crecimiento pasando del 5,6% en primer trimestre al 8,0% en el segundo. España muestra una menor eficiencia en el uso del petróleo, en comparación con otros países europeos, cosa que agrava nuestra demanda exterior y hace más vulnerable nuestro crecimiento.

• Oferta

Desde el análisis de la oferta, el sector de la construcción sigue destacando por sus elevadas tasas de crecimiento y además de abril a junio se incrementa suavemente (5,7% en el segundo trimestre y 5,6% en el primero). El incremento del número de afiliados en el sector y el aumento de más del 12,0% en el consumo aparente de cemento, confirman la aceleración en la actividad. La evolución de los indicadores avanzados, como son los proyectos visados, también confirman el avance del sector a medio plazo.

En la branca de la indústria i energia es desaccelera el creixement, que passa de l'1,9% en el primer trimestre a l'1,3% en el segon. La producció d'energia continua accelerant-se, però és la indústria la que es manté en variacions febles (pròximes al 0,5%). En termes d'ocupació, també es reafirma aquesta desacceleració en l'activitat industrial.

D'abril a juny el sector serveis continua en les taxes de variació similars a les de principis de 2005, 4,0% interanual enfront del 3,4% registrat en el mateix període de 2004. En els serveis de mercat es continua amb l'acceleració iniciada a principis de 2004. El turisme de gener a juliol presenta un balanç millor del previst; les tecnologies de la informació i la comunicació i serveis a empreses tenen creixements significatius, i el comerç i transport evoluciona favorablement. Els serveis de no mercat passen d'una variació del 4,0% en el primer trimestre al 3,2% en el segon.

- Ocupació

En el mercat laboral l'evolució es manté positiva. L'ocupació mesurada en llocs de treball equivalents a temps complet s'incrementa un 3,2%, fet que suposa un augment interanual de 547.000 ocupacions netes. L'elevada magnitud de l'augment de l'ocupació és deguda, en part, a l'expansió de la feina a temps parcial que s'aprecia millor en la nova EPA i per la regularització de treballadors extracomunitaris que va tenir lloc al maig.

La taxa d'atur sobre la població activa de l'any 2005 passa del 10,2% en el primer trimestre al 9,3% en el segon, amb 1.945 mil persones. A pesar de l'increment de la població activa l'atur es redueix en gairebé un punt percentual.

- Preus

L'índex de preus de consum registra una taxa del 3,1% al maig i juny, mentre que al juliol i agost ascendeix fins al 3,3%. Els grups de transport (7,0%) i habitatge (5,9%) són els que més pugen en aquest darrer mes.

La inflació subjacent disminueix a l'agost la taxa anual fins al 2,4%, enfront del 2,9% de l'any anterior. El preu dels productes energètics continua amb fortes variacions a l'alça (11,5% a l'agost), i el dels aliments sense elaboració varien a la baixa (2,7% a l'agost). La diferència amb l'índex general s'amplia a nou desenes.

L'IPC harmonitzat d'Espanya s'estabilitza també entorn del 3,3% durant el mes d'agost.

En la rama de la industria y energía se desacelera el crecimiento, pasando del 1,9% en el primer trimestre al 1,3% en el segundo. La producción de energía continúa acelerándose, pero es la industria la que se mantiene en variaciones débiles (próximas a 0,5%). En términos de empleo también se reafirma esta desaceleración en la actividad industrial.

De abril a junio el sector servicios continua en las tasas de variación de principios de 2005, 4,0% interanual frente al 3,4% registrado en el mismo período de 2004. En los servicios de mercado se continúa con la aceleración iniciada a principios de 2004, el turismo de enero a julio presenta un balance mejor de lo previsto; las tecnologías de la información y la comunicación y servicios a empresas tienen crecimientos significativos, y el comercio y transporte evoluciona favorablemente. Los servicios de no mercado pasan de una variación del 4,0% en el primer trimestre a 3,2% en el segundo.

- Ocupación

En el mercado laboral la evolución se mantiene positiva. El empleo medido en puestos de trabajo equivalentes a tiempo completo se incrementa un 3,2%, lo que supone un aumento interanual de 547 mil empleos netos. La elevada magnitud del aumento del empleo se debe, en parte, al auge de trabajo a tiempo parcial que se aprecia mejor en la nueva EPA y por la regularización en la afiliación a la Seguridad Social de trabajadores extranjeros que tuvo lugar en mayo.

La tasa de paro sobre la población activa del en 2005 pasa del 10,2% en el primer trimestre al 9,3% en el segundo, con 1.945 mil personas. A pesar del incremento de la población activa el paro se reduce en casi un punto porcentual.

- Precios

El índice de precios al consumo registro una tasa del 3,1% en mayo y junio, mientras que en julio y agosto asciende hasta el 3,3%, siendo los grupos de transporte (7,0%) y vivienda (5,9%) los que más suben en este último mes.

La inflación subyacente disminuye en agosto su tasa anual hasta el 2,4%, frente al 2,9% del año anterior. El precio de los productos energéticos continúa con fuertes variaciones al alza (11,5% en agosto), y el de los alimentos sin elaboración varían a la baja (2,7% en agosto). La diferencia con el índice general se amplía a nueve décimas.

El IPC armonizado de España se estabiliza también entorno al 3,3% en el mes de agosto.

Evolució i perspectives de l'economia balear Taxes de variació del PIB a preus constants (en %)										Evolución y perspectivas de la economía balear Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)							
	Anual				Trimestral												
	2003	2004	2005	2006	2003				2004				2005				
	(e)	(a)	(p)		I	II	III(e)	IV(e)	I(e)	II(e)	III(e)	IV(e)	I(a)	II(a)	III(a)	IV(a)	
Zona €	0,7	1,8	1,3	1,9	0,9	0,4	0,6	0,9	1,6	2,1	1,9	1,6	1,3	1,1	1,6	-	Zona €
Espanya	3,0	3,1	3,4	3,2	2,9	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,5	España
Balears	0,7	1,5	2,2	2,5	0,5	0,6	0,8	0,8	1,0	1,1	1,6	1,9	2,0	2,1	2,4	2,5	Baleares
Mallorca	0,7	1,5	2,5	-	0,5	0,5	0,8	0,7	0,9	1,2	1,6	2,0	2,1	2,3	2,7	2,8	Mallorca
Menorca	1,2	1,6	1,5	-	1,0	1,1	1,1	1,4	1,3	1,1	1,6	2,0	2,0	1,7	1,3	1,0	Menorca
Pitiüses	0,5	1,0	1,1	-	0,7	0,5	0,3	0,4	0,5	0,8	1,2	1,3	1,1	1,0	1,1	1,0	Pitiusas

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació; INE; Banc d'Espanya
 a: avanç
 e: estimació
 p: previsió

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación; INE;
 Banco de España
 a: avance
 e: estimación
 p: previsión

La primera previsió de creixement de l'economia balear per al 2005 se situava entre un 1,9% i un 2,0%. A l'agost es va revisar a l'alça aquesta previsió, que va passar a un 2,1%. En tancar l'exercici, es torna a incrementar l'estimació de creixement mitjà anual fins a un 2,2%. Per al 2006 es preveu un creixement del 2,5% basat en la millor evolució de les economies europees.

Les Balears segueixen marcant taxes de creixement inferiors a les del conjunt nacional, si bé ambdues tendeixen a convergir des de 2003.

En el quadre adjunt es comparen les taxes de creixement del PIB del conjunt d'Espanya segons Comptabilitat Nacional referència 2000 amb les nostres estimacions en base 1995. En el nostre pròxim butlletí revisarem la comptabilitat regional balear segons la nova metodologia, fet que facilitarà la comparança directa d'ambdues economies.

Pel que fa a la zona euro, es confirma el millor comportament de les Balears en relació amb Europa.

Durant el tercer trimestre de l'any, l'economia balear ha registrat una acceleració de l'activitat, a causa del millor comportament de les activitats directament lligades al turisme. Pel que fa a l'avanç del quart trimestre, els indicadors disponibles mostren un manteniment en la tendència positiva, que situaria la taxa de creixement interanual en el 2,5%.

- Anàlisi per sectors

El **sector primari** té una previsió de creixement per al 2005 de 2,1%. Per al 2006 s'estima un augment del PIB en un rang del 2,3% - 2,6% a causa de la millor climatologia.

La primera previsión de crecimiento de la economía balear para 2005 se situaba entre un 1,9% y un 2,0%. En agosto se revisó al alza esta previsión pasando a un 2,1%. Al cerrar el ejercicio, se vuelve a incrementar la estimación de crecimiento medio anual hasta un 2,2%. Para 2006 se prevé un crecimiento del 2,5%, apoyado en la mejor evolución de las economías europeas.

Baleares sigue marcando tasas de crecimiento inferiores a las del conjunto nacional, si bien ambas tienden a converger desde 2003.

En el cuadro adjunto se comparan las tasas de crecimiento del PIB del conjunto de España según Contabilidad Nacional referencia 2000 con nuestras estimaciones en base 1995. En nuestro próximo boletín procederemos a revisar la contabilidad regional balear según la nueva metodología, lo que facilitará la comparación directa de ambas economías.

En relación a la zona euro se confirma el mejor comportamiento de Baleares en relación a Europa.

El tercer trimestre del año la economía balear ha registrado una aceleración de la actividad, debido al mejor comportamiento de las actividades directamente ligadas al turismo. Referente al avance del cuarto trimestre, los indicadores disponibles muestran un mantenimiento en la tendencia positiva, que situaría la tasa de crecimiento interanual en el 2,5%.

- Análisis por sectores

El **sector primario** tiene una previsión de crecimiento para 2005 del 2,1%. Para el 2006 se estima un aumento del PIB en un rango del 2,3% - 2,6% debido a la mejor climatología.

El sector de la indústria i l'energia mostra un feble creixement, encara que amb moderada recuperació, basada en una major demanda interna, en el manteniment de les exportacions i en la recuperació de la construcció. Per al 2006 es preveu un creixement entre 1,3% i 1,6%.

El sector de la construcció es recupera, especialment a partir del segon trimestre d'enguany, que és quan es comença a detectar el reactivament que reflectien els indicadors avançats des de feia més d'un any. Aquesta recuperació es fonamenta en la major estabilitat jurídica, els increments en el preu de l'habitatge, l'augment de la població i els baixos tipus d'interès. La millora de les infraestructures socials i de transport també impulsen el sector. La taxa de creixement del quart trimestre (2,7%) es presenta tres dècimes superior al trimestre anterior. Es preveu un creixement entre 2,7% i 3,0% per al 2006.

El sector serveis segueix amb els avanços que es registren des de finals del 2003, destaca el bon comportament registrat durant el tercer trimestre (2,5%) i la continuïtat en el quart trimestre (2,6%). S'espera una millora de la demanda turística per al 2006 pel que es preveu un creixement situat entre 2,3% i 2,6%.

- Anàlisi per illes

Mallorca manté l'evolució ascendent iniciada a l'inici del 2004. La taxa de creixement en el quart trimestre arriba a 2,8%, vuit dècimes per sobre del registrat fa un any. La millor evolució de la temporada turística i el transport, així com el dinamisme de la construcció situa l'avanc del seu PIB en el 2,5% l'any 2005.

L'economia de **Menorca** tanca el 2005 amb un creixement d'1,5%, taxa que se situa per sota la registrada el 2004 (1,6%). L'activitat disminueix durant el segon trimestre, com a conseqüència d'una temporada turística menys activa. Destaca la dependència del turisme insular de l'economia del Regne Unit, afectada per la contracció en el consum de les llars. Millora el sector de la construcció i es manté l'industrial. El creixement en el quart trimestre se situa en l'1,0%, tres dècimes per sota del trimestre anterior.

Les **Pitiüses** continuen amb la moderada activitat que es regista des de 2001. Encara que es detecta un cert reactivament, tal com ho demostra la tendència positiva en la creació d'ocupació, la menor afluència del turisme britànic està retardant el procés de recuperació iniciat en 2003. Per al conjunt del 2005 la taxa mitjana de creixement se situa en 1,1%, una dècima per sobre la registrada el 2004.

El sector de la industria i la energía muestra un débil crecimiento, aunque con moderada recuperación, basada en una mayor demanda interna, en el mantenimiento de las exportaciones y en la recuperación de la construcción. Para 2006 se prevé un crecimiento de entre el 1,3% y el 1,6%.

El sector de la construcción se recupera, especialmente a partir del segundo trimestre de este año, que es cuando se empieza a detectar la reactivación que reflejan los indicadores avanzados desde hacía más de un año. Esta recuperación se apoya en la mayor estabilidad jurídica, los incrementos en el precio de la vivienda, el aumento de la población y los bajos tipos de interés. La mejora de las infraestructuras sociales y de transporte también impulsan el sector. La tasa de crecimiento del cuarto trimestre (2,7%) se presenta tres décimas superior al trimestre anterior. Se prevé un crecimiento de entre el 2,7% y el 3,0% para el 2006.

El sector servicios sigue con los avances que se registran desde finales del 2003, destaca el buen comportamiento registrado en el tercer trimestre (2,5%), y la continuidad en el cuarto trimestre (2,6%). Se espera una mejora de la demanda turística para 2006 por lo que se prevé un crecimiento situado entre el 2,3% y el 2,6%.

- Análisis por islas

Mallorca mantiene la evolución ascendente iniciada a principios del 2004. La tasa de crecimiento en el cuarto trimestre alcanza el 2,8%, ocho décimas por encima del registrado hace un año. La mejor evolución de la temporada turística y el transporte, así como el dinamismo de la construcción sitúa el avance de su PIB en 2005 en el 2,5%.

La economía de **Menorca** cierra 2005 con un crecimiento del 1,5% tasa que se sitúa por debajo de la registrada el 2004 (1,6%). La actividad disminuye durante el segundo trimestre, como consecuencia de una temporada turística menos activa. Destaca la dependencia del turismo insular de la economía del Reino Unido, afectada por la contracción en el consumo de los hogares. Mejora el sector de la construcción y se mantiene el industrial. El crecimiento en el cuarto trimestre se sitúa en el 1,0%, tres décimas por debajo del trimestre anterior.

Las **Pitiusas** continúan con la moderada actividad que se registra desde 2001. Aunque se detecta una cierta reactivación, tal y como demuestra la positiva tendencia en la creación de ocupación, la menor afluencia del turismo británico está retrasando el proceso de recuperación iniciado en 2003. Para el conjunto del 2005 la tasa media de crecimiento se sitúa en el 1,1%, una dècima por encima de la registrada el 2004.

Agricultura, ramaderia i pesca Taxes de variació interanual del PIB a preus constants (en %)			Agricultura, ganadería y pesca Tasas de variación interanual del PIB a precios constantes (en %)		
2001	2002	2003 (e)	2004 (e)	2005(a)	2006(a)
0,3	2,6	1,4	5,3	2,1	2,3 - 2,6
a: avanç e: estimació p: previsió Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació					
a: avance e: estimación p: previsión Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación					

La previsió de creixement interanual per a l'any 2005 se situa en un 2,1%. Per al 2006 s'estima un augment del PIB en un rang del 2,3% - 2,6%.

La tendència en l'evolució del nombre d'affiliats a la Seguretat Social se situa en un 2,8% al novembre. La resta d'indicadors mensuals —facturació elèctrica, vendes de gasoil B i matriculació de tractors— mantenen una evolució favorable.

El bloqueig dels ports per part dels pescadors el passat mes d'octubre, com a protesta per l'encarment del gasoil, va suposar un tall de comunicació de tres dies entre la Península i les Balears que va afectar el transport marítim de persones i de mercaderies. El Govern va acordar incrementar les ajudes de 6 a 9,5 céntims d'euro per litre de gasoil. Aquesta vaga és a causa del pacte dels transportistes, com a conseqüència de les seves reivindicacions: l'aplicació del gasoil professional en 2007.

• Agricultura

El cultiu de la **patata** es va veure afectat per les gelades de principi d'any i la producció es reduí un 40%. La modernització de les explotacions i la incorporació de nous sistemes de control de gelades i maquinària per a recollir la patata varen permetre evitar pèrdues majors.

La producció d'**ametlla** equival al 60% respecte de la de la passada campanya. En concret, la recollida d'ametlla se situa en 3.000 tones de llavor, amb preus superiors. Les nevades i gelades de l'hivern passat es varen produir en ple procés de floració. Actualment, devers el 70% de l'ametlla que es produeix es ven a la Península. S'han introduït noves varietats més rendibles per al productor, nous sistemes de poda, sistemes de tractament integrat que utilitza productes més respectuosos amb el medi ambient i sistemes d'adobament més racionals. D'altra banda, el consum de fruits secs està lligat al concepte de dieta mediterrània, dels quals es difonen les qualitats nutricionals.

La producció de **cereals** s'ha mantingut encara que amb preus inferiors als de l'any passat.

La previsión de crecimiento interanual para 2005 se sitúa en un 2,1%. Para el 2006 se estima un aumento del PIB en un rango del 2,3% - 2,6%.

La tendencia en la evolución del número de afiliados a la Seguridad Social se sitúa en un 2,8% en noviembre. El resto de indicadores mensuales - facturación eléctrica, ventas de gasoil B y matriculación de tractores - mantienen una evolución favorable.

El bloqueo de los puertos por parte de los pescadores el pasado mes de octubre, en protesta por el encarecimiento del gasóleo, supuso un corte de comunicación de tres días entre la Península y Baleares, afectando al transporte marítimo de personas y de mercancías. El Gobierno acordó incrementar las ayudas de 6 a 9,5 céntimos de euro por litro de gasóleo. Esta huelga es debido al pacto alcanzado por los transportistas, como consecuencia de sus reivindicaciones: la aplicación del gasóleo profesional en 2007.

• Agricultura

El cultivo de la **patata** fue afectado por las heladas de principio de año, y la producción se reduce en un 40%. La modernización de las explotaciones y la incorporación de nuevos sistemas de control de heladas y maquinaria para recoger la patata permitió evitar pérdidas mayores.

La producción de **almendra** equivale al 60% respecto la de la pasada campaña, en concreto la recogida de almendra se sitúa en 3.000 toneladas de pepita, con precios superiores. Las nevadas y heladas del pasado invierno se produjeron en pleno proceso de floración. Actualmente, alrededor del 70% de la almendra que se produce se vende en la Península. Se han introducido nuevas variedades más rentables al productor, nuevos sistemas de poda, sistemas de tratamiento integrado que utiliza productos más respetuosos con el medio ambiente y sistemas de abonado más racionales. Por otro lado, el consumo de frutos secos está ligado al concepto de dieta mediterránea y se están difundiendo sus cualidades nutricionales.

La producción de **cereales** se ha mantenido aunque con precios inferiores a los del año pasado.

Indicadors de l'agricultura i la pesca			Indicadores de la agricultura y la pesca		
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia	T _{t-k} (%)	
Facturació elèctrica (MWh)	nov	5.773	↗	3,2	Facturación eléctrica (MWh)
	nov	4.259	↗	4,4	
	nov	479	↗	-1,6	
	nov	1.035	↗	1,2	
Gasoil B, vendes (m ³)	oct	8.561	↗	12,2	Gasóleo B, ventas (m ³)
	oct	6.591	↗	10,0	
	oct	796	↗	21,6	
	oct	1.174	↗	17,9	
☛ Sector agrari			☛ Sector agrario		
Afiliats a la SS	nov	7.570	↗	2,8	Afiliados a la SS
Assalariats	nov	1.430	↗	28,4	Asalariados
Règim especial agrari ¹	nov	4.922	↘	-2,3	Régimen especial agrario ¹
Autònoms	nov	1.128	↗	3,2	Autónomos
Matriculació de tractors	nov	9	↗	83,6	Matriculación de tractores
☛ Sector pesquer			☛ Sector pesquero		
Afiliats al règim especial de la mar ²	nov	1.613	↘	-10,4	Afiliados régimen especial del mar ²
Font: Gesa-Endesa, CLH, TTSS, SOIB, DGT, ISM			Fuente: Gesa-Endesa, CLH, TTSS, SOIB, DGT, ISM		
1. Assalariats i autònoms			1. Asalariados y autónomos		
2. Inclou pesca i transport marítim			2. Incluye pesca y transporte marítim		

La producció de **garrova** ha augmentat de 17.000 a 20.000 tones. Cal destacar el manteniment d'una ajuda estable per als productors de 241 euros per hectàrea, aprovat per la UE a la darrera de 2003.

Quant a la producció de **taronja**, enguany se'n recol·lectaran 11.000 tones, enfront de les 15.000 anuals de mitjana dels darrers anys. Aquesta caiguda del 25% és a causa de les elevades temperatures de la segona quinzena del mes de novembre que varen provocar l'aparició de la mosca mediterrània o mosca de la fruita. Les zones més afectades són els tarongerars de la zona de Muro i de la vall de Sóller. Una altra de les causes que han ajudat a accelerar el procés de maduració, i ha provocat la caiguda i putrefacció dels fruits, han estat les altes temperatures combinades amb ràfegues de pluja que varen aparèixer durant el mes de setembre i que varen incrementar la humitat.

Quant al preu, la importació de taronges fa que el preu s'estabilitzi sobre els 60 cèntims d'euro, el mateix preu que fa 20 anys.

Els olivars del Pla de Mallorca estimen la seva collita actual en 1.800 tones d'**olives**.

La producción de **algarroba** ha aumentado de 17.000 a 20.000 toneladas. Hay que destacar el mantenimiento de una ayuda estable a los productores de 241 euros por hectárea, aprobado por la UE a finales del 2003.

En cuanto a la producción de **naranja**, este año se recolectarán 11.000 toneladas, frente a las 15.000 anuales de media de los últimos años. Esta caída del 25% es debido a las elevadas temperaturas de hasta el mes de noviembre que provocaron la aparición de la mosca mediterránea o mosca de la fruta. Las zonas más afectadas son los naranjales de la zona de Muro y del valle de Sóller. Otra de las causas que ha ayudado a acelerar el proceso de maduración, provocando la caída y putrefacción de los frutos, ha sido las altas temperaturas combinadas con ráfagas de lluvia que aparecieron durante el mes de septiembre y que incrementaron la humedad.

En cuanto al precio, la importación de naranjas hace que el precio se estabilice sobre los 60 céntimos de euro, el mismo precio que hace 20 años.

Los olivareros del Pla de Mallorca estiman su cosecha actual en 1.800 toneladas de **olivas**.

Exportacions des de les Balears				Exportaciones desde Baleares			
Producte	Principals mercats exteriors	Tones Tonedades	Var. (%)	Milers d'€ Miles de €	Var. (%)	Producto	
Formatge	↓ 10	-3,1	↓	↑ 75	20,8	Queso	
Patates	↓ 18.819	-23,6	↓	↓ 8.678	-34,3	Patatas	
Regne Unit	11.481	-25,5		5.717	-33,8	Reino Unido	
Dinamarca	4.495	-4,9		2.000	-19,0	Dinamarca	
Goma de garroví	↗ 940	5,7	↑	↗ 10.469	56,8	Goma de garrofín	
Alemanya	398	-12,3		4.955	39,6	Alemania	
Estats Units	97	876,5		917	1.154	Estados Unidos	
Garrofes	↗ 3.095	34,4	↑	↗ 1.116	2,7	Algarrobas	
Ametles	↗ 326	173,8	↑	↗ 2.104	305,8	Almendras	
Vins i licors	↗ 426	32,2	↑	↗ 3.107	112,9	Vinos y licores	
Alemanya	111	13,6		914	90,6	Alemania	

Font: Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Fuente: Consejo Superior de Cámaras de Comercio de España

• Ramaderia

La reforma de la PAC l'any 2006 preveu unificar les subvencions europees i establir un pagament únic en funció de les quotes de producció càrnica de les explotacions entre el 2000 i el 2002. Això implica que alguns ramaders no podran optar a aquest pagament ja que varen començar la producció fa dos o tres anys, a causa de la reestructuració del sector, que va fer que moltes explotacions de producció làctica decidissin dedicar-se al sector carni entre 2003 i 2004. Destaca l'aixecament en la prohibició de la venda de carn fora de les Balears una vegada superada la crisi de la llengua blava.

A Menorca, la Cooperativa Insular Ramadera (COINGA) recull actualment 22 milions de litres de llet i preveu ampliar-los en 10 milions més. Amb la posada en funcionament de la nova planta d'envasament, l'empresa Menorca Llet, SL participada per COINGA i CAPSA (Corporació Alimentària Peñasant, SA), tindrà capacitat per a envasar devers 10.000 litres de llet per hora.

La sol·licitud de quota làctia va excedir les possibilitats de concessió. S'han concedit a les tres illes el 67,26% de la quota que havien sol·licitat. Així, Menorca en rep 4,7 milions de quilos, Mallorca 1,5 milions de quilos i Eivissa 30.000 quilos.

Del total dels 6,3 milions de quilos, 3,5 procedeixen del fons del Govern, com a resultat del pla autonòmic que es va engegar abans de l'entrada en vigor del pla estatal (01/04/05), que va suposar l'abandó de més o menys 6.553 tones de quota làctica a Menorca. Després de la venda, l'illa

• Ganadería

La reforma de la PAC en el 2006, prevé unificar las subvenciones europeas y establecer un pago único en función de las cuotas de producción cárnica de las explotaciones entre el 2000 y el 2002. Esto implica que algunos ganaderos no podrán optar a dicho pago ya que empezaron la producción hace dos o tres años, debido a la reestructuración del sector, que hizo que muchas explotaciones de producción láctea decidieran dedicarse al sector cárnico entre 2003 y 2004. Destaca el levantamiento en la prohibición de la venta de carne fuera de Baleares una vez superada la crisis de la lengua azul.

En Menorca, la Cooperativa Insular Ganadera (COINGA) recoge actualmente 22 millones de litros de leche y prevé ampliarlos en 10 millones más. Con la puesta en funcionamiento de la nueva planta de envasado, la empresa Menorca Llet S.L participada por COINGA y CAPSA (Corporación Alimentaria Peñasanta S.A.), tendrá capacidad para envasar alrededor de 10.000 litros de leche por hora.

La solicitud de cuota láctea excedió las posibilidades de concesión. Se han concedido a las tres islas el 67,26% de la cuota que habían solicitado. Así, Menorca recibe 4,7 millones de kilos, Mallorca 1,5 millones de kilos y Eivissa 30.000 kilos.

Del total de los 6,3 millones de kilos, 3,5 proceden del fondo del Govern, como resultado del plan autonómico que se puso en marcha antes de la entrada en vigor del plan estatal (01/04/05), que supuso el abandono de alrededor de 6.553 toneladas de cuota láctea en Menorca.

va sol·licitar 1.103 tones de quota i el Ministeri només li'n va concedir 270. El pla de reestructuració làctia va suposar que l'illa passi de les 64.493 tones de quota, abans de l'entrada en vigor, a les 58.197. Amb el nou repartiment, el dret de producció se situa ara en 63.226 tones.

• Pesca

La producció pesquera declarada a les Illes Balears durant el tercer trimestre de 2005 ha estat de 885.452 kg, amb un valor en primera venda de 6.722.407 euros.

Si ho comparem amb el mateix trimestre de 2004 (923.974 kg, i 6.872.723 euros), aquestes dades suposen una disminució del 4,2% en pes i del 2,2% en valor econòmic. Com en trimestres anteriors, el preu mitjà del peix s'ha incrementat, aquesta vegada, un 2,0% (de 7,4 €/kg a 7,6 €/kg).

Comparant les llistes d'espècies, es comprova que, respecte de les captures, a penes hi ha canvis: el més notori és la substitució en 2005 del gató pel lluç, però en posicions molt endarrerides. Les principals espècies en captures són la llampuga, la gamba vermella, el gerret, l'alatxa, el sorell i la morralla.

Pel que fa al valor econòmic en primera venda, les 10 primeres espècies són les mateixes, amb alguns canvis de posició que, en principi, s'atribueixen a causes naturals. Destaquen les espècies estacionals, sigui per causes naturals (llampuga, verderol) o per vedes estacionals (llagosta). Les principals captures en valor són la gamba vermella, la llagosta, el calamar, el cap-roig, la llampuga i el moll vermell.

• Mercats exteriors

La patata d'exportació destinada al Regne Unit i als països escandinavos disminueix en el lapse de gener a setembre un -34,3% en valor i un -23,6% en volum respecte del mateix període de l'any anterior.

Les exportacions de *goma de garrofí* continuen com a cultiu capdavanter per volum d'exportació respecte dels altres productes agroindustrials. En valor, se n'han exportat 10,4 milions d'euros, quantitat que suposa un augment del 56,8% respecte a la dada de 2004.

Les vendes a l'exterior de *garroves* es mantenen estables.

L'exportació d'*ametxes* registra un augment del 305,8% en valor. El mercat de l'ametla reflecteix una situació caracteritzada per un augment mundial del consum d'ametla, unes collites regulars o dolentes a la Península i la fi dels plans de millora establerts el 1989, substituïts per les ajudes de la UE.

Quant a les vendes a l'exterior de *vins i licors*, se n'han facturat un total de 3,1 milions d'euros, fet que suposa un augment del 112,9%. La denominació d'origen ha permès la bona evolució del sector vitivinícola durant els darrers anys, gràcies al seu posicionament en qualitat i a les vendes, en part, a un turisme residencial i aficionat.

Tras la venta, la isla solicitó 1.103 toneladas de cuota y el Ministerio sólo le concedió 270. El plan de reestructuración láctea supuso que la isla pasara de las 64.493 toneladas de cuota, antes de la entrada en vigor, a las 58.197. Con el nuevo reparto, el derecho de producción se sitúa ahora en 63.226 toneladas.

• Pesca

La producción pesquera declarada en las Islas Baleares en el tercer trimestre de 2005 ha sido de 885.452 kg, con un valor en primera venta de 6.722.407 euros.

En comparación con el mismo trimestre de 2004 (923.974 kg, y 6.872.723 euros), estos datos suponen una disminución del 4,2% en peso y del 2,2% en valor económico. Como en trimestres anteriores, el precio medio del pescado se ha incrementado, en esta ocasión en un 2,0% (de 7,4 euro/kg a 7,6 euro/kg).

Comparando los listados de especies se comprueba que respecto a las capturas, a penas hay cambios: la más notoria es la sustitución en 2005 del *gató* por la *merluza*, pero en posiciones muy atrasadas. Las principales especies en capturas son: la lampuga, gamba roja, gerret, la alacha, jurel y morralla.

Por lo que respecta al valor económico en primera venta, las 10 primeras especies son las mismas, con algunos cambios de posición que, en principio, se atribuye a causas naturales. Destacan las especies estacionales, sea por causas naturales (lampuga, verderol) o por vedas estacionales (langosta). Las principales capturas en valor son: la gamba roja, langosta, calamar, el cabracho, lampuga y moll vermell.

• Mercados exteriores

La *patata* de exportación destinada al Reino Unido y países escandinavos disminuye en el lapso de enero a septiembre un -34,3% en valor y un -23,6% en volumen respecto al mismo período del año anterior.

Las exportaciones de *goma de garrofín* continúan como cultivo líder por volumen de exportación respecto de los demás productos agroindustriales. En valor, se han exportado 10,4 millones de euros, que suponen un aumento del 56,8% respecto al dato de 2004.

Las ventas al exterior de *algarrobas* se mantienen estables.

La exportación de *almendras* registra un aumento del 305,8% en valor. El mercado de la almendra refleja una situación caracterizada por un aumento mundial del consumo de almendra, unas cosechas regulares o malas en la Península y el final de los planes de mejora establecidos el 1989, substituidos por las ayudas de la UE.

En cuanto a las ventas al exterior de *vinos y licores*, se han facturado un total de 3,1 millones de euros, lo que supone un aumento del 112,9%. La denominación de origen ha permitido la buena evolución del sector vitivinícola en los últimos años, gracias a su posicionamiento en calidad y a las ventas, en parte, a un turismo residencial y aficionado.

Branques de la indústria i l'energia												Ramas de la industria y la energía																																							
Taxes de variació del PIB a preus constants (en %)												Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)																																							
Anual				Trimestral																																															
2003				2004				2005				2006				2002				2003				2004				2005																							
(e)				I				II				III				IV				I				II				III				IV(e)				I(a)				II(a)				III(a)				IV(p)			
PIB	0,8	0,9	1,2	1,3-1,6	0,9	0,6	0,8	0,7	0,7	0,4	0,9	1,0	0,8	0,8	0,9	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3																													

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació
a: avanç
e: estimació
p: previsió

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación
a: avance
e: estimación
p: previsión

Indicadors de la indústria i l'energia					Indicadores de la industria y la energía				
Darrera dada			Cicle-tendència		Ciclo-tendencia				
Último dato			T _{t-k} (%)						
Assalariats	nov	24.860	➔	1,0	Asalariados				
	3T	20.069	➡	2,3 ¹					
	3T	3.608	➡	-0,4 ¹					
	3T	1.518	➡	8,4 ¹					
Autònoms	oct	5.950	➔	-1,4	Autónomos				
Facturació energia elèctrica (MWh)	nov	398.719	↗	4,9	Facturación energía eléctrica (MWh)				
	nov	318.201	➡	4,8					
	nov	30.675	➡	7,3					
	nov	49.843	➡	4,2					
Facturació energia elèctrica indústria (MWh)	nov	22.836	↗	3,3	Facturación energía eléctrica industria (MWh)				
	nov	19.429	➡	3,3					
	nov	2.385	➡	1,9					
	nov	1.022	➡	6,7					
Índex d'activitat industrial	set/sep	185,3	↗	4,5	Indice de actividad industrial				
Indicador de producció industrial	oct	114,8	↗	4,0	Indicador de producción industrial				
...Energia	oct	133,7	↗	4,6	...Energía				
...Béns de consum	oct	103,7	➔	0,4	...Bienes de consumo				
...Béns intermedis	oct	104,4	↗	10,1	...Bienes intermedios				

Font: TTSS, Gesa-Endesa, DG d'Economia, INE, MCYT
1. Variación interanual

Fuente: TTSS, Gesa-Endesa, DG de Economía, INE, MCYT
1. Variación interanual

Facturació elèctrica directa per activitats (MWh)			Facturación eléctrica directa por actividades (MWh)		
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència	Ciclo-tendencia	
				T ^t _{-t_k} (%)	
Agroalimentari	nov	7.353	↗	6,0	Agroalimentario
	nov	5.712	↗	7,9	
	nov	1.313	↘	-2,5	
	nov	328	↗	8,2	
Calçat, cuiro, tèxtil	nov	950	↗	5,2	Calzado, cuero, textil
	nov	650	↗	3,8	
	nov	289	↗	8,7	
Fusta, moble	nov	2.595	↗	1,9	Madera, mueble
Paper, arts gràfiques	nov	859	↗	1,0	Papel, artes gráficas
Ciment, calç, guix	nov	6.624	↗	0,2	Cemento, cal, yeso
	nov	6.586	↗	-0,2	
Totxo, teula, vidre	nov	1.382	↗	2,1	Ladrillo, teja, vidrio

Font: Gesa-Endesa

Fuente: Gesa-Endesa

El creixement de la indústria segueix afermant-se en el quart trimestre amb un PIB que creix un 1,3% interanual, en la línia moderada dels darrers trimestres.

L'evolució en el nombre de treballadors assalariats al novembre segueix recuperant-se (1,0%). El nombre d'hores treballades també continua l'evolució positiva.

El bloqueig de les comunicacions marítimes entre la Península i les Balears per part dels pescadors el passat mes d'octubre, a causa del encarecimiento del combustible, mostra l'alta dependència amb el transport marítim de persones i mercaderías de les Illes. Les estimacions de les pèrdues inclouen els ingressos que s'han deixat de percebre per la paralització dels vaixells, la retallada en les vendes per falta de mercaderías i el material perecedero retingut als ports de Barcelona i València.

- Energia

Continua creixent la facturació elèctrica, que avança un 4,9% tendencial al novembre. Menorca experimenta una acceleració considerable els darrers mesos.

Aquest subsector comprèn la producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta i la captació, depuració i distribució d'aigua. La primera activitat amb 1.214 treballadors en el tercer trimestre augmenta un 3,6% pel que fa al mateix trimestre del 2004. La segona activitat amb 1.905 afiliats s'incrementa un 7,7%.

- Indústria

La facturació elèctrica en indústria creix un 3,3% tendencial al novembre, continuació dels positius nivells de creixement dels mesos d'estiu.

El crecimiento de la industria sigue afianzándose en el cuarto trimestre con un PIB que crece un 1,3% interanual, en línea moderada de los últimos trimestres.

La evolución en el número de trabajadores asalariados en noviembre, sigue recuperándose (1,0%). El número de horas trabajadas también continua con evolución positiva.

El bloqueo de las comunicaciones marítimas entre la Península y Baleares por parte de los pescadores el pasado mes de octubre, debido al encarecimiento del combustible, muestra la alta dependencia con el transporte marítimo, de personas y mercancías de las Islas. Las estimación de las pérdidas incluye los ingresos que se han dejado de percibir por la paralización de los barcos, el recorte en las ventas por falta de mercancías y el material perecedero retenido en los puertos de Barcelona y Valencia.

- Energía

Continúa creciendo la facturación eléctrica que avanza un 4,9% tendencial en noviembre. Menorca experimenta una aceleración considerable los últimos meses.

Este subsector comprende la producción y distribución de energía eléctrica, gas, vapor y agua caliente y la captación, depuración y distribución de agua. La primera actividad con 1.214 trabajadores en el tercer trimestre aumenta un 3,6% con respecto al mismo trimestre del 2004. La segunda actividad con 1.905 afiliados se incrementa un 7,7%.

- Industria

La facturación eléctrica en industria crece un 3,3% tendencial en noviembre, continuación de los positivos niveles de crecimiento de los meses de verano.

Durant els dotze darrers mesos, l'increment mitjà de l'índex de producció industrial creix amb un lleuger repunt del 4,0% a l'octubre. El grup dels béns intermedis és el que experimenta el major creixement tendencial (10,1%) juntament amb els béns energètics (4,6%), la producció de béns de consum amb una taxa del 0,3% treca amb la tendència negativa anterior.

Pel que fa a la facturació elèctrica per subsectors, destaca la bona evolució de l'agroalimentari, sobretot a Mallorca i a Eivissa, calçat, cuir, tèxtil i mobles, el manteniment del sector del paper i les arts gràfiques. Es mantenen estables les activitats relacionades amb el material de construcció.

Durant els darrers mesos han tancat tres fàbriques menors de sabates a Mallorca que produeixen per a una marca mallorquina de prestigi internacional reconegut. Aquest procés s'emmarca dins l'estratègia de multilocalització emprès per les principals marques sabateres de les Balears per a mantenir-se competitives en un entorn de fronteres obertes. Se subcontrata la major part de la producció a empreses de la resta del món, sobretot asiàtiques, i es mantenen a les Balears els departaments de major valor afegit: disseny, adreça i màrqueting així com els acabats artesans que necessiten mà d'obra alta qualificada. També una gran empresa de forta implantació en el mercat ha presentat un expedient de regulació d'ocupació.

D'altra banda, una fàbrica de calçats menorquina de Ferreries, que va interrompre l'activitat el passat 15 d'octubre, ha estat adquirida per la principal marca de la mateixa localitat. Aquest acord permet mantenir llocs de feina i mà d'obra en el sector.

Després de l'incendi que va sofrir el setembre una empresa industrial bijutera a Menorca, aquesta empresa ha presentat un expedient d'atur per raó de força major. El projecte de recuperació de l'activitat inclou 27 dels 62 treballadors lligats a l'empresa.

- Exportacions

Les vendes del subsector del calçat de gener a setembre arriben a un import de 111,8 milions d'euros, un 0,4% més que el mateix lapse de l'any anterior. Es registren descensos en els nostres principals mercats, mentre que fora de la Unió Europea s'incrementa la facturació del Marroc un 30,3%, bàsicament de tràfic de perfeccionament.

Als Estats Units les vendes en bijuteria es redueixen un -21,2% i un -88,8% en joieria. Les vendes a França també disminueixen en ambdós mercats. L'increment de la competència derivada en gran part per l'entrada de productes a preus baixos procedents dels països asiàtics és el factor fonamental que condiciona aquesta evolució.

Les exportacions de campanes i campanetes disminueixen un 11,5%. Destaca el fet que l'import de les exportacions d'aquest capítol, pròpies de Menorca, equivalen a la meitat de les exportacions balears de bijuteria.

En los doce últimos meses, el incremento medio del índice de producción industrial crece con un ligero repunte del 4,0% en octubre. El grupo de los bienes intermedios es el que experimenta el mayor crecimiento tendencial (10,1%) junto con los bienes energéticos (4,6%), la producción de bienes de consumo con una tasa del 0,3% rompe con la tendencia negativa anterior.

Referente a la facturación eléctrica por subsectores, destaca la buena evolución del *agroalimentario* especialmente en Mallorca e Ibiza, *calzado, cuero, textil y mueble*, el mantenimiento del sector del *papel* y *artes gráficas*. Se mantienen estables las actividades relacionadas con el material de construcción.

Durante los últimos meses han cerrado tres fábricas menores de zapatos en Mallorca que producían para una marca mallorquina de reconocido prestigio internacional. Este proceso se enmarca en la estrategia de multilocalización emprendido por las principales marcas zapateras de Baleares para mantenerse competitivas en un entorno de fronteras abiertas, se subcontrata la mayor parte de la producción a empresas del resto del mundo, sobretodo asiáticas, y se mantiene en Baleares los departamentos de mayor valor añadido: diseño, dirección y márketing, así como los acabados artesanales que necesitan de mano de obra alta cualificada. También una gran empresa de fuerte implantación en el mercado, ha presentado un expediente de regulación de empleo.

Por otra parte, una fábrica de calzados menorquina de Ferreñas, que interrumpió su actividad el pasado 15 de octubre, ha sido adquirida por la principal marca de la misma localidad. Este acuerdo permite mantener puestos de trabajo y mano de obra en el sector.

Tras el incendio que sufrió en septiembre una empresa industrial bisutera en Menorca, esa empresa ha presentado un expediente de desempleo por razón de fuerza mayor. El proyecto de recuperación de la actividad incluye a 27 de los 62 trabajadores ligados a la empresa.

- Exportaciones

Las ventas del subsector del *calzado* de enero a septiembre alcanzan un importe de 111,8 millones de euros, un 0,4% más que el mismo lapso del año anterior. Se registran descensos en nuestros principales mercados, mientras que fuera de la Unión Europea se incrementa la facturación de Marruecos en un 30,3% básicamente de tráfico de perfeccionamiento.

En Estados Unidos las ventas en *bisutería* se reducen un -21,2% y un -88,8% en joyería. Las ventas en Francia también disminuyen en ambos mercados. El incremento de la competencia derivada en gran parte por la entrada de productos a precios bajos procedentes de los países asiáticos es el factor fundamental que esta condicionando esta evolución.

Las exportaciones de campanas y campanillas disminuyen un 11,5%. Destaca el hecho de que el importe de las exportaciones de este capítulo, propias de Menorca, equivalen a la mitad de las exportaciones balears de bisutería.

L'exportació de grifons augmenta un 9,6%.

El valor de les exportacions de mobles, entre gener i setembre, es va situar en 10,4 milions d'euros, un 5,9% superior al mateix període de l'any anterior.

La exportación de grifería aumenta un 9,6%.

El valor de las exportaciones de muebles, entre enero y septiembre se situó en 10,4 millones de euros, un 5,9% superior al mismo período del año anterior.

Exportacions des de les Balears.

Principals béns industrials exportats.
Gener a setembre de 2005

Exportaciones desde Baleares.

Principales bienes industriales exportados.
Enero a septiembre de 2005

Producte Principals mercats exteriors		Milers d'€ Miles de €	Var. (%)	Producto Principales mercados exteriores
Pell, cuiro i tèxtil				Piel, cuero y textil
Manufactures de cuiro	▼	2.045	-3,4	Piel preparada
Portugal		335	73,5	Portugal
Roba i complementos				Prendas y complementos
Regne Unit		266	587,8	Reino Unido
Països Baixos		168	-49,4	Países bajos
Calçat	➔	111.775	0,44	Calzado
Marroc		17.335	30,3	Marruecos
França		17.102	-2,0	Francia
Itàlia		15.428	-4,2	Italia
Alemanya		11.918	-2,9	Alemania
Regne Unit		9.430	-6,2	Reino Unido
Japó		5.319	-0,3	Japón
Estats Units		4.580	-17,2	Estados Unidos
Portugal		4.100	4,5	Portugal
Grècia		4.016	-5,1	Grecia
Bèlgica		3.383	-14,5	Bélgica
Bijuteria i joieria				Bisutería y joyería
Joieria	▼	1.400	-68,4	Joyería
França		302	-83,1	Francia
Estats Units		129	-88,6	Estados Unidos
Bijuteria	▼	6.201	-19,4	Bisutería
Estats Units		1.241	-21,2	Estados Unidos
França		901	-58,7	Francia
Campanes i campanetes				Campanas y campanillas
França		478	-25,4	Francia
Aixetes				Grifería
Rússia		1.746	1.153,8	Rusia
França		1.612	-6,0	Francia
Alemanya		1.384	38,2	Alemania
Àustria		994	8,2	Austria
Mobles				Muebles
Jamaica		2.656	136,5	Jamaica
Mèxic		2.057	-34,3	Mexico
República Dominicana		1.751	-25,3	República Dominicana

Font: Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Fuente: Consejo Superior de Cámaras de Comercio de España

4.3. Construcció

Construcción

Evolució del sector de la construcció Taxes de variació del PIB a preus constants (en %)										Evolución del sector de la construcción Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)									
Anual					Trimestral														
2001	2002	2003	2004	2005	2002			2003				2004				2005			
		(e)	(e)	(p)	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I(a)	II(p)	III(p)	IV(p)	
PIB	6,8	2,3	1,6	1,4	2,2	2,3	2,3	2,0	1,7	1,4	1,3	1,1	1,0	1,3	1,7	1,8	2,0	2,4	2,8

e: estimació
p: previsió
a: avanç
Font: Conselleria d'Economía, Hisenda i Innovació

e: estimación
p: previsión
a: avance
Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación

Indicadors de la construcció			Indicadores de la construcción		
	Darrera dada Último dato	Cicle-tendència Ciclo-tendencia Ttt-k (%)			
Assalariats	oct	47.375	↗	9,2	Asalariados
Autònoms ¹		14.956	↗	2,7	Autónomos ¹
Consum aparent ciment (tones)	ago	74.091	↗	8,4	Consumo aparente cemento (toneladas)
Facturació elèctrica (MWh)					Facturación eléctrica (MWh)
Construcció i obres públiques	nov	4.436	➔	-1,2	Construcción y obras públicas
nov	3.410	↘	-2,4		
nov	365	↗	3,9		
nov	661	↗	2,4		
Fabricació ciment, calç, guix	nov	6.624	➔	0,2	Fabricación cemento, cal, yeso
Preu mitjà habitatge (€/m ²)	3T	2.003,6	↗	13,2	Precio medio vivienda (€/m ²)
Palma	ds/dc	2.127		12,5*	Palma
Manacor	ds/dc	1.523		6,5*	Manacor
Inca	ds/dc	1.463		15,7*	Inca
Maó	ds/dc	1.860		11,9*	Mahón
Ciutadella de Menorca	ds/dc	1.796		8,0*	Ciutadella de Menorca
Eivissa	ds/dc	1.909		13,3*	Ibiza
Sant Antoni de Portmany	ds/dc	1.641		14,2*	Sant Antoni de Portmany
Preu mig habitatge usat (€/m ²)	st	2.027,5	↗	16,0*	Precio medio vivienda usada (€/m ²)

Font: Gesa-Endesa, Oficemen, COAB, Ministeri de Foment, INE, TINSA i Sociedad de Tasación.

Fuente: Gesa-Endesa, Oficemen, COAB, Ministerio de Fomento, INE, TINSA y Sociedad de Tasación

¹Variació interanual
²Hores treballades per assalariats
*. Variació interanual

¹Variación interanual
²Horas trabajadas por asalariados.
*. Variación interanual

Indicadors avançats de la construcció			Indicadores adelantados de la construcción			
	Darrera dada Último dato	Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t+1}^{15} (%)				
Col·legi d'Arquitectes – visats			Colegio de arquitectos - visados			
Pressuposts (milers d'€ constants)	st 106.205	↗ 11,5	Presupuestos (miles de € constantes)			
	st 67.982	↗ 10,3				
	st 7.963	↗ -17,7				
	st 30.260	↗ 104,0				
Projectes	st 637	↗ 3,8	Proyectos			
	st 496	↗ 4,6				
	st 79	↗ 5,0				
	st 62	↘ -3,9				
Habitatges visats	st 883	↗ 30,5	Viviendas visadas			
	st 465	↗ 39,2				
	st 49	↘ -4,9				
	st 369	↗ 32,3				
Noves hipoteques en finques rústiques (milers d'€)	st 102.084	↗ 33,3	Nuevas hipotecas en fincas rústicas (miles de € constantes)			
Noves hipoteques en finques urbanes sobre habitatges (milers d'€ constants)	st 437.409	↗ 22,1	Nuevas hipotecas en fincas urbanas sobre viviendas(miles de € constantes)			
Noves hipoteques en finques urbanes sobre solars (milers d'€ constants)	st 46.270	↗ 24,2	Nuevas hipotecas en fincas urbanas sobre solares (miles de € constantes)			
Noves hipoteques en finques urbanes sobre altres urbanes (milers d'€ constants)	st 136.598	↗ 9,6	Nuevas hipotecas en fincas urbanas sobre otras urbanas (miles de € constantes)			
Licitació pública T_{t+1}^{15} (milers d'€ constants)	st 65.188	↗ -0,4	Licitación pública T_{t+1}^{15} (miles de € constantes)			
Dades amb € constants base 1er Trim 2005. Font: COAIB, INE i Ministeri d'Habitatge			Datos en € constantes base 1er Trim 2005 Fuente: COAIB, INE y Ministerio de Vivienda.			

El sector de la construcció fa augmentar la taxa de creixement durant el quart trimestre fins al 2,7% interanual, després del 2,4% del trimestre anterior. El creixement continua en la construcció es reforça a partir del segon trimestre de 2005, la qual cosa reflecteix la reactivació que mostraven els indicadors avançats des de fa més d'un any.

Aquesta recuperació del sector es produeix tant per l'empresa privada, amb l'increment d'activitat després de l'aixecament de les moratories, com per la inversió en infraestructures públiques.

La demanda del sector encara es veu beneficiada pels efectes del creixement demogràfic, gràcies als moviments migratori; per l'increment en la població ocupada, fet que permet un major grau d'endeutament; pels tipus d'interès reals en nivells mínims, i per l'ús dels immobles com a béns d'inversió, cosa que potencia al seu torn el creixement de preus. No obstant això, les expectatives de la demanda a llarg termini fan preveure que aquests creixements no es perllongaran per temps indefinit, sobretot per l'actual nivell

El sector de la construcción aumenta su tasa de crecimiento en el cuarto trimestre hasta el 2,8% interanual, después del 2,4% del trimestre anterior. El continuo crecimiento en la construcción se refuerza a partir del segundo trimestre de 2005, reflejando la reactivación que mostraban los indicadores avanzados desde hace más de un año.

Esta recuperación del sector se produce tanto por la empresa privada, con el incremento de actividad después del levantamiento de las moratorias, como por la inversión en infraestructuras públicas.

La demanda del sector sigue viéndose beneficiada por: los efectos del crecimiento demográfico, gracias a los movimientos migratorios; el incremento en la población ocupada, lo que permite un mayor grado de endeudamiento; los tipos de interés reales en niveles mínimos; y el uso de los inmuebles como bienes de inversión, lo que potencia a su vez el crecimiento de precios. Sin embargo, las expectativas de la demanda a largo plazo hacen prever que tales crecimientos no

d'endeutament de les famílies i per les perspectives a l'alça dels tipus d'interès.

El nombre d'assalariats en el sector de la construcció s'incrementa durant tot el tercer trimestre, al novembre arriba a gairebé 7.000 persones més respecte del mateix mes de 2004. Les taxes de creixement del nombre d'assalariats durant el tercer trimestre és elevada a cadascuna de les illes: a Mallorca, 16,4%; a Menorca, 22,1%, i a les Pitiüses, 22,9%. L'augment interanual dels registres d'autònoms en el sector al novembre és del 3,0%.

El consum aparent de ciment canvia la tendència i registra increments notables durant el segon i tercer trimestre. Pel que fa a les vendes, els increments encara són elevats fins a l'agost.

Durant el tercer trimestre, el preu mitjà de l'habitatge lliure a les Balears és de 2.003,6 €/m², enfront dels 1.781,5€/m² de mitjana nacional; la variació interanual és de 13,2%, gairebé un punt percentual menys que durant el trimestre precedent. De la mateixa manera, el preu mitjà de l'habitatge usat se situa a les Balears en 2.027,5 €/m², i la variació interanual, en el 16,0%. A pesar dels elevats increments de preus d'habitacions, tot sembla indicar que, juntament amb la possible pujada dels tipus d'interès i l'increment del període de venda, s'esperen minvaments en el ritme de creixement a llarg termini.

El valor dels pressupostos registrats, facilitats pel Col·legi d'Arquitectes de les Balears al setembre, arriben a 106,2 milions d'euros constants de 2005 (o 112,6 euros en termes reals). Aquesta xifra suposa un increment de l'11,5% respecte del mateix període de l'any anterior i corrobora la bona marxa del sector, encara que amb taxes de creixement inferiors a les del primer i segon trimestre (variaven entre el 19% al 23% interanual).

Els habitatges visats a les Balears al setembre sumen 883, les xifres es mantenen elevades encara que lleugerament inferiors a les d'un any enrere (925 al setembre de 2004). En 2005, el creixement del nombre d'habitacions visats a les Pitiüses és del 28,2%, fet que suposa 363 habitatges visats. A Mallorca és del 39,2%, amb 465 habitatges visats; contràriament, a Menorca no s'experimenta la continuïtat en el creixement del nombre d'habitacions visats, sinó que es redueix fins a registrar una disminució en la seva tendència propera al -5,0%, amb 49 habitatges visats.

El nombre total d'hipoteques constituïdes a les Illes Balears al setembre va ser de 5.021 amb un import total de 765,0 milions d'euros, enfront dels 600,0 milions d'euros de les 4.288 hipoteques del mateix mes de 2004.

se prolongarán por tiempo indefinido, principalmente por el actual nivel de endeudamiento de las familias y por las perspectivas al alza de los tipos de interés.

El número de asalariados en el sector de la construcción se incrementa durante todo el tercer trimestre, en noviembre alcanza casi 7.000 personas más respecto al mismo mes de 2004. Las tasas de crecimiento del número de asalariados en el tercer trimestre es elevada en cada una de las islas: en Mallorca, 16,4%, en Menorca, 22,1%; y en Pitiusas, 22,9%. El aumento interanual de los registros de autónomos en el sector en noviembre es del 3,0%.

El consumo aparente de cemento cambia su tendencia registrando notables incrementos en el segundo y tercer trimestre. En las ventas los incrementos siguen siendo elevados hasta agosto.

En el tercer trimestre el precio medio de la vivienda libre en Baleares es de 2003,6 €/m², frente a los 1.781,5€/m² de media nacional; la variación interanual es de 13,2%, casi un punto porcentual menos que en trimestre precedente. Del mismo modo, el precio medio de la vivienda usada se sitúa en Baleares en 2.027,5 €/m² y su variación interanual en el 16,0%. A pesar de los elevados incrementos de precios de viviendas, todo parece indicar que, junto con la posible subida de los tipos de interés y el incremento del período de venta, se esperan aminoraciones en el ritmo de crecimiento a largo plazo.

El valor de los presupuestos registrados, facilitados por el Colegio de Arquitectos de Baleares en septiembre, alcanzan los 106,2 millones de euros constantes de 2005 (o 112,6 euros en términos reales). Esta cifra supone un incremento del 11,5% respecto al mismo período del año anterior, y corrobora la buena marcha del sector, aunque con tasas de crecimiento inferiores a las del primer y segundo trimestre(varianan entre el 19% al 23% interanual).

Las viviendas visadas en Baleares en septiembre suman 883 viviendas, las cifras se mantienen elevadas aunque ligeramente inferiores a las de un año atrás (925 en septiembre de 2004). En 2005, el crecimiento del número de viviendas visadas en Pitiusas es del 28,2%, lo que supone 363 viviendas visadas; y en Mallorca es del 39,2%, con 465 viviendas visadas; contrariamente, en Menorca no se experimenta la continuidad en el crecimiento del número de viviendas visadas, si no que se reduce hasta registrar una disminución en su tendencia cercana al -5,0%, con 49 viviendas visadas.

El número total de hipotecas constituidas en las Islas Baleares en septiembre fue de 5.021 con un importe total de 765,0 millones de euros, frente los 600,0 millones de euros de las 4.288 hipotecas del mismo mes de 2004.

L'obra pública és encara un dels motors en l'activitat del sector. A pesar que el volum en licitació és lleugerament inferior respecte a l'any anterior, a l'octubre arriba a 77 milions d'euros, xifra que en euros constants de 2001 supera els 65,1 milions d'euros.

La obra pública sigue siendo uno de los motores en la actividad del sector. A pesar de que el volumen en licitación es ligeramente inferior respecto al año anterior, en octubre alcanza los 77 millones de euros, que en euros constantes de 2001 supera los 65,1 millones de euros.

E Evolució del sector dels serveis Taxes de variació del PIB a preus constants (en %)												E Evolución del sector de los servicios Tasas de variación del PIB a precios constantes (en %)												
Anual												Trimestral												
2003	2004	2005	2006	2002				2003				2004				2005								
(e)	(a)	(p)		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV(e)	I(a)	II(a)	III(a)	IV(p)					
PIB	0,5	1,5	2,4	2,3 - 2,6	1,0	0,7	0,5	0,4	0,3	0,4	0,7	0,6	0,9	1,1	1,6	2,0	2,1	2,2	2,5	2,6				

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació
a: avanç
e: estimació
p: previsió

Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación
a: avance
e: estimación
p: previsión

Indicadors dels serveis				Indicadores de los servicios															
				Darrera dada/ Último dato				Cicle-tendència Ciclo-tendencia											
								T_{t-k}^t (%)											
Assalariats ¹	nov	232.834		↗				5,9								Asalariados ¹			
	3T	235.781		↗				6,0											
	3T	19.724		↖				2,3											
	3T	31.067		↗				5,5											
Autònoms	nov	55.755		↗				1,8								Autónomos			
Facturació elèctrica (MWh)	nov	166.653		↗				3,4								Facturación eléctrica (MWh)			
	nov	133.635		↗				3,4											
	nov	12.381		↖				6,3											
	nov	20.637		↗				1,8											
Matriculació d'automòbils de turisme per a lloguer	nov	200		↘				-27,6								Matriculación de automóviles de turismo para alquiler			

Fons: TS, Gesa-Endesa, INE, Anfac
1. Sèrie revisada. Inclou règim especial de la llar des de gener 2001

Fuentes: TTSS, Gesa-Endesa, INE, Anfac
1. Serie revisada. Incluye régimen esp. del hogar desde enero 2001

El sector serveis continua els avanços que es registren des de finals del 2003, en què destaca el bon comportament del tercer trimestre d'aquest any (2,5%). Pel que fa al quart trimestre, es preveu una millora de l'activitat, encara que de forma més moderada.

Aquesta evolució obedeix el bon comportament de les activitats de transport, turisme, comerç i banca. En turisme, entre gener i novembre s'ha registrat un increment del 3,2% de turistes respecte del mateix període de l'any anterior, amb un increment de la despesa turística total del 6,3% (gener-octubre) i supera ja la despesa global de tot l'any 2004.

El sector de los servicios continúa con los avances que se registran desde finales del 2003, destacando el buen comportamiento del tercero trimestre de este año (2,5%). Referente al cuarto trimestre, se prevé una mejora de la actividad, aunque de forma más moderada.

Esta evolución obedece al buen comportamiento de las actividades de transporte, turismo, comercio y banca. En turismo, entre enero y noviembre se ha registrado un incremento del 3,2% de turistas respecto al mismo período del año anterior, con un incremento del gasto turístico total del 6,3% (enero-octubre) y supera ya el gasto global de todo el año 2004.

La tendència a l'alça de les xifres s'ha confirmat amb un final de temporada turística perllongat, especialment a Mallorca, que registra un dels millors octubres dels darrers anys, amb índexs d'ocupació que superen el 75% en algunes zones de l'illa.

D'altra banda, i després d'un període d'acceleració, el comerç es manté estable. El mercat creditici n'ha accelerat l'activitat.

La fortaleça del consum intern dels espanyols torna a ser el factor clau que ha impulsat els millors resultats en tots els subsectors.

Es continua creant ocupació, tant per compte propi com per compte d'altri. El total d'assalariats arriba a les 232.834 persones al novembre, xifra que suposa un increment en la tendència del 5,9%.

Destaca la incidència especial que ha tingut el procés de regularització de la immigració dins el personal domèstic.

La facturació elèctrica creix en tendència un 3,4% al novembre, fet que reflecteix una major activitat a totes les illes.

Descendeix la matriculació d'automòbils de turisme per a lloguer, que des d'abril manté tendències negatives de creixement.

L'economia balear encara depèn de l'evolució del sector serveis, com a economia terciària i madura que és, que aporta gairebé el 80% del PIB de les Balears.

La tendencia al alza de las cifras se ha confirmado con un final de la temporada turística prolongado, especialmente en Mallorca, que registra uno de los mejores octubres de los últimos años, con índices de ocupación que superan el 75% en algunas zonas de la isla.

Por su parte, y después de un período de aceleración, el comercio se mantiene estable. El mercado crediticio ha acelerado su actividad.

La fortaleza del consumo interno de los españoles vuelve a ser el factor clave que ha impulsado los mejores resultados en todos los subsectores.

Se continúa creando ocupación, tanto por cuenta propia como ajena. El total de asalariados alcanza las 232.834 personas en noviembre, cifra que supone un incremento en su tendencia del 5,9%.

Desataca la especial incidencia que ha tenido el proceso de regularización de la inmigración dentro del personal doméstico.

La facturación eléctrica crece en tendencia un 3,4% en noviembre reflejando una mayor actividad todas las islas.

Desciende la matriculación de automóviles de turismo para alquiler, que desde abril mantiene tendencias negativas de crecimiento.

La economía balear continúa dependiendo de la evolución del sector servicios, como economía terciaria y madura que es, aportando casi el 80% del PIB de Baleares.

4.4.1. Comerç i banca

Comercio y banca

Comerç				Comercio
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)	
Índex de vendes al detall - termes constants.	des/dic	103,9	➔ 0,5	Índice de ventas al detalle – términos constantes.
Índex d'ocupació comerç al detall	des/dic	101,9	➔ 1,2*	Índice de ocupación comercio minorista
Matriculació vehicles de càrrega per a distribució	des/dic	187	➔ 1,4	Matriculación vehículos carga para distribución
	des/dic	146	↗ 6,2	
	des/dic	13	↘ -5,8	
	des/dic	28	↘ -15,4	

Font: INE, TGSS, DGT
* Variació anual

Fuente: INE, TGSS, DGT
* Variación anual

Crèdit i estalvi			Crédito y ahorro	
	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)	
Dipòsits (milions d'€)	2T05	16.154,4	↗ 15,1	Depósitos (millones €)
Crèdits (milions d'€)	2T05	27.166,2	↗ 19,0	Créditos (millones €)
Hipoteques, import (milions d'€)	set/sep	766	↗ 35,3	Hipotecas, importe (millones €)
Hipoteques, nombre	set/sep	5.021	↗ 22,1	Hipotecas, número

Font: BE, INE

Fuente: BE, INE

- Comerç

Les vendes del comerç minorista en termes constants, durant el període de gener a desembre, es mantenen estables (0,5%).

A mesura que ha avançat la temporada, les vendes del sector minorista han millorat gràcies a la confiança de les llars residents i a la major afluència turística.

Millora el subsector de les joguines, regal i alimentació. No obstant això, el tardà descens en les temperatures ha moderat la demanda en tèxtil i complementos. A més, s'ha incrementat fortament la penetració del tèxtil xinès en els segments més baixos del mercat.

L'índex d'ocupació en el sector minorista registra durant el desembre una taxa de variació interanual de l'1,2%.

La matriculació de vehicles de càrrega per a distribució assenyala un creixement estable (1,4%). Tanmateix, segueix desaccelerant-se la matriculació a Menorca i a les Pitiuses, mentre que evoluciona positivament a Mallorca.

- Comercio

Las ventas del comercio minorista en términos constantes, en el período de enero a diciembre, se mantienen estables (0,5%).

A medida que ha avanzado la temporada, las ventas del sector minorista han mejorado debido a la mejora en la confianza de los hogares residentes, y a la mayor afluencia turística.

Mejora los subsectores de la juguetería, regalo y alimentación. No obstante, el tardío descenso en las temperaturas ha moderado la demanda en textil y complementos. Además, se ha incrementado fuertemente la penetración del textil chino en los segmentos más bajos del mercado.

El índice de ocupación en el sector minorista registra en diciembre una tasa de variación interanual del 1,2%.

La matriculación de vehículos de carga para distribución, señala un crecimiento estable (1,4%). Sin embargo sigue desacelerándose la matriculación en Menorca y las Pitiusas, mientras que evoluciona positivamente en Mallorca.

- Institucions de crèdit i estalvi

Els crèdits dels bancs, caixes i cooperatives d'estalvi durant el segon trimestre varen arribar a la xifra de 27.166,2 milions d'euros, cosa que representa un augment tendencial del 19,0% en termes corrents respecte del mateix període de l'any anterior.

S'accelera lleugerament seguint la línia dels darrers mesos el ritme de creixement dels dipòsits d'empreses, llars residents i administracions públiques fins al 15,1%.

El mercat hipotecari encara és impulsat per l'evolució dels preus de l'habitatge i la seva demanda. D'aquesta manera, l'import total de les hipoteques constituïdes registra una tendència del 35,3% al setembre.

L'augment del deute de les llars està vinculat a la revaloració del preu de l'habitatge. La pujada dels preus immobiliaris tendeix a incentivar l'augment del deute en la medida que proporciona més garanties per als crèdits. El principal valor del patrimoni immobiliari de les llars espanyoles és constituit per habitatges.

En el creixement del mercat hipotecari hi influeix l'increment de la població i la tendència a reduir-se el nombre de persones que viuen a les llars.

Al novembre el nombre d'efectes impagats s'incrementa amb tendència del 4,6%, per sota de la tendència de l'import total dels efectes amb venciment en el mateix mes (15,7%). Es va arribar així una taxa de morositat del 4,2%.

- Instituciones de crédito y ahorro

Los créditos de los bancos, cajas y cooperativas de ahorro durante el segundo trimestre alcanzaron la cifra de 27.166,2 millones de euros, lo que representa un aumento tendencial del 19,0% en términos corrientes respecto al mismo período del año anterior.

Se acelera ligeramente siguiendo la línea de los últimos meses el ritmo de crecimiento de los depósitos de empresas, hogares residentes y administraciones públicas hasta el 15,1%.

El mercado hipotecario continúa siendo impulsado por, la evolución de los precios de la vivienda y su demanda. De este modo, el importe total de las hipotecas constituidas registra una tendencia del 35,3% en septiembre.

El aumento de la deuda de los hogares está vinculado a la revalorización del precio de la vivienda; la subida de los precios inmobiliarios tienden a incentivar el aumento de la deuda en la medida que proporciona más garantías para los créditos. El principal valor del patrimonio inmobiliario de los hogares españoles está constituido por viviendas.

En el crecimiento del mercado hipotecario influye: el incremento de la población y la tendencia a reducirse el número de personas que viven en los hogares.

En noviembre el número de efectos impagados se incrementa con tendencia del 4,6%, por debajo de la tendencia del importe total de los efectos con vencimiento en el mismo mes (15,7%). Se alcanzó así una tasa de morosidad del 4,2%.

4.4.2. Transport

Transporte

Transport Marítim		Transporte Marítimo		
	Darrera dada Último dato	Cicle-tendència Ciclo-tendencia T ^{t-k} (%)	octubre	Transporte marítimo
Transport marítim				
Passatgers arribats línia regular	62.586	➔	-1,8	Pasajeros llegados línea regular
Passatgers creuers turístics	124.957	↗	22,8	Pasajeros cruceros turísticos
Mercaderies – entrades i sortides, tones (setembre)	738.432	↗	10,3	Mercancías – entradas y salidas, Toneladas (septiembre)
Transport Aeri				
Mercaderies – entrades i sortides, tones	2.612.335	↗	3,5	Mercancías – entradas y salidas, toneladas

El passatge arribat a les Balears per línia marítima regular es manté estable amb una tendència de 1,8%

Gràcies a la evolució positiva, tant al Port de Palma com al d'Eivissa, la tendència en el passatge de creuers turístics es manté amb un augment del 22,8%.

El port de Maó encapçala l'increment del trànsit regular, però disminueix en l'activitat de creuers.

En el conjunt de l'arxipèlag, l'activitat creuerista des del mes de gener fins al novembre s'ha incrementat un 20% pel que fa a l'any 2004. El port on més ha crescut aquesta activitat és el d'Eivissa. De fet, ja s'ha aprovat l'ampliació de les instal.lacions per als vaixells de la línia a Formentera, per a alguns creuers i per a iots de gran eslora.

El pes de les mercaderies entrades i sortides dels ports registra una tendència positiva del 10%.

El mateix succeeix amb el pes de les mercaderies transportades per via aèria, que augmenten tant en trànsit nacional com en internacional i arriben a una tendència total del 3,5%.

El pasaje llegado a Baleares por línea marítima regular se mantiene estable, con una tendencia del -1,8%.

Gracias a la positiva evolución tanto en el puerto de Palma, como en el de Ibiza, la tendencia en el pasaje de cruceros turísticos se mantiene en un incremento del 22,8%.

El puerto de Mahón lidera el incremento del tráfico regular, pero disminuye en la actividad de cruceros.

En el conjunto del archipiélago, la actividad crucerística desde enero hasta noviembre se ha incrementado un 20% con respecto a 2004. El puerto en el que más ha crecido esta actividad es el de Ibiza; de hecho, ya se ha aprobado la ampliación de las instalaciones para los barcos de la línea a Formentera, y para cruceros y yates de gran eslora.

El peso de las mercancías entradas y salidas de los puertos registra una tendencia positiva del 10%.

Lo mismo sucede con el peso de las mercancías transportadas por vía aérea, que aumentan tanto en tráfico nacional como en internacional, alcanzando una tendencia total del 3,5%.

Passatgers arribats a les Illes segons origen

Novembre	Darrera Dada Último dato	Cicle-tendència		
		T _{t-k} (%)	Noviembre	
Via aèria	501.464	↗	2,8	Vía aérea
Passatgers internacionals	201.454	↔	1,6	Pasajeros internacionales
Regne Unit	42.959	↘	-7,3	Reino Unido
Alemanya	119.079	↗	7,7	Alemania
Itàlia	24	↓	-3,2	Italia
França	3.332	↗	1,5	Francia
Bèlgica	635	↗	-0,7	Bélgica
Holanda	3.563	↗	-1,2	Holanda
Suïssa	6.042	↗	27,1	Suiza
Suecia	34	↓	-8,1	Suecia
Altres països	25.786	↗	13,4	Otros países

La tendència en el passatge arribat a les Balears fins al novembre és ascendent, gràcies a l'evolució en el passatge nacional (5,4%), ja que l'internacional es manté estable.

La tendència decreixent en el nombre d'arribades de visitants britànics (-7,3%) ha estat generalitzada a totes les illes, fet que s'atribueix al procés de desacceleració de la seva economia.

El nombre de passatgers procedents d'Alemanya manté un comportament positiu (7,7%), tendència que mostra des de començament d'an.

Les Balears concentren el 22,8% del total d'arribades de passatgers en aerolínies de baix cost a Espanya fins al novembre, proporció que acumula gairebé totalment l'aeroport de Palma (20,7%), la qual cosa el situa com l'aeroport espanyol que rep més viatgers a través d'aquestes companyies, per davant de Barcelona o Málaga.

Evolució del nombre de passatgers arribats en vols internacionals (en milers). Gener a octubre. Balears

Font: AENA i elaboració pròpia.

La tendencia en el pasaje llegado a Baleares hasta noviembre es ascendente gracias a la evolución en el pasaje nacional (5,4%), ya que el internacional se mantiene estable.

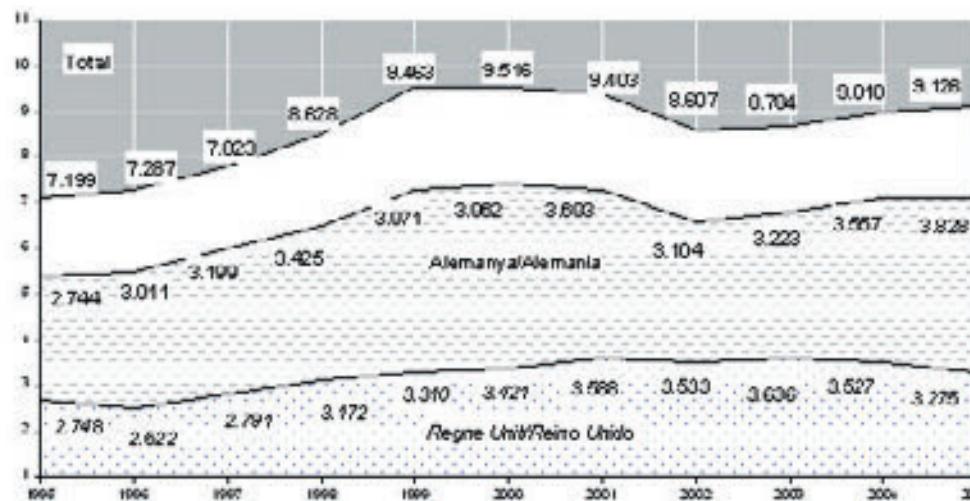
La tendencia decreciente en el número de llegadas de visitantes británicos (-7,3%), ha sido generalizado en todas las islas, y se achaca al proceso de desaceleración de su economía.

El número de pasajeros procedentes de Alemania mantiene un comportamiento positivo (7,7%), tendencia que viene mostrando desde principios de año.

Baleares concentra el 22,8% del total de llegadas de pasajeros en aerolíneas de bajo coste a España hasta noviembre, proporción que acumula en casi su totalidad el aeropuerto de Palma (20,7%), lo que le sitúa como el aeropuerto español que recibe más viajeros a través de estas compañías, por delante de Barcelona o Málaga.

Evolución del número de pasajeros llegados en vuelos internacionales (en miles). Enero a octubre. Baleares

Fuente: AENA y elaboración propia.

Passatgers arribats a Mallorca segons origen

Pasajeros llegados a Mallorca según origen

Novembre	Darrera Dada Ultimo dato	Cicle-tendència			Noviembre
		T _{t-k} (%)	Ciclo-tendencia	Noviembre	
Via aèria	427.075	↗	↗	4,6	Vía aérea
Passatgers internacionals	199.384	☰	↗	4,3	Pasajeros internacionales
Regne Unit	41.824	UK	↘	-6,1	Reino Unido
Alemanya	118.201	D	↗	8,7	Alemania
Itàlia	24	I	↘	-2,0	Italia
França	3.275	F	↗	5,8	Francia
Bèlgica	635	B	↗	0,6	Bélgica
Holanda	3563	NL	↘	-2,2	Holanda
Suïssa	6042	CH	↗	39,1	Suiza
Suècia	34	S	↘	-7,9	Suecia
Altres països	25.786	X	↗	17,6	Otros países
Espanya	227.691	E	↗	5,3	España

La tendència en el nombre de passatgers arribats a Mallorca el mes de novembre és positiva tant en trànsit nacional (5,3%) com en internacional (4,3%).

L'increment en el passatge internacional és conseqüència del bon comportament del mercat alemany (8,7%), el qual es recupera després dels descensos dels anys 2000-2002.

El nombre de passatgers procedents del Regne Unit registra de nou una tendència negativa (-6,1%).

Destaca l'evolució positiva en la xifra de passatgers procedents de Suïssa (39,1%) i de mercats menors (altres països 17,6%).

Evolució del nombre de passatgers arribats en vols internacionals (en milers). Gener a octubre. Mallorca.

Font: AENA i elaboració pròpia.

La tendencia en el número de pasajeros llegados a Mallorca el mes de noviembre es positiva tanto en tráfico nacional (5,3%) como en internacional (4,3%).

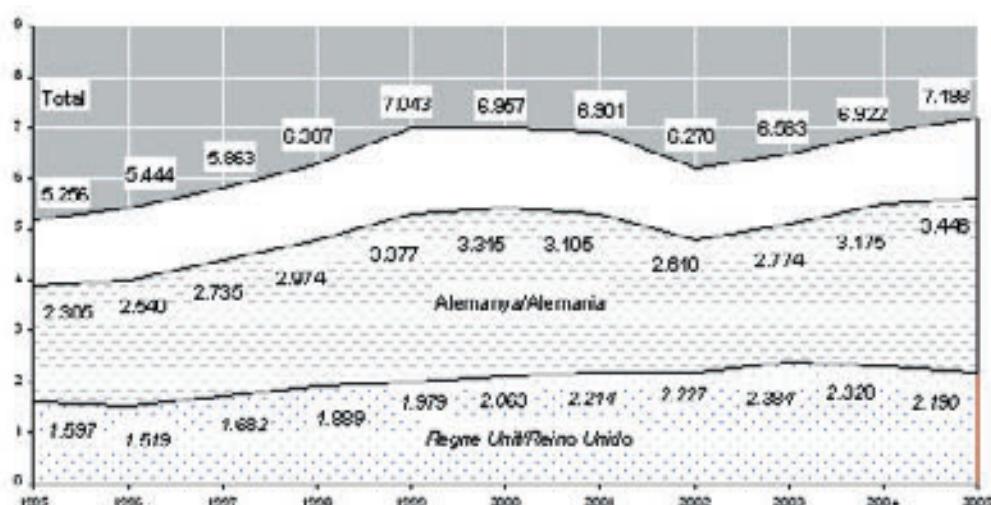
El incremento en el pasaje internacional es consecuencia del buen comportamiento del mercado alemán (8,7%), el cual se recupera tras los descensos de los años 2000-2002.

El número de pasajeros con procedencia Reino Unido registra de nuevo una tendencia negativa (-6,1%).

Destaca la positiva evolución en la cifra de pasajeros procedentes de Suiza (39,1%) y de mercados menores (otros países 17,6%).

Evolución del número de pasajeros llegados en vuelos internacionales (en miles). Enero a octubre. Mallorca

Fuente: AENA y elaboración propia.

Passatgers arribats a Menorca segons orígen	Darrera Dada Último Dato	Passatgers arribats a Menorca segons orígen		
		Cicle-tendència		
		Ciclo-tendencia	T _{t+1} (%)	Noviembre
Novembre				
Via aèria	31.194	↗	-6,1	Vía aérea
Passatgers internacionals	1.121	↘	-8,5	Pasajeros internacionales
Regne Unit	1.121	UK	-6,1	Reino Unido
Alemanya	0	D	-8,8	Alemania
Itàlia	0	I	8,2	Italia
França	0	F	6,6	Francia
Bèlgica	0	B	34,4	Bélgica
Holanda	0	NL	20,4	Holanda
Suïssa	0	CH	-26,8	Suiza
Suecia	0	S	-9,6	Suecia
Altres països	0	X	-40,4	Otros países
Espanya	30.073	E	9,1	España

La evolució en la xifra de passatgers arribats a Menorca mostra una tendència negativa (-6,1%).

Destaca el minvament en el nombre de passatgers arribats d'un dels principals mercats, el britànic (-6,1%), tendència que mostra des de 2001. Aquesta dada és especialment significativa atès que l'illa té un alt grau de dependència d'aquest turisme. El minvament s'atribueix tant a factors conjunturals, desacceleració econòmica britànica, increment de preus turístics, com estructurals —falta de diversificació de l'oferta.

El passatge nacional encara manté un comportament positiu (9,1%).

Evolució del nombre de passatgers arribats en vols internacionals (en milers). Gener a octubre. Menorca.

Font: AENA i elaboració pròpia.

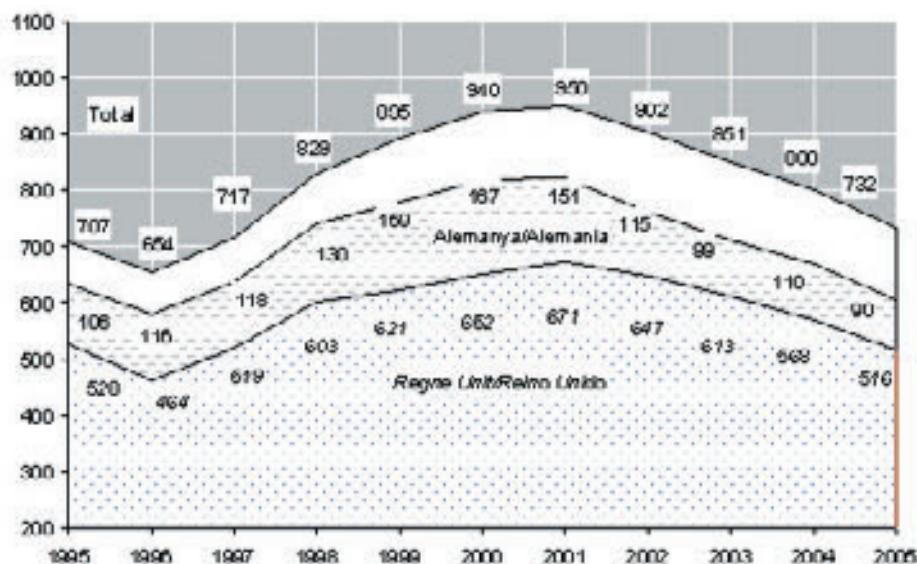
La evolución en la cifra de pasajeros llegados a Menorca muestra una tendencia negativa (-6,1%).

Destaca la merma en el número de pasajeros llegados de uno de sus principales mercados, el británico (-6,1%), tendencia que viene mostrando desde 2001. Este dato es especialmente significativo dado que la isla tiene un alto grado de dependencia de este turismo. La merma se achaca tanto a factores coyunturales, desaceleración económica británica, incremento de precios turísticos, como estructurales —falta de diversificación de la oferta—.

El pasaje nacional sigue manteniendo un comportamiento positivo (9,1%).

Evolución del número de pasajeros llegados en vuelos internacionales (en miles). Enero a octubre. Pitiusas.

Fuente: AENA y elaboración propia.

Passatgers arribats a Pitiusas segons origen

Pasajeros llegados a Pitiusas según origen

	Darrera Dada Ultimo Dato	Cicle-tendència Ciclo-tendencia	T _{t-k} (%)	Novembre Noviembre
Via aèria	43.195	↗	-3,0	Vía aérea
Passatgers internacionals	949	↘	-7,4	Pasajeros internacionales
Regne Unit	14	UK	↘	-9,9 Reino Unido
Alemanya	878	D	↗	2,4 Alemania
Itàlia	0	I	↘	-6,7 Italia
França	57	F	↘	-18,4 Francia
Bèlgica	0	B	↘	-24,9 Bélgica
Holanda	0	NL	↘	-11,3 Holanda
Suïssa	0	CH	↘	-39,2 Suiza
Suècia	0	S	↗	0 Suecia
Altres països	0	X	↘	-7,0 Otros países
Espanya	42.246	E	↗	3,6 España

El nombre total de viatgers arribats a les Pitiuses mostra una tendència negativa (-3,0%) a causa del decreixement en el nombre de passatge internacional (-7,4%).

La principal causa de la regressió es troba en el mercat britànic, amb una caiguda tendencial del 9,9%, com també del passatge italià, amb un 6,7%.

Destaca el creixement en la tendència del passatge procedent d'Alemanya (2,4%), el qual, juntament amb el nacional (3,6%), es converteixen en els dos únics orígens amb resultats positius.

Evolució del nombre de passatges arribats en vols internacionals (en milers). Gener a octubre. Pitiusas

Font: AENA i elaboració pròpria.

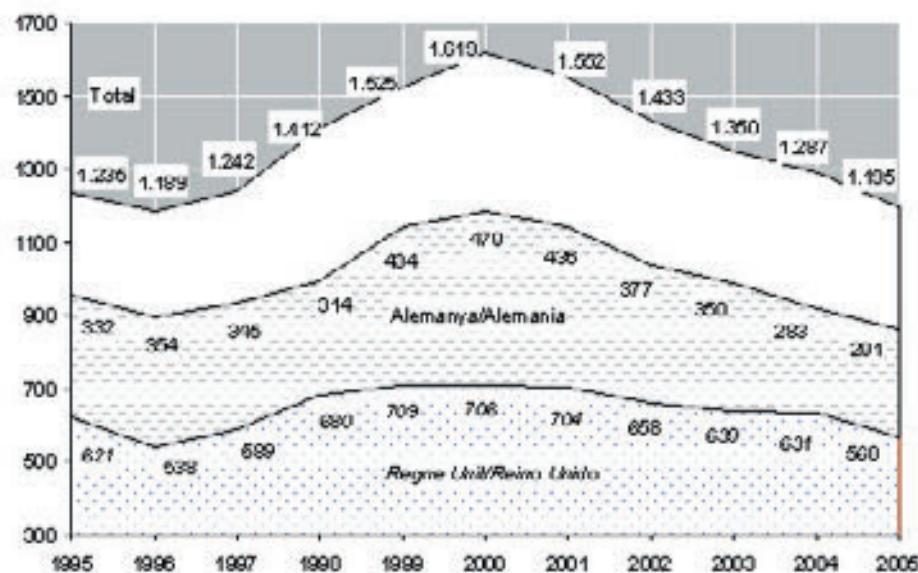
El número total de viajeros llegados a Pitiusas muestra una tendencia negativa (-3,0%) debido al decremento en el número de pasaje internacional (-7,4%).

La principal causa de la regresión, se encuentra en el mercado británico, con una caída tendencial del 9,9% así como del pasaje italiano, con un 6,7%.

Destaca el crecimiento en la tendencia del pasaje procedente de Alemania (2,4%), el cual, junto al nacional (3,6%) se convierten en los dos únicos orígenes con resultados positivos.

Evolución del número de pasajeros llegados en vuelos internacionales (en miles). Enero a octubre. Pitiusas.

Fuente: AENA y elaboración propia.

4.4.3. Turisme. Viatgers

Turismo. Viajeros

gener-novembre	Acumulats Acumulados	Llegada de turistas vía aérea		
		Variació Variación	enero-noviembre	Total
Total	10.962.445	↗	3,5	Total
Espanya	1.828.455	E ↗	15,2	España
Alemanya	3.675.715	D ↗	6,7	Alemania
Regne Unit	3.303.589	UK ↘	-4,5	Reino Unido
França	283.691	F ↗	7,0	Francia
Itàlia	415.210	I →	-1,9	Italia
Suïssa	176.413	CH ↗	19,7	Suiza
Bèlgica	113.771	B →	-0,6	Bélgica
Suècia	141.308	S ↘	-6,0	Suecia
Holanda	157.540	NL ↗	13,4	Holanda
Àustria	141.692	A ↗	16,0	Austria
Irlanda	174.323	IE ↘	-23,7	Irlanda
Dinamarca	104.754	DK ↗	10,0	Dinamarca
Noruega	95.056	N ↘	-8,6	Noruega
Luxemburg	28.704	LUX ↗	5,9	Luxemburgo
Portugal	90.655	P ↗	36,6	Portugal
Finlàndia	20.994	SF ↗	4,8	Finlandia
Rússia	21.639	RUS ↗	14,0	Rusia
Altres europeus	64.783	XEU ↗	12,4	Otros europeos
Resta	124.153	X →	-1,2	Resto

Durant els mesos de gener a novembre, l'arribada de turistes per via aèria a les Balears augmenta un 3,5% i arriba a 10,9 milions de persones.

El mercat alemany encara es recupera, després dels descensos registrats entre 2000 i 2002, i mostra un increment del 6,7% respecte de 2004.

És notable l'augment en l'afluència turística nacional (15,2%), que representa el 20% del mercat, la qual cosa compensa part de la pèrdua registrada en un dels principals mercats emissors, el britànic (-4,5%). Aquesta circumstància, al costat de la recuperació del mercat alemany, així com els alternatius que després s'esmenten, ha propiciat una major contractació laboral en hostaleria i restauració.

Mostren una evolució positiva el nombre de turistes procedents de Suïssa (19,7%) i Holanda (13,4%).

Els turistes procedents d'Itàlia, Suècia i Irlanda són els que presenten majors disminucions (-1,9%, -6,0% i -23,7%, respectivament).

En los meses de enero a noviembre, la llegada de turistas por vía aérea a Baleares aumenta un 3,5% alcanzando los 10,9 millones de personas.

Continúa recuperándose el mercado alemán, tras los descensos registrados entre 2000 y 2002, y muestra un incremento del 6,7% respecto de 2004.

Es notable el aumento en la afluencia turística nacional (15,2%) que representa el 20% del mercado, lo cual compensa parte de la pérdida registrada en uno de los principales mercados emisores, el británico (-4,5%). Esta circunstancia, junto a la recuperación de mercados alemán, así como los alternativos que luego se mencionan, ha propiciado una mayor contratación laboral en hostelería y restauración.

Muestran una evolución positiva el número de turistas procedentes de Suiza (19,7%) y Holanda (13,4%).

Las llegadas de turistas procedentes de Italia, Suecia e Irlanda, son los que presentan mayores disminuciones (-1,9%, -6,0% y -23,7% respectivamente).

Arribada de turistes vía aérea

Llegada de turistas vía aérea

gener-novembre	Acumulats Acumulados		Variació Variación	enero-noviembre
Total	8.389.629	↗	5,4	Total
Espanya	1.298.592	E	↗ 19,9	España
Alemanya	3.298.436	D	↗ 7,4	Alemania
Regne Unit	2.202.381	UK	↘ -3,2	Reino Unido
França	236.460	F	↗ 11,8	Francia
Itàlia	132.565	I	↘ -5,4	Italia
Suïssa	156.069	CH	↗ 28,8	Suiza
Bèlgica	93.197	B	→ -0,2	Belgica
Suècia	128.290	S	↘ -6,0	Suecia
Holanda	117.830	NL	↗ 15,8	Holanda
Àustria	124.490	A	↗ 21,6	Austria
Irlanda	136.028	IE	↘ -25,0	Irlanda
Dinamarca	95.446	DK	↗ 6,6	Dinamarca
Noruega	91.972	N	↘ -6,9	Noruega
Luxemburg	27.080	LUX	↗ 8,1	Luxemburgo
Portugal	81.970	P	↗ 42,1	Portugal
Finlàndia	18.504	SF	↗ 6,5	Finlandia
Rússia	17.861	RUS	↗ 6,5	Rusia
Altres europeus	54.479	XEU	↗ 12,5	Otros europeos
Resta	77.979	X	↘ -9,0	Resto

El nombre total de turistes arribats a Mallorca fins al novembre, que registra més de 8,3 milions de persones, mostra un increment del 5,4% respecte de 2004.

Destaca el creixement del mercat nacional (19,9%), la recuperació de l'alemany (7,4%) i el minvament del mercat britànic (-3,2%). La inseguretat derivada dels huracans registrats al Carib i els atemptats a Turquia i Egipte, han dirigit el turisme internacional cap a Espanya, sobretot a destinacions de costa com les Balears. Tot això ha provocat una millora en els resultats del tercer i quart trimestre de l'any.

Respecte de la resta de mercats emissores, es registren increments a França (11,8%), Suïssa (28,8%) i Àustria (21,62%). Amb una menor afluència destaquen Itàlia (-5,4%) i Suècia (-6,0%) i Irlanda (-25,0%).

El número total de turistas llegados a Mallorca hasta noviembre, registrando más de 8,3 millones de personas, muestra un incremento del 5,4% respecto de 2004.

Destaca el crecimiento del mercado nacional (19,9%), la recuperación del alemán (7,4%), y la merma del mercado británico (-3,2%). La inseguridad derivada de los huracanes registrados en el Caribe y los atentados en Turquía y Egipto, han dirigido el turismo internacional hacia España, especialmente a destinos de costa como Baleares. Todo ello, ha provocado una mejora en los resultados del tercer y cuarto trimestre del año.

Respecto al resto de mercados emisores, se registran incrementos en Francia (11,8%), Suiza (28,8%) y Austria (21,62%). Con una menor afluencia destacan Italia (-5,4%) y Suecia (-6,0%) e Irlanda (-25,0%).

Arribada de turistes via aèrea		Llegada de turistas vía aérea		
gener-novembre	Acumulats Acumulados		Variació Variación	enero-noviembre
Total	1.002.629	↓	-2,5	Total
Espanya	246.660	E	↗	7,1 Espanña
Alemanya	94.396	D	→	0,3 Alemania
Regne Unit	518.486	UK	↘	-8,2 Reino Unido
França	5.747	F	↗	12,8 Francia
Itàlia	65.914	I	↗	16,2 Italia
Suïssa	5.600	CH	↘	-24,2 Suiza
Bèlgica	7.143	B	↗	26,7 Bélgica
Suècia	11.290	S	↘	-7,6 Suecia
Holanda	12.920	NL	↗	7,8 Holanda
Àustria	2.485	A	↗	66,2 Austria
Irlanda	14.242	IE	↘	-30,4 Irlanda
Dinamarca	2.170	DK	↘	-14,3 Dinamarca
Noruega	1.770	N	↘	-59,5 Noruega
Luxemburg	182	LUX	↘	-71,7 Luxemburgo
Portugal	1.576	P	↘	-9,2 Portugal
Finlàndia	271	SF	↘	-28,7 Finlandia
Rússia	429	RUS	↘	-18,8 Rusia
Altres europeus	3.014	XEU	→	1,8 Otros europeos
Resta	8.334	X	↗	67,9 Resto

El nombre total de turistes arribats a Menorca fins al mes de novembre mostra una evolució negativa (-2,5%) respecte de l'any anterior.

Destaca la pèrdua registrada en el principal mercat emissor, el britànic (8,2%), del qual Menorca té un alt grau de dependència.

S'observa un increment de turistes arribats d'altres aeròports espanyols (7,1%) encara que el turista nacional no residencial manté una capacitat de despesa menor que l'homòleg britànic.

Itàlia i Holanda mostren una major afluència i arriben a 65.000 i 13.000 turistes amb increments del 16,2% i del 7,8%, respectivament.

El número total de turistas llegados a Menorca hasta el mes de noviembre muestra una evolución negativa (-2,5%) respecto del año anterior.

Destaca la pérdida registrada en su principal mercado emisor, el británico (-8,2%), del cual Menorca tiene un alto grado de dependencia.

Se observa un incremento de turistas llegados de otros aeropuertos españoles (7,1%) aún cuando el turista nacional no residencial mantiene una capacidad de gasto menor que el homólogo británico.

Italia y Holanda muestran una mayor afluencia, llegando a los 65.000 y los 13.000 turistas con incrementos del 16,2% y del 7,8% respectivamente

Arribada de turistes via aèrea**Llegada de turistas vía aérea**

gener-novembre	Acumulats Acumulados	Variació Variación	enero-noviembre
Total	1.570.187	⬇ -2,4	Total
Espanya	283.203	⬆ 3,5	España
Alemanya	282.883	➡ 1,9	Alemania
Regne Unit	582.722	⬇ -5,9	Reino Unido
França	41.484	⬇ -14,5	Francia
Itàlia	216.731	⬇ -4,2	Italia
Suïssa	14.744	⬇ -21,9	Suiza
Bèlgica	13.431	⬇ -12,7	Belgica
Suècia	1.728	⬆ 3,3	Suecia
Holanda	26.790	⬆ 6,8	Holanda
Austràlia	14.717	⬇ -19,5	Austria
Irlanda	24.053	⬇ -9,2	Irlanda
Dinamarca	7.138	⬆ 120,2	Dinamarca
Noruega	1.314	⬆ 59,5	Noruega
Luxemburg	1.442	⬆ 2,8	Luxemburgo
Portugal	7.109	⬆ 2,8	Portugal
Finlàndia	2.219	⬇ -2,4	Finlandia
Rússia	3.349	⬆ 99,0	Rusia
Altres europeus	7.290	⬆ 16,7	Otros europeos
Resta	37.840	⬆ 8,0	Resto

El nombre total de turistes arribats a les Pitiuses en el període de gener a novembre mostra una evolució negativa (-2,4%) respecte del 2004.

Destaca el minvament registrat en el principal mercat emissor, el britànic (-5,9%), cosa que no ha pogut ser compensada amb l'increment de turistes nacionals (3,5%).

No succeeix això amb els turistes arribats d'Alemanya, que registren una afluència estable.

Pel que fa a la resta de mercats emissores, mostren una bona evolució Holanda (6,86%) i Dinamarca (120,2%). Itàlia, França i Suïssa tenen una evolució negativa (-4,2%, -14,5% i -21,9%, respectivament).

S'està elaborant un nou pla de màrqueting per a potenciar així el turisme complementari al "de sol i platja", amb preferències cap al cultural, l'esportiu i el recreatiu.

El número total de turistas llegados a las Pitiusas en el período de enero a noviembre muestra una evolución negativa (-2,4%) respecto a 2004.

Destaca la merma registrada en su principal mercado emisor, el británico (-5,9%), la cual no ha podido ser compensada con el incremento de turistas nacionales (3,5%).

No sucede lo mismo con los turistas llegados de Alemania, que registran una afluencia estable.

Con respecto al resto de mercados emisores, muestran una buena evolución Holanda (6,86%) y Dinamarca (120,2%). Italia, Francia y Suiza tienen una evolución negativa (-4,2%, -14,5% y -21,9% respectivamente).

Se está elaborando un nuevo Plan de Marketing para así potenciar el turismo complementario al de "sol y playa", con preferencias hacia el cultural, el deportivo y el recreativo.

4.4.4. Turisme. Allotjament

Turismo. Alojamiento

Establiments turístics			Establecimientos turísticos								
	Novembre		Acumulat			Acumulado					
			Nombre	Número	Var. (%)	% sobre total	Nombre	Número	Var. (%)	% sobre total	
 Pernocacions	↗	725.829	2,6	100 ↗	59.576.994	2,9	100	100	2,9	82,2	 Pernoctaciones
Establiment hoteler	↗	679.760	2,7	93,6 ↗	48.990.351	3,3	82,2	Establecimiento hotelero			
Apartament turístic	↗	37.476	10,1	5,1 ➔	10.163.507	-0,1	17,0	Apartamento turístico			
Turisme rural	↘	8.593	-27,4	1,1 ↗	423.136	36,0	0,7	Turismo rural			
 Viatgers	↘	118.441	-2,7	100 ↗	8.387.707	6,0	100	 Viajeros			
Establiment hoteler	↘	110.472	-4,3	93,2 ↗	7.067.981	4,3	84,2	Establecimiento hotelero			
Apartament turístic	↗	5.865	43,9	4,9 ➔	1.249.561	14,0	14,9	Apartamento turístico			
Turisme rural	↘	2.104	-5,4	1,7 ↗	70.165	77,3	0,8	Turismo rural			
 Estada mitjana (dies)	↗	6,1	5,4	↘	7,1	-2,9		 Estancia media (días)			
Establiment hoteler	↗	6,2	7,3	➔	6,9	-0,9		Establecimiento hotelero			
Apartament turístic	↘	6,4	-23,5	↘	8,1	-12,4		Apartamento turístico			
Turisme rural	↘	4,1	-23,3	↘	6,0	-23,3		Turismo rural			

Font: INE

Fuente: INE

Durant el període de gener a novembre, el nombre total de pernoctacions en establiments turístics s'incrementa un 2,9% i arriba gairebé a 60 milions pel que fa al mateix període de l'any anterior.

Aquest increment en el nombre de pernoctacions s'ha concentrat en establiments hotelers (3,3%) i en turisme rural gràcies a l'augment en la xifra d'allotjats.

El nombre de visitants arribats a les Balears fins al mes de novembre s'incrementa en establiments hotelers (4,3%), en apartaments turístics (14,0%) i en turisme rural (77,3%). L'estada mitjana es manté estable entorn dels 7 dies.

En el período de enero a noviembre, el número total de pernoctaciones en establecimientos turísticos incrementa un 2,9% alcanzando casi los 60 millones con respecto al mismo período del año anterior.

Este incremento en el número de pernoctaciones se ha concentrado en establecimientos hoteleros (3,3%) y en turismo rural merced al aumento en la cifra de alojados.

El número de visitantes llegados a Baleares hasta el mes de noviembre incrementa en establecimientos hoteleros (4,3%), en apartamentos turísticos (14,0%) y en turismo rural (77,3%). La estancia media se acorta un 2,9% y se sitúa en torno a los 7 días.

Hotels i Apartaments

Hoteles y Apartamentos

gener-novembre	Acumulat	Acumulado	Var. (%)	(%) sobre total	enero-noviembre
➡ Pernoctacions	➡	44.522.908	4,4	100	➡ Pernoctaciones
Hotels	➡	38.534.458	5,6	86,6	Hotels
Internacional	➡	34.411.584	4,9	77,3	Internacional
Nacional	➡	4.122.874	11,9	9,3	Nacional
Apartaments	➡	5.988.450	-2,5	13,4	Apartaments
Internacional	➡	5.671.440	-5,1	12,7	Internacional
Nacional	➡	317.010	90,9	0,7	Nacional
➡ Viatgers	➡	6.221.410	7,1	100	➡ Viajeros
Hotels	➡	5.471.966	6,4	88,0	Hotels
Internacional	➡	4.666.187	6,5	75,0	Internacional
Nacional	➡	805.779	5,9	13,0	Nacional
Apartaments	➡	749.444	12,4	12,0	Apartamentos
Internacional	➡	710.976	11,2	11,4	Internacional
Nacional	➡	38.468	37,8	0,6	Nacional
1 Estada mitjana (dies)	➡	7,2	-2,5		Estancia media (días) 1
Hotels	➡	7,0	-0,8		Hotels
Internacional	➡	7,4	-1,5		Internacional
Nacional	➡	5,1	5,7		Nacional
Apartaments	➡	8,0	-13,2		Apartamentos
Internacional	➡	8,0	-14,7		Internacional
Nacional	➡	8,2	38,5		Nacional

A Mallorca, el nombre total de pernoctacions en establiments d'allotjament des de gener fins a novembre s'incrementa un 4,4%, que arriben a 44,5 milions, gràcies a la major afluència tant de turistes nacionals com internacionals.

Les pernoctacions als hotels mostren un comportament positiu (5,6%) a causa del major nombre de viatgers nacionals (11,9%) i internacionals (4,9%).

El nombre de pernoctacions en apartaments turístics mostra un descens del 2,5% amb 5,9 milions de viatgers i no arriba a la xifra del passat 2004.

L'estada mitjana als hotels i apartaments es redueix un 2,5%, enfront de l'estada mitjana de l'any anterior, i arriba a 7,2 dies.

El sector de la restauració suggereix prestar més atenció tant en la millora de la qualitat com una major professionalització per a assolir una restauració més competitiva.

En Mallorca, el número total de pernoctaciones en establecimientos de alojamiento desde enero hasta noviembre se incrementa un 4,4%, alcanzando 44,5 millones, gracias a la mayor afluencia tanto de turistas nacionales como internacionales.

Las pernoctaciones en los hoteles muestran un comportamiento positivo (5,6%) debido al mayor número de viajeros nacionales (11,9%) e internacionales (4,9%).

El número de pernoctaciones en apartamentos turísticos muestra un descenso del 2,5% con 5.9 millones de pernoctaciones y no alcanza la cifra del pasado 2004.

La estancia media en los hoteles y apartamentos se reduce un 2,5%, frente a la estancia media del año anterior, y alcanza 7,2 días.

El sector de la restauración sugiere prestar más atención tanto en la mejora de la calidad como una mayor profesionalización para lograr una restauración más competitiva.

Hotels i Apartaments

Hoteles y Apartamentos

maig-octubre	Acumulat	Acumulado	Var. (%)	(%) sobre total	mayo-octubre
→ Pernoctacions →	5.246.151	5.246.151	0,2	100	→ Pernoctaciones →
Hotels →	3.294.808	3.294.808	-0,9	62,8	Hotels
Internacional →	2.410.824	2.410.824	-7,4	46,0	Internacional
Nacional →	883.984	883.984	22,2	16,9	Nacional
Apartaments →	1.951.343	1.951.343	2,1	37,2	Apartamentos
Internacional →	1.698.281	1.698.281	-5,7	32,4	Internacional
Nacional →	253.062	253.062	129,4	4,8	Nacional
→ Viatgers →	770.195	770.195	7,9	100	→ Viajeros →
Hotels →	525.550	525.550	-1,8	68,2	Hotels
Internacional →	347.096	347.096	-8,2	45,1	Internacional
Nacional →	178.454	178.454	13,6	23,2	Nacional
Apartaments →	244.645	244.645	36,8	31,8	Apartamentos
Internacional →	195.417	195.417	20,0	25,4	Internacional
Nacional →	49.228	49.228	208,4	6,4	Nacional
1 Estada mitjana (dies) ↘	6,8	6,8	-7,1	Estancia media (días) 1	
Hotels →	6,3	6,3	0,9	Hotels	
Internacional →	6,9	6,9	0,9	Internacional	
Nacional →	5,0	5,0	7,6	Nacional	
Apartaments ↘	8,0	8,0	-25,4	Apartamentos	
Internacional ↘	8,7	8,7	-21,4	Internacional	
Nacional ↘	5,1	5,1	-25,6	Nacional	

A Menorca, el nombre total de pernoctacions de en hotels de maig a octubre es manté estable a causa sobretot de l'afluència menor de turistes internacionals (-8,2%), es compensa amb un major fluxe de viatgers nacionals (13,6%)

El nombre de pernoctacions en apartaments turístics s'incrementa un 2,1%. Encara que l'estada mitjana pasa de 10,7 nits a 8,7 dies, l'increment al nombre d'allotjats (36%) millora els resultats en pernoctacions.

El mercat nacional ha assumit l'escassesa del britànic, encara que els hotelers han vist que l'ocupació ha estat menys rendible que l'any passat a pesar de mantenir els preus.

En Menorca, el número total de pernoctaciones en hoteles de mayo a octubre se mantiene estable debido a que la menor afluencia de turistas internacionales (-8,2%), se compensa con un mayor flujo de viajeros nacionales (13,6%).

El número de pernoctaciones en apartamentos turísticos incrementa un 2,1% con respecto a 2004. Aún cuando la estancia media pasa de 10,7 noches a 8,7 días, el incremento en el número de hospedados (36%) mejora los resultados en pernoctaciones.

El mercado nacional ha compensado la escasez del británico, aunque los hoteles han visto que la ocupación ha sido menos rentable que el año pasado a pesar de mantener precios.

Hotels i Apartaments

Hoteles y Apartamentos

febrer-octubre	Acumulat	Acumulado	Var. (%)	(%) sobre total	febrero-octubre
Pernocacions	9.099.658	-4,7	100	Pernocaciones	
Hotels	7.031.998	-5,4	77,3	Hotels	
Internacional	5.704.745	-11,1	62,7	Internacional	
Nacional	1.327.253	30,4	14,6	Nacional	
Apartaments	2.067.660	-2,1	22,7	Apartamentos	
Internacional	1.797.166	-3,9	19,7	Internacional	
Nacional	270.494	10,9	3,0	Nacional	
Viatgers	1.267.534	-2,7	100	Viajeros	
Hotels	1.032.383	-2,1	81,4	Hotels	
Internacional	733.202	-11,7	57,8	Internacional	
Nacional	299.181	33,3	23,6	Nacional	
Apartaments	235.151	-5,4	18,6	Apartamentos	
Internacional	188.453	-12,0	14,9	Internacional	
Nacional	46.698	35,3	3,7	Nacional	
Estada mitjana (dies)	7,2	-2,0		Estancia media (días)	
Hotels	6,8	-3,4		Hotels	
Internacional	7,8	0,7		Internacional	
Nacional	4,4	-2,2		Nacional	
Apartaments	8,8	3,4		Apartamentos	
Internacional	9,5	9,2		Internacional	
Nacional	5,8	-18,0		Nacional	

A les Pitiuses, el nombre total de pernoctacions en establiments d'allotjament descendeix un 4,7%. Aquest minvament es concentra sobretot en el turisme internacional, mentre que el nacional augmenta.

En els hotels es registra un decreixement del 5,4% en el nombre de pernoctacions, també a causa del menor nombre de visitants estrangers. Aquest minvament ha estat compensat pel major fluxe d'allotjats nacionals (33%).

La reculada dels mercats exteriors també es reflecteix en els apartaments, que registren un menor nombre de pernoctacions (-2,1%). De forma paralela al que esdevé en els hotels, la menor afluència internacional és parcialment esmorteïda per l'increment en el turisme espanyol.

L'Associació Hotelera d'Eivissa i Formentera indica que, mentre que Eivissa ha superat els índexs d'ocupació de 2004 gràcies al turisme espanyol, Formentera continua en un estat d'atonia a causa de la disminució del turisme italià, el qual suposa més de la meitat del seu mercat.

En las Pitiusas, el número total de pernoctaciones en establecimientos de alojamiento desciende un 4,7%. Esta merma se concentra principalmente en el turismo internacional, mientras que el nacional aumenta.

En los hoteles se registra un decremento del 5,4% en el número de pernoctaciones, también debido al menor número de visitantes extranjeros. Esta merma ha sido en parte compensada por la mayor afluencia de hospedados españoles (33%).

El retroceso de los mercados exteriores también se refleja en los apartamentos, que registran un menor número de pernoctaciones (-2,1%). De forma paralela a lo que acontece a los hoteles, la menor afluencia internacional es parcialmente amortiguada por el incremento en el turismo español.

La Asociación Hotelera de Ibiza y Formentera indica que, mientras que Ibiza ha superado los índices de ocupación de 2004 gracias al turismo español, Formentera continúa en un estado de atonía debido a la disminución del turismo italiano, que supone más de la mitad de su mercado.

Evolució de pernoctacions, viatgers i estada mitjana (EM).

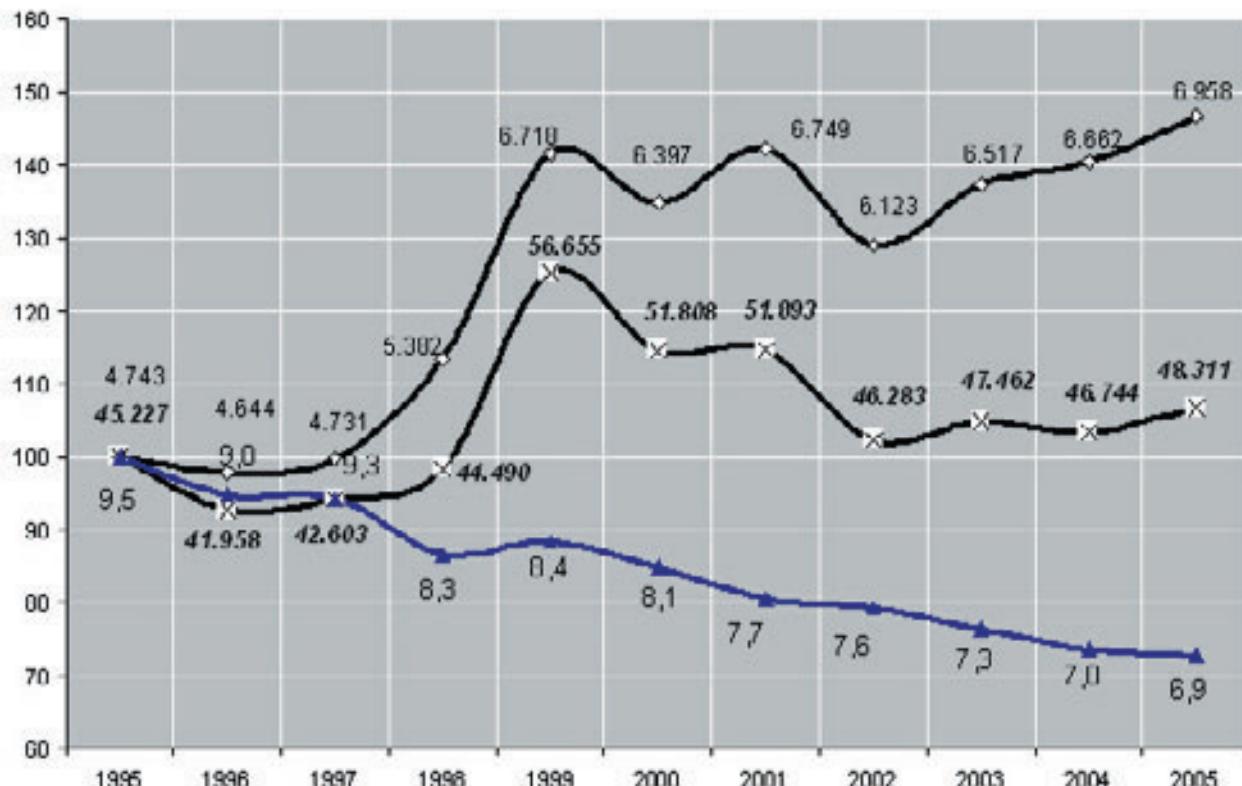
gener-octubre

Font: INE i elaboració pròpia

Evolución de pernoctaciones, viajeros y estancia media (EM),

enero-octubre

Fuente: INE y elaboración propia

El gràfic anterior reproduceix l'evolució dels totals anuals de pernoctacions, viatgers i l'estada mitjana anual dels turistes en els darrers onze anys. S'hi observa la contínua minoració de l'estada mitjana, així com el canvi de tendència observat des de 2003.

El nombre total de pernoctacions s'ha incrementat en 300.000 viatgers pel que fa al mateix període de l'any anterior.

Això succeeix amb el nombre de viatgers, que mostra un lleuger increment fins al mes d'octubre, el qual es veu contrarestat pel continu escurçament de l'estada mitjana (6,9 dies).

El passat mes de novembre es va constatar en la World Travel Market de Londres que les aerolínies de baix cost acaparen ja un terç del trànsit aeri espanyol a causa de la flexibilització de tarifes que ofereixen i a l'ajustament de preus. A part dels vols, el turista incrementa la demanda d'allotjament no hotelero i de productes especialitzats.

El gráfico anterior reproduce la evolución de los totales anuales de pernoctaciones, viajeros y la estancia media anual de los turistas en los últimos once años. En él se observa la continua minoración de la estancia media, así como el cambio de tendencia observado desde 2003.

El número total de pernoctaciones se ha incrementado en 300.000 viajeros con respecto al mismo período del año anterior.

Lo mismo sucede con el número de viajeros, que muestra un ligero incremento hasta el mes de octubre, el cual se ve contrarrestado por el continuo abrevamiento de la estancia media (6,9 días).

El pasado mes de noviembre se constató en la World Travel Market de Londres que las aerolíneas de bajo coste acaparan ya un tercio del tráfico aéreo español debido a la flexibilización de tarifas que ofrecen y al ajuste de precios. A parte de los vuelos, el turista está incrementando la demanda de alojamiento no hotelero y de productos especializados.

4.4.5. Turisme. Comparatiu amb altres destinacions

Turismo. Comparativa con otros destinos

Nombre de turistes internacionals arribats		Número de turistas internacionales llegados		
Gener-Octubre		Enero-Octubre		
Amb procedència de l'estrangeir	Total	Var. (%)	Con procedència del extranjero	
Illes Balears ¹	8.954.602	➔	1,4	Islas Baleares ¹
Mallorca	6.923.101	↗	3,2	Mallorca
Menorca	753.626	↘	-5,1	Menorca
Pitiüses	1.277.875	↘	-3,6	Pitiusas
Canàries	5.599.099	↗	3,9	Canarias
Andalusia	7.894.403	↗	5,5	Andalucía
Comunitat Valenciana	4.740.251	↘	-3,3	Comunidad Valenciana
Malta	1.040.961	↗	10,2	Malta
Xipre	2.289.579	↗	4,8	Chipre
Croàcia	7.016.797	↗	5,6	Croacia
Turquia (només novembre)	1.126.199	↗	15,7	Turquía (solo noviembre)
Madeira (pernoctacions)	434.700	↗	4,2	Madeira (pernoctaciones)
Algarve (pernoctacions)	1.328.400	↗	6,6	Algarve (pernoctaciones)
Amb procedència d'Alemanya		Con procedència de Alemania		
Illes Balears ¹	3.571.770	↗	6,7	Islas Baleares ¹
Mallorca	3.196.262	↗	7,3	Mallorca
Menorca	93.951	➔	0,1	Menorca
Pitiüses	281.557	➔	1,9	Pitiusas
Malta	121.665	↗	11,7	Malta
Xipre	163.297	↘	-3,8	Chipre
Croàcia	1.236.493	↗	7,1	Croacia
Turquia (només novembre)	282.077	↗	25,0	Turquía (solo noviembre)
Amb procedència del Regne Unit		Con procedència de Reino Unido		
Illes Balears ¹	3.260.183	↘	-4,4	Islas Baleares ¹
Mallorca	2.161.413	↘	-3,0	Mallorca
Menorca	517.267	↘	-8,0	Menorca
Pitiüses	581.503	↘	-5,9	Pitiusas
Malta	435.267	↗	41,9	Malta
Xipre	1.299.217	↗	3,0	Chipre
Croàcia	184.894	↗	5,2	Croacia
Turquia(només novembre)	40.266	↗	3,6	Turquía (solo noviembre)

¹ Turistes per via aèria.

² Visitants per via aèria de la resta d'Europa, excepte Bulgària, Romania, antics membres de la URSS i de Iugoslàvia.

Font: CITTIB, Frontur, instituts estadístics de Malta, Xipre, Croàcia i Turquia.

¹ Turistas por vía aérea.

² Visitantes por vía aérea del resto de Europa, excepto Bulgaria, Rumanía, antiguos miembros de la URSS y de Yugoslavia.

Fuente: CITTIB, Frontur, institutos estadísticos de Malta, Chipre, Croacia y Turquía.

La majoria de destinacions tradicionals han registrat augmentos en el nombre de visitants, amb l'excepció de Menorca, les Pitiüses i la Comunitat Valenciana.

El nombre de turistes procedents d'Alemanya arribats a les Balears registra un bon comportament (6,7%), i es converteix, juntament amb Malta i Croàcia (11,7% i 7,1%, respectivament), en la destinació capdavantera entre les observades.

El turisme britànic registra un descens generalitzat en gairebé totes les destinacions tradicionals.

Les noves destinacions encara mostren una evolució expansiva en el mercat alemany i en el mercat britànic amb increments a Xipre (4,8%), Croàcia (5,6%) i Turquia (15,7%). Madeira i l'Algarve també han registrat increments en el nombre de pernoctacions en establiments turístics.

Algunes destinacions emergents, com per exemple Turquia, s'estan convertint en destinacions capdavanteres i mantenen un fort creixement. Això és degut al fet que disposen d'unes bones infraestructures hoteleres, encara que de moment compten amb poca densitat d'instal·lacions a la costa. Tenen en compte que avui en dia el turista ja no es preocupa tant de triar on va, si no les activitats que hi fa en el destí.

Cada vegada són més demandades destinacions en què el visitant pugui gaudir del bon clima amb multitud d'activitats alternatives com el cicloturisme, el turisme cultural, el turisme de salut i altres.

La mayoría de destinos tradicionales han registrado aumentos en el número de visitantes, con la excepción de Menorca, Pitiusas y Comunidad Valenciana.

El número de turistas procedentes de Alemania llegados a Baleares registra un buen comportamiento (6,7%), convirtiéndose junto con Malta y Croacia (11,7% y 7,1% respectivamente) en los destinos líderes de entre los observados.

El turismo británico registra un mejor comportamiento en el resto destinos tradicionales.

Los nuevos destinos continúan mostrando una evolución expansiva en el mercado alemán y en el mercado británico con incrementos en Chipre (4,8%), Croacia (5,6%) y Turquía (15,7%). Madeira y Algarve también han registrado incrementos en el número de pernoctaciones en establecimientos turísticos.

Algunos destinos emergentes, como por ejemplo Turquía, se están convirtiendo en destinos líderes y mantienen un fuerte crecimiento. Esto es debido a que cuentan con unas buenas infraestructuras hoteleras, aunque de momento cuentan con poca densidad de instalaciones en la costa. Tienen en cuenta que hoy en día, el turista ya no se preocupa tanto en elegir a dónde va, si no qué actividades puede hacer en el destino.

Cada vez son más demandados destinos en los que el visitante puede disfrutar el buen clima con multitud de actividades alternativas como cicloturismo, turismo cultural, turismo de salud y otros.

4.4.6. Turisme. Ingressos i preus

Turismo. Ingresos y precios

Total gener-octubre 2005	Total terminis corrents Total términos corrientes	Variació Variación	Total enero-octubre 2005
Despesa total (mill euros)	9.993	6,3%	Gasto total (mill euros)
Despesa mitjana persona (eur)	900	3,7%	Gasto medio persona (eur)
Despesa mitjana diaria (eur)	90	1,3%	Gasto medio diario (eur)

La despesa turística total entre gener i octubre de 2005 ha arribat a 9.993 milions d'euros, fet que suposa 500 milions d'euros més que el mateix període de l'any anterior (6,3%) i supera ja la despesa global de tot l'any 2004 (9.813 milions).

A més, la diferència d'ingressos entre gener i octubre de 2005 en relació amb el mateix interval de 2002 augmenta a 3.185 milions d'euros. La despesa mitjana per persona se situa en 900,04 €, fet que suposa un augment del 3,7%.

Al seu torn, la despesa mitjana per persona i dia creix un 1,3%, fins a arribar a 90,05 €.

El gasto turístico total entre enero y octubre de 2005, ha alcanzado los 9.993 millones de euros, lo que supone 500 millones de euros más que el mismo período del año anterior (6,3%) y supera ya el gasto global de todo el año 2004 (9.813 millones).

Además, la diferencia de ingresos entre enero y octubre de 2005 en relación al mismo intervalo de 2002 aumenta a 3.185 millones de euros. El gasto medio por persona se sitúa en 900,04€, lo que supone un aumento del 3,7%.

A su vez, el gasto medio por persona y dia crece un 1,3%, hasta alcanzar los 90,05€.

Variació interanual de l'índex de preus hotelers

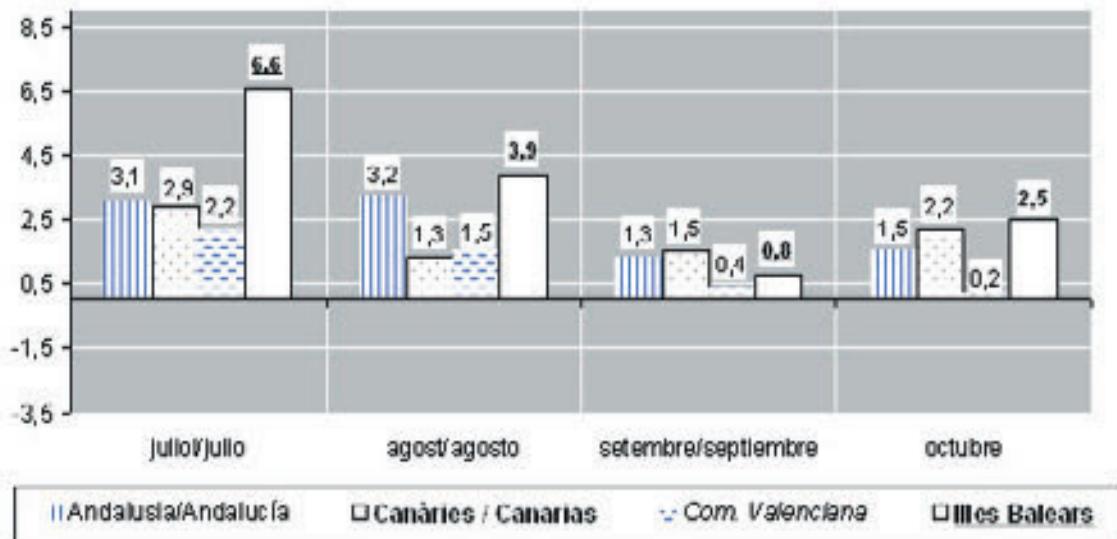
Base 2001=100

Font: INE i elaboració pròpia

Variación interanual del Índice de precios hoteleros.

Base 2001=100.

Fuente: INE y elaboración propia

Variació interanual de l'índex d'ingressos hotelers

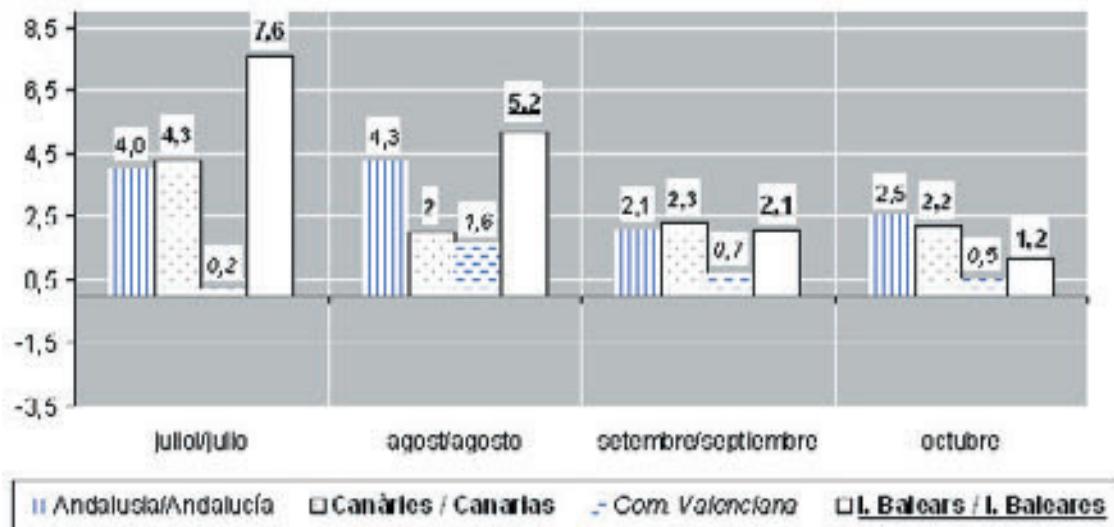
Base 2001=100

Font: INE i elaboració pròpia

Variación interanual del Índice de ingresos hoteleros

Base 2001=100

Fuente: INE y elaboración propia

• Preus hotelers;

Des de juliol, l'índex de preus hotelers a les Balears mostra una evolució positiva.

Les Balears són la comunitat autònoma amb major increment en els preus el mes de juliol, agost i octubre entre les comunitats observades.

Les Canàries són la comunitat autònoma que registra un menor increment en l'índex de preus al setembre i octubre (0,4% i 0,2%, respectivament).

Entre les destinacions espanyoles directament competidores, Andalusia i les Canàries registren una evolució positiva en demanda i preus.

• Ingressos hotelers;

Durant els mesos de juliol i agost, les Balears registren el major increment d'ingressos (7,6% i 5,2%, respectivament). És, doncs, la comunitat que millor evolució ha mostrat entre les comparades.

• Precios Hoteleros;

Desde julio, el índice de precios hoteleros en Baleares muestra una evolución positiva .

Baleares es la comunidad autónoma con mayor incremento en los precios el mes de julio, agosto y octubre de entre las comunidades observadas.

Canarias es la comunidad autónoma que registra un menor incremento en el índice de precios en septiembre y octubre (0,4% y 0,2% respectivamente).

Entre los destinos españoles directamente competidores, Andalucía y Canarias registran una evolución positiva en demanda y precios.

• Ingresos Hoteleros;

El mes de julio y agosto, Baleares registra el mayor incremento de ingresos (7,6% y 5,2% respectivamente) la comunidad que mejor evolución ha mostrado entre las comparadas.

Variació anual en els índexs de preus, novembre

	Variació anual en els índexs de preus, novembre	Variación anual en el índice de precios, noviembre
Restaurants, bars i cafeteries		Restaurantes, bares y cafeterías
Illes Balears	2,9	Islas Baleares
Canàries	2,8	Canarias
Andalusia	4,7	Andalucía
Comunitat Valenciana	4,2	Comunidad Valenciana
Portugal ¹	2,5	Portugal ¹
Itàlia ¹	2,4	Italia ¹
Grècia ¹	3,4	Grecia ¹

1.Font: INE, Eurostat

Inclou hotels. L'índex de preus de consum per al grup d'hoteles, cafès i restaurants assenyalà bàsicament l'evolució en la restauració, ja que l'allotjament hotelero té poca incidència sobre la seva evolució.

• Preus en restauració

Els preus de restaurants, bars i cafeteries a les Balears registren un increment interanual del 2,9%. La nostra comunitat és la destinació comparada, juntament amb Andalusia (4,7%) i la Comunitat Valenciana (4,2%), que registra al novembre el major creixement.

La resta de països europeus receptors, com ara Portugal (2,5%) o Itàlia (2,4%), mostra també una evolució alcista de preus, encara que cap arriba a la de les Balears.

• Vetes de mercat

Cal destacar que en el Pla de màrqueting turístic d'Eivissa, s'indica que tant el turisme gai dedica una mitjana de 2.200 euros a viatjar cada any. S'ha de tenir en compte aquest turisme ja que dedica el 12,9% de la seva renda anual a oci pel fet de no tenir fills o càrregues familiars.

Divises - tipus de canvi mitjà mensual per ecu/euro

Des de la segona fase de la Unió Monetària Europea

Escala invertida. En color blau, previsions del mercat

Valors mostrats per al gener de cada any i el darrer mes de la sèrie

Font: Banc d'Espanya.

Variación anual en el índice de precios, noviembre

	Variación anual en el índice de precios, noviembre
Restaurantes, bares y cafeterías	
Islas Baleares	
Canarias	
Andalucía	
Comunidad Valenciana	
Portugal ¹	
Italia ¹	
Grecia ¹	

1.Fuente: INE, Eurostat

Incluye Hoteles. El índice de precios de consumo para el grupo de hoteles, cafeterías y restaurantes señala basicamente la evolución de la restauración, ya que el alojamiento hotelero tiene poca incidencia sobre la evolución del mismo.

• Precios en Restauración

Los precios de *restaurantes, bares y cafeterías* en Baleares registran un incremento interanual del 2,9%, siendo el destino comparado, junto con Andalucía (4,7%), C. Valenciana (4,2%) y Grecia (3,4%) que registra en noviembre el mayor crecimiento.

En el resto de destinos receptores como Portugal (2,5%) o Italia (2,4%) muestran también una evolución alcista de precios, aunque ninguna alcanza la de Baleares.

• Nichos del mercado;

Cabe destacar que en el Plan de Marketing turístico de Ibiza, se indica que el turismo gay al dedica una media de 2.200 euros en viajar al año, turismo que hay que tener en cuenta debido a que el 12,9% de su renta anual la dedica ocio por no tener hijos o cargas familiares.

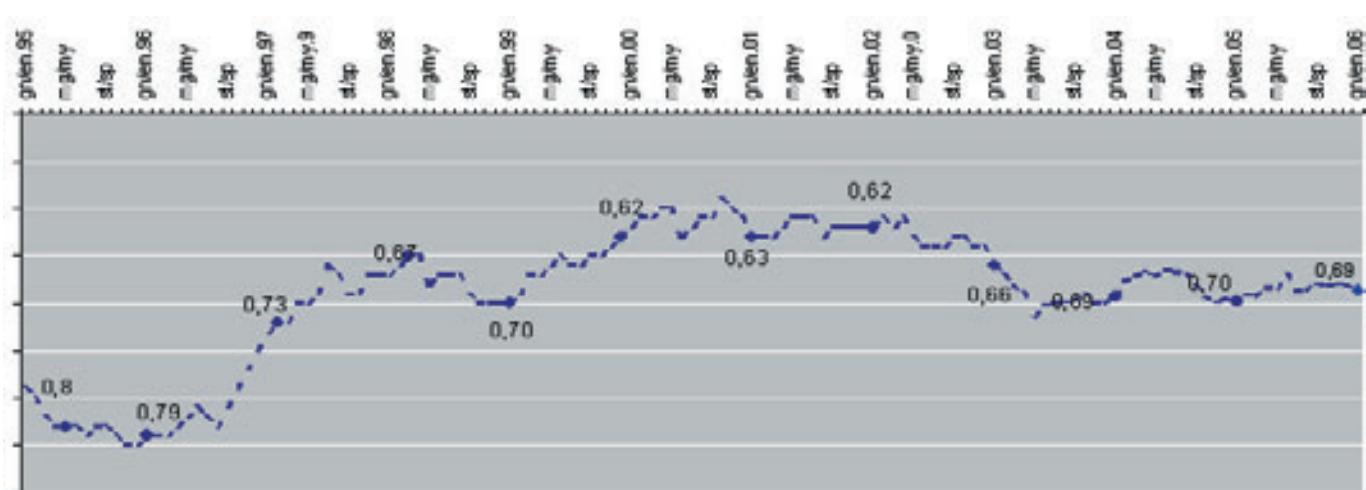
Divisas - tipo de cambio medio mensual por ecu/euro

Desde la segunda fase de la Unión Monetaria Europea

Escala invertida. En azul, previsiones del mercado

Valores fijados para enero de cada año y el último mes de la serie

Fuente: Banco de España.

4.5. Consum i inversió

Consumo e inversión

4.5.1. Consum

Consumo

Evolució del consum dels residents			Evolución del consumo de los residentes		
Taxes de variació interanual, preus constants (en %)			Tasas de variación interanual, precios constantes (en%)		
2001	2002	2003 (e)	2004 (a)	2005(p)	
3,5	0,8	1,2	1,6	2,0	

a: avanç
e: estimació
p: previsió
Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

a: avance
e: estimación
p: previsión
Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación

Indicadors del consum	Darrera dada	Último dato	Var. (%)	Indicadores del consumo
Consum privat per resident, € constants de 1995			Consumo privado por residente, € constantes de 1995	
Despesa total	3T05	1.506	➔ 1,8	Gasto total
Alimentació, begudes i tabac	3T05	247	↗ 2,3	Alimentación, bebidas y tabaco
Resta de la despesa	3T05	1.259	➔ 1,7	Resto del gasto
Confiança dels consumidors ^{1 var(%)}	3T05	31,9	➔ 1,5	Confianza de los consumidores ^{1 var(%)}
Llars sense dificultats per arribar a fi de mes ^{2 var (%)}	3T05	38,9	↘ -3,6	Hogares sin dificultad para llegar a fin de mes ^{2 var(%)}
Consum privat per no resident a Balears			Consumo privado por no residente en Baleares	
Despesa total (milions d'€)	gn/en-oct	9.993	↗ 6,3	Gasto total (millones €)
Despesa mitja persona (€)	gn/en-oct	900,04	↗ 3,7	Gasto medio persona (€)
Despesa mitja diaria (€)	gn/en-oct	90,05	➔ 1,3	Gasto medio diario (€)

Fonts: INE, Conselleria de Turisme
 1. Enquesta contínua de pressuposts familiars: percentatge de les llars que consideren que el moment actual és adient per fer compres importants, excloses les compres d'habitatge, més les llars que consideren que el moment actual no és adient.
 2. Enquesta contínua de pressuposts familiars: percentatge de les llars que no tenen dificultats per arribar a fi de mes d'acord amb els seus ingressos nets mensuals

Fuentes: INE, Consellería de Turismo
 1. Encuesta continua de presupuestos familiares: porcentaje de los hogares que consideran que el momento actual es adecuado para llevar a cabo compras importantes, excluidas compras de vivienda, más hogares que consideran que el momento actual no es adecuado
 2. Encuesta continua de presupuestos familiares: porcentaje de los hogares que no tienen dificultades para llegar a final de mes de acuerdo con sus ingresos netos mensuales

- Consum de residents

Segons les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, la despesa mitjana per resident durant el tercer trimestre de 2005 ascendeix a 1.506 euros a preus constants de 1995. Amb un creixement tendencial de l'1,8%, manté un procés de lleugera desacceleració respecte de 2004. Tenint en compte els grups, les despeses no alimentàries encara són les que determinen el creixement total.

- Consumo de residentes

Según los datos del Instituto Nacional de Estadística, el gasto medio por residente en el tercer trimestre de 2005 asciende a 1.506 euros a precios constantes de 1995. Con un crecimiento tendencial del 1,8%, mantiene una senda de ligera desaceleración respecto a 2004. Atendiendo a los grupos, los gastos no alimentarios, siguen siendo los que determinan el crecimiento total.

Indicadors del consum	Darrera dada Último dato		Cicle-tendència	Indicadores del consumo
			Ciclo-tendencia T_{tk}^t (%)	
Facturació elèctrica usos domèstics (MWh)	nov	137.300	↗ 7,5	Facturación eléctrica usos domésticos (MWh)
	nov	108.948	↗ 6,9	
	nov	11.293	↗ 9,6	
	nov	17.059	↗ 9,0	
Vendes de benzina (quilolitres)	oct	30.170	↘ -3,0	Ventas de gasolina (quilolitros)
	oct	23.571	↘ -3,0	
	oct	2.614	↘ -3,5	
	oct	3.985	↘ -2,1	
Matriculació de vehicles	des/dec	3.661	↘ -11,0	Matriculación de vehículos
	des/dec	3.081	↘ -8,6	
	des/dec	216	↘ -21,5	
	des/dec	364	↘ -20,2	
Matricuació de vehicles familiars no lloguer ¹	nov	2.477	↗ 1,7	Matriculación de vehículos familiares no alquiler ¹
Índex de vendes al detall	des/dec	103,9	↗ 0,5	Índice de ventas al detalle

Fonts: CLH, Gesa-Endesa, INE, IEA i Anfac

¹. No inclou totterrenys ni comercials

Fuentes: CLH, Gesa-Endesa, INE, IEA y Anfac

¹. No incluye todoterrenos ni comerciales

Les decisions de despesa de les famílies en - consum durador, consum no durador i inversió residencial - es relacionen amb la renda laboral, la riquesa neta de les llars i el tipus d'interès real. Durant els darrers anys s'observa un major efecte de la riquesa sobre el consum i la inversió. Aquest fet reflecteix una major importància de la riquesa en les decisions dels consumidors i, possiblement, una disminució de les restriccions de liquiditat derivada del desenvolupament dels mercats financers, de la convergència de tipus d'interès cap a nivells més reduïts i de canvis en la distribució de la renda. La major importància de la riquesa comporta, així mateix, la possibilitat de majors oscil·lacions en la taxa d'estalvi derivades de variacions en el valor dels actius. La influència del tipus d'interès real sobre el consum - durador i no durador - és significativa. Té una particular intensitat l'impacte sobre la inversió en habitatge, que resulta coherent amb el creixement sostingut que ha experimentat aquesta variable des de mitjan dècada dels noranta, en un context de reducció del tipus d'interès real fins a mínims històrics.

Las decisiones de gasto de las familias en - consumo duradero, consumo no duradero e inversión residencial - se relacionan con la renta laboral, la riqueza neta de los hogares y el tipo de interés real. Durante los últimos años se observa un mayor efecto de la riqueza sobre el consumo y la inversión. Este hecho refleja una mayor importancia de la riqueza en las decisiones de los consumidores y, posiblemente, una disminución de las restricciones de liquidez derivada del desarrollo de los mercados financieros, de la convergencia de tipos de interés hacia niveles más reducidos y de cambios en la distribución de la renta. La mayor importancia de la riqueza lleva, asimismo, la posibilidad de mayores oscilaciones en la tasa de ahorro derivadas de variaciones en el valor de los activos. La influencia del tipo de interés real sobre el consumo - duradero y no duradero - es significativa, siendo de particular intensidad el impacto sobre la inversión en vivienda, que resulta coherente con el crecimiento sostenido que ha experimentado esta variable desde mediados de la década de los noventa, en un contexto de reducción del tipo de interés real hasta mínimos históricos.

En aquest sentit, la moderació dels preus de l'habitatge (en el quart trimestre de 2005 el preu va augmentar un 10,5% i va arribar a 2,5 punts percentuals menys que durant els tres primers mesos de l'any) contribueix en certa mesura a la moderació del consum privat.

La facturació elèctrica continua les altes tendències de creixement a l'arxipèlag.

Es manté la matriculació de vehicles per a ús diferent del lloguer amb una tendència del 1,7% al novembre, mentre que la de turismes i totterrenys cau en un -11,0%. Aquesta tendència a la baixa és conseqüència de la contracció de la demanda de particulars i empreses amb relació al 2004, així com en l'evolució del preu dels carburants, tant de gasolina com de gasoil. La vaga de transportistes a final d'octubre i el bloqueig dels ports marítims de la Península varen paralitzar part de la reposició de vehicles i emmagatzematge dels concessionaris.

Les vendes del comerç minorista, mesurades en termes constants, registren una tendència del 0,5% al desembre.

- Consum de no residents

La despesa total acumulada dels turistes entre gener i octubre de l'any 2005 ha ascendit a 9.993 milions d'euros, xifra que suposa un 2,2% més que el mateix període de 2004.

Aquest augment de la despesa total durant els onze primers mesos de l'any es va produir principalment per l'increment del nombre de turistes que varen visitar les Balears i per l'augment de la despesa mitjana per turista (3,7%). La despesa mitjana diària dels turistes augmenta un 1,3%, fins a situar-se en 90,05 euros.

En línies generals, es pot considerar que durant els deu primers mesos de 2005 varen acudir a les Balears un major nombre de turistes que en 2004, que varen fer una despesa mitjana al dia major i varen romandre més temps a les Illes.

En este sentido, la moderación de los precios de la vivienda (en el cuarto trimestre de 2005 el precio aumentó un 10,5%, llegando a 2,5 puntos porcentuales menos que durante los tres primeros meses del año) contribuye en alguna medida a la moderación del consumo privado.

La facturación eléctrica continúa con altas tendencias de crecimiento en el archipiélago.

Se mantiene la matriculación de vehículos para uso diferente del alquiler con una tendencia del 1,7% en noviembre, mientras que la de turismos y todoterrenos cae en un -11,0%. Esta tendencia a la baja es consecuencia de la contracción de la demanda de particulares y empresas en relación al 2004, así como en la evolución del precio de los carburantes, tanto de gasolina como de gasoil. La huelga de transportistas a final de octubre y el bloqueo de los puertos marítimos de la península, paralizaron parte de la reposición de vehículos y almacenamiento de los concesionarios.

Las ventas del comercio minorista, medidas en términos constantes, registra una tendencia del 0,5% en diciembre.

- Consumo de no residentes

El gasto total acumulado de los turistas entre enero y octubre del año 2005, ha ascendido a 9.993 millones de euros, lo que supone un 2,2% más que el mismo período de 2004.

Este aumento del gasto total en los once primeros meses del año se produjo principalmente por el incremento del número de turistas que visitaron las Baleares y por el aumento del gasto medio por turista (3,7%). El gasto medio diario de los turistas aumenta un 1,3%, hasta situarse en 90,05 euros.

En líneas generales, se puede considerar que en los diez primeros meses de 2005 acudieron a las Baleares un mayor número de turistas que en 2004, que realizaron un gasto medio al día mayor, y permanecieron más tiempo en las Islas.

4.5.2. Inversió

Inversión

Evolució i perspectives de la inversió			Evolución y perspectivas de la inversión		
Taxes de variació interanual, preus constants (en%)			Tasas de variación interanual, precios constantes (en%)		
2001	2002	2003 (e)	2004 (e)	2005(a)	
5,2	-0,8	0,6	1,0	3,3	
a: avanç e: estimació p: previsió Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació	a: avance e: estimación p: previsión Fuente: Consejería de Economía, Hacienda e Innovación				

Indicadors de la inversió				Indicadores de la inversión	
	Darrera dada Último dato	Cicle-tendència Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)			
Societats mercantils				Sociedades mercantiles	
Augment net de capital (milers d'€) ¹	oct	57.775	↗ 25,8	Incremento neto de capital (miles de €) ¹	
Capital de noves societats (milers d'€)	oct	47.402	↗ 51,2	Capital de nuevas sociedades (miles de €)	
Creació neta de societats ²	oct	275	↗ 12,9	Creación neta de sociedades ²	
Empreses en règim general de SS ³	nov	37.175	↗ 4,0	Empresas en régimen general SS ³	
Vehicles de càrrega	nov	593	↗ 8,7	Vehículos de carga	
	nov	470	↗ 13,8		
	nov	46	➡ 0,0		
	nov	77	↘ -8,2		
Matriculació d'automòbils turisme per a lloguer	nov	200	↘ -27,6	Matriculación de automóviles turismo para alquiler.	
Noves hipoteques (milers d'€)				Nuevas hipotecas (miles de €)	
Hipoteques sobre habitatges en finques urbanes (milers d'€ constants)	sp/st	437.409	↗ 22,1	Hipotecas sobre viviendas en fincas urbanas (miles € constantes)	
Hipoteques sobre solars en finques urbanes (milers d'€ constants)	sp/st	46.270	↗ 24,2	Hipotecas sobre solares en fincas urbanas (miles € constantes)	
Nombre de noves hipoteques sobre habitatges	gn-sp en-st	28.023	↗ 21,0	Número de nuevas hipotecas sobre viviendas construidas,	
Font: INE, MTA, DGT i Anfac	Fuente: INE, MTA, DGT y Anfac				
¹ . Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital. Per a l'acumulat, mitjana. Euros corrents.	¹ . Capital de nuevas sociedades, más ampliaciones de capital, menos reducciones de capital. Para el acumulado, media. Euros corrientes.				
² . Noves societats menys societats dissoltes	² . Nuevas sociedades menos sociedades disueltas				
³ . Amb centre de treball a les Balears	³ . Con centro de trabajo en Baleares				

La inversió continua creixent a un ritme estable en els darrers mesos, però s'ha frenat la forta acceleració anterior. A aquesta evolució contribueixen la recuperació de la construcció i els serveis, i l'estabilització del consum final.

La inversión continúa creciendo a un ritmo estable en los últimos meses, pero se ha frenado la fuerte aceleración anterior. A esta evolución contribuyen la recuperación de la construcción y los servicios, y la estabilización del consumo final.

Segueix creixent la tendència en la creació neta de capital de les societats mercantils, tret de les dissolucions, un 25,8%. També és positiva la tendència en la creació de noves societats.

El nombre d'empreses en règim general de la Seguretat Social creix un 4,0% fins al novembre. Els factors d'aquesta lleugera acceleració es deuen a la recuperació econòmica general i al procés de regularització d'immigrants (s'han creat empreses una vegada que els empleats s'han donat d'alta a la Seguretat Social).

Es manté la tendència alcista en les matriculacions de vehicles de càrrega, que durant el novembre registra un creixement notable. Aquest creixement ha estat gràcies al bon comportament que han tingut les matriculacions a Mallorca, mentre que a les Pitiüses se'n constata la debilitat.

Des de març, la matriculació d'automòbils de turisme per a lloguer manté una tendència de desacceleració apreciable.

Pel que fa a l'evolució de les hipoteques, continuen les altes taxes de creixement tendencial en l'import en termes constants de les hipoteques sobre habitatges en finques urbanes (22,1%), igual que en les constituïdes sobre solars durant el mes de setembre. Aquest comportament de l'activitat creditícia respon al nivell de tipus d'interès, a pesar del repunt sofort durant el darrer trimestre (un dels més baixos de la història), la qual cosa ha permès absorbir gran part del creixement dels preus de l'habitatge nou que al desembre es va situar entorn del 12,5%.

En l'última dècada la demanda d'habitatge ha crescut fortemen per múltiples raons: descens dels tipus d'interès real com a conseqüència de l'adopció de la moneda única i d'una encertada política econòmica; intens augment de la renda real de les famílies, producte del fort augment en el nivell d'ocupació i del nombre de llars amb dos o més perceptors de salari; notable increment de l'adquisició d'immobles per part de no residents (demanda impulsada, entre altres factors, per la desaparició del risc de canvi amb els nostres socis de la Unió Monetària); creixement del nombre de llars monoparentals; fort increment de la població immigrant, i increment de la volatilitat dels mercats de valors que també ha contribuït a intensificar les revaloracions immobiliàries.

La inversió del Govern en matèria de carreteres i obres d'infraestructura viària ha estat durant els deu primers mesos del 2005 de 501,3 milions d'euros, un 19,6% inferior a la inversió del mateix període de l'any anterior.

Sigue creciendo la tendencia en la creación neta de capital de las sociedades mercantiles, excluyendo las disoluciones, en un 25,8%. También es positiva la tendencia en la creación de nuevas sociedades.

El número de empresas en régimen general de la Seguridad Social crece un 4,0% hasta noviembre. Los factores de esta ligera aceleración se deben a la recuperación económica general y al proceso de regularización de inmigrantes (se han creado empresas una vez que sus empleados se han dado de alta a la Seguridad Social).

Se mantiene la tendencia alcista en las matriculaciones de vehículos de carga, que durante noviembre registra un crecimiento notable. Este crecimiento ha sido gracias al buen comportamiento que han tenido las matriculaciones en Mallorca, mientras que en las Pitiusas se constata su debilidad.

Desde marzo, la matriculación de automóviles de turismo para alquiler, mantiene una tendencia de desaceleración apreciable.

Por lo que se refiere a la evolución de las hipotecas, continúan las altas tasas de crecimiento tendencial en el importe en términos constantes de las hipotecas sobre viviendas en fincas urbanas (22,1%), al igual que en las constituidas sobre solares durante el mes de septiembre. Este comportamiento de la actividad crediticia responde al nivel de tipos de interés, a pesar del repunte sufrido durante el último trimestre (uno de los más bajos de la historia), lo que ha permitido absorber gran parte del crecimiento de los precios de la vivienda nueva que en diciembre se situó entorno al 12,5%.

En la última década la demanda de vivienda ha crecido fuertemente por multiples razones: descenso de los tipos de interés real como consecuencia de la adopción de la moneda única y de una acertada política económica; intenso aumento de la renta real de las familias, producto del fuerte aumento en el nivel de empleo y del número de hogares con dos o más perceptores de salarios; notable incremento de la adquisición de inmuebles por parte de no residentes - demanda impulsada, entre otros factores, por la desaparición del riesgo de cambio con nuestros socios de la Unión Monetaria; crecimiento del número de hogares monoparentales; fuerte incremento de la población migrante; e incremento de la volatilidad de los mercados de valores que también ha contribuido a intensificar las revalorizaciones inmobiliarias.

La inversión del Govern en materia de carreteras y obras de infraestructura viaria ha sido durante los diez primeros meses del 2005 de 501,3 millones de euros, un 19,6% inferior a la inversión del mismo período del año anterior.

4.5.3. Crèdit i estalvi

Crédito y ahorro

Crèdit i estalvi

Crédito y ahorro

	Darrera dada Último dato	Cicle-tendència/ Ciclo-tendencia T_{t-k}^t (%)	Institucions de crèdit i estalvi	Instituciones de crédito y ahorro
Crèdits (milions d'€)	3T05	27.166,2	↗ 19,0	Créditos (millones de €)
Dipòsits (milions d'€)	3T05	16.154,4	↗ 15,1	Depósitos (millones de €)
Dipòsits de AA.PP	3T05	363	↘ -5,9	Depósitos de AA.PP
Dipòsits de ASR	3T05	15.840,8	↗ 15,8	Depósitos de OSR
Llars que estalvien ¹	3T05	43,6	↗ 3,4*	Hogares que ahoran ¹

Font: BE i INE
 1. Enquesta de pressuposts familiars: percentatge de les llars que poden estalviar d'acord amb el seu nivell d'ingressos i de despeses
 *. Variació interanual

Fuente: BE y INE
 1. Encuesta de presupuestos familiares: porcentaje de los hogares que pueden ahorrar de acuerdo con su nivel de ingresos y gastos.
 *. Variación interanual

El crèdit a empreses, famílies i administracions públiques va augmentar un 19,0% tendencial durant el segon trimestre del 2005, el ritme més alt des del tercer trimestre del 2001. Aquesta acceleració segueix motivada pels baixos tipus d'interès, l'evolució en el preu de l'habitatge i el bon clima econòmic.

El dia 1 de desembre, el Consell de Govern del Banc Central Europeu (BCE) va apujar el tipus d'interès de l'eurozona 25 punts bàsics respecte del 2%, que es mantenía des de juny del 2003, nivell mínim històric. Com a conseqüència d'aquest augment l'euríbor, tipus d'interès al qual es concedeixen la majoria de les hipoteques, puja durant el gener a 2,833%, se situa en la cota més alta dels tres darrers anys. Se suposa que aquells que revisin pròximament la quota de la seva hipoteca veuran com s'encareix una mitjana de 31,65 euros al mes com a mitjana nacional. A les Balears aquest increment arribarà a 36,74 euros mensuals, diferència que es deu a un major import de la hipoteca mitjana.

Els efectes més rellevants d'aquesta pujada de tipus afecten el mercat immobiliari, ja que la pràctica totalitat dels préstecs atorgats es dediquen a la compra i rehabilitació d'habitatge. Això pot contribuir a moderar el ritme de demanda futura i, conseqüentment, el dels preus. La major càrrega financera derivada de l'immobiliari repercuteix marginalment sobre despeses en altres béns o serveis.

El preu de l'habitatge ha seguit un procés de desacceleració en 2005 respecte de l'any anterior.

Els dipòsits totals del sector privat resident i administracions públiques es varen incrementar un 15,1%, fet que en fa continuar l'evolució positiva en la tendència.

En línia amb l'elevat ritme expansiu dels dipòsits, el percentatge de llars que ha pogut dedicar alguns diners a l'estalvi durant el tercer trimestre se situa en el 43,6%, i supera 3,4 punts l'observat fa un any.

El crédito a empresas, familias y administraciones públicas aumentó un 19,0% tendencial en el segundo trimestre del 2005, el ritmo más alto desde el tercer trimestre del 2001. Esta aceleración sigue motivada por los bajos tipos de interés, la evolución en el precio de la vivienda y el buen clima económico.

El día 1 de diciembre, el Consejo de Gobierno del Banco Central Europeo (BCE) subió el tipo de interés de la eurozona en 25 puntos básicos respecto del 2% en que se mantenía desde junio del 2003, nivel mínimo histórico. Como consecuencia de este aumento el Euribor, tipo de interés al cual se conceden la mayoría de las hipotecas, sube en enero al 2,833%, que le sitúa en la cota más alta de los tres últimos años. Supone que aquellos que revisen próximamente la cuota de su hipoteca verán como se encarece una media de 31,65 euros al mes como media nacional. En Baleares este incremento alcanzará los 36,74 euros mensuales, diferencia que se debe a un mayor importe de la hipoteca media.

Los efectos más relevantes de esta subida de tipos afectan al mercado inmobiliario ya que la práctica totalidad de los préstamos otorgados se dedican a la compra y rehabilitación de vivienda; puede contribuir a moderar el ritmo de demanda futura y consecuentemente, el de los precios. La mayor carga financiera derivada del inmobiliario repercute marginalmente sobre gastos en otros bienes o servicios.

El precio de la vivienda ha seguido un proceso de desaceleración en 2005 respecto al año anterior.

Los depósitos totales del sector privado residente y administraciones públicas se incrementaron un 15,1%, continuando con la positiva evolución en su tendencia.

En línea con el elevado ritmo expansivo de los depósitos, el porcentaje de hogares que ha podido dedicar algún dinero al ahorro durante el tercer trimestre se sitúa en el 43,6%, y supera en 3,4 puntos al observado hace un año.

4.6. Preus

Precios

Inflació		Inflación	
Taxa de variació interanual de l'índex de preus de consum. Desembre 2005		Tasa de variación interanual del índice de precios al consumo. Diciembre 2005	
Espanya España	Balears Baleares	Balears Aportació a l'IPC Aportación al IPC	
Índex general	3,7	3,5	Índice general
Aliments, begudes no alcohòliques	4,2	3,6	Alimentos, bebidas no alcohólicas
Begudes alcohòliques i tabac	5,1	5,5	Bebidas alcohólicas y tabaco
Vestit i calçat	1,4	1,6	Vestido y calzado
Habitatge	6	4,6	Vivienda
Parament de la llar	2,2	2,4	Menaje del hogar
Medicina	0,7	0,6	Medicina
Transport	6,2	6,6	Transporte
Comunicacions	-1,7	-1,2	Comunicaciones
Oci i cultura	0,6	0,2	Ocio y cultura
Ensenyament	4,1	4,3	Enseñanza
Hotels, cafès i restaurants	4,3	2,9	Hoteles, cafeterías y restaurantes
Altres	3,4	3,5	Otros
Inflació subjacent	2,9	2,6	Inflación subyacente

Font: INE

Fuente: INE

IPC Balears¹, taxa interanual, desembre 2005
Subgrups i rúbriques amb aportació superior al 0,1% a la taxa interanual. En percentatge

IPC Balears¹, tasa interanual, diciembre 2005
Subgrupos y rúbricas con aportación superior al 0,1% en la tasa interanual. En porcentaje

	Taxa Tasa	Aportació Aportación	
Aliments	3,7	0,70	Alimentos
Carn de vobí	13,7	0,12	Carne de vacuno
Peix fresc	8,7	0,11	Pescado fresco y congelado
Olis i greixos	19,2	0,12	Aceites y grasas
Legums i hortalisses fresques	10,5	0,10	Legumbres y hortalizas frescas
Tabac	6,3	0,14	Tabaco
Vestit	2,1	0,14	Vestido
Electricitat, gas i altres combustibles	6,4	0,23	Electricidad, gas y otros combustibles
Calefacció, enllumenat i altres serveis	5,8	0,25	Calefacción, alumbrado y otros servicios
Conservació de l'habitatge i altres despeses	4,3	0,13	Conservación de la vivienda y otros gastos
Vehicles	2,3	0,15	Vehículos
Béns i serveis relatius als vehicles	9,9	0,80	Bienes y servicios relativos a los vehículos
Serveis de transport	9,1	0,11	Servicios de transporte
Transport personal	6	1,02	Transporte personal
Transport públic interurbà	10,5	0,10	Transporte público interurbano
Restaurants, bars i cafès	2,8	0,28	Restaurantes bares y cafeterías
<i>Hotels i altres allotjaments</i>	3,7	0,019	Hoteles y otros alojamientos
Turisme i hostaleria	3,1	0,35	Turismo y hostelería
Assegurances	3,9	0,16	Seguros

Font: INE

Fuente: INE

L'índex general de preus de consum (IPC) puja un 0,2% el desembre respecte del mes anterior. La taxa d'inflació interanual se situa en 3,5% i puja quatre dècimes respecte de la taxa de novembre. Per al conjunt d'Espanya, la taxa interanual es col·loca en 3,7%, dues dècimes sobre la de les Balears.

La taxa d'inflació subjacent (que exclou els aliments no elaborats i productes energètics) se situa en 2,6% en taxa interanual, i puja dues dècimes de punt amb relació al novembre. La tònica alcista de la inflació subjacent és imputable en part a les tensions mostrades pels preus dels aliments amb elaboració, begudes i tabac —que per tercer mes consecutiu es varen moure a l'alça— i als preus dels serveis que, amb un creixement del 3,5%, encadenen el cinquè mes de pujades. Destaca la rigidesa de certs mercats de determinats serveis públics, la segmentació i escassa competència i també la pressió dels costs salarials en alguns subsectors (sanitat, ensenyament, transports i serveis personals).

Repunten lleugerament els preus de l'energia respecte del novembre: els carburants i combustibles augmenten un 12,6% enfront de l'11,2% del mes passat. Al fet que en desembre de l'any passat els preus d'aquest component es desacceleressin amb relació al novembre, i la pujada a màxims anuals dels aliments sense elaboració (5,1%), s'ha sumat el comportament a l'alça de la inflació subjacent.

A escala europea, l'índex de preus de consum harmonitzat EU se situa en 2,1%. El diferencial de preus de la Unió Europea arriba a 1,4 punts al desembre, fet que suposa una pèrdua de competitivitat en preus.

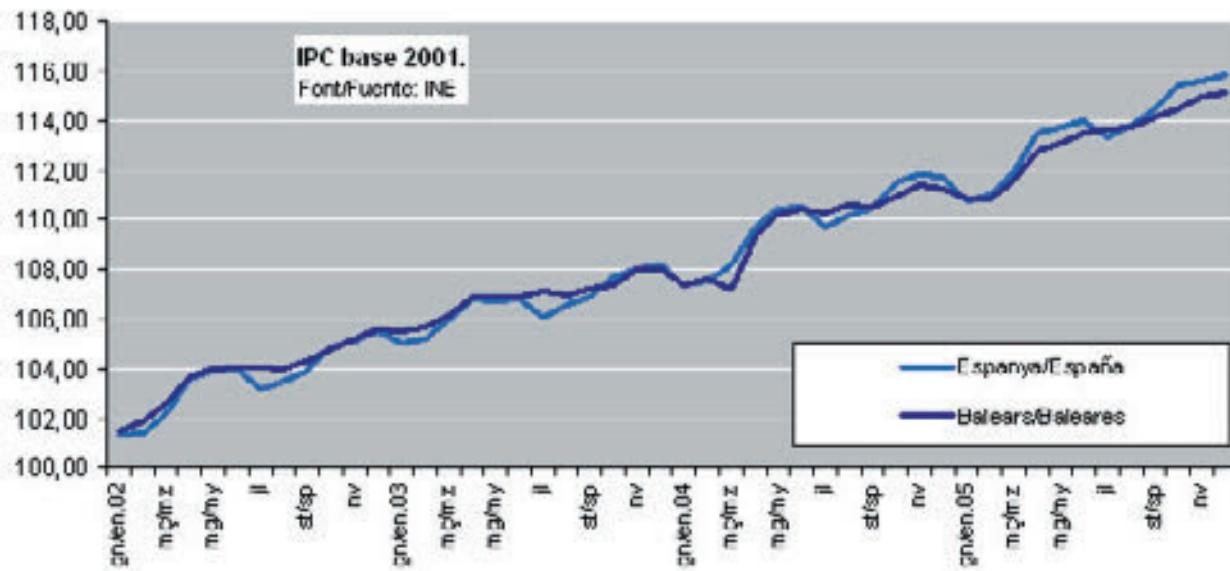
El índice general de precios de consumo (IPC) sube un 0,2% en diciembre respecto al mes anterior. La tasa de inflación interanual se sitúa en el 3,5% y sube cuatro décimas respecto a la tasa de noviembre. Para el conjunto de España, la tasa interanual se coloca en el 3,7%, dos décimas por encima de la de Baleares.

La tasa de inflación subyacente (que excluye los alimentos no elaborados y productos energéticos) se sitúa en el 2,6% en tasa interanual, y sube dos décimas de punto en relación a noviembre. La tónica alcista de la inflación subyacente es imputable en parte a las tensiones mostradas por los precios de los alimentos con elaboración, bebidas y tabaco que por tercer mes consecutivo se movieron al alza, y a los precios de los servicios que con un crecimiento del 3,5% encadena el quinto mes de subidas. Destaca la rigidez de ciertos mercados de determinados servicios públicos, su segmentación y escasa competencia y también la presión de los costes salariales en algunos subsectores (sanidad, enseñanza, transportes y servicios personales).

Repuntan ligeramente los precios de la energía respecto a noviembre: los carburantes y combustibles aumentan un 12,6% frente al 11,2% del mes pasado. Al hecho de que en diciembre del año pasado los precios de este componente se desacelerasen en relación a noviembre, y la subida a máximos anuales de los alimentos sin elaboración (5,1%), se ha sumado el comportamiento al alza de la inflación subyacente.

A nivel europeo, el Índice de Precios de Consumo armonizado EU se sitúa en el 2,1%. El diferencial de precios de la Unión Europea alcanza 1,4 puntos en diciembre, lo que supone una pérdida de competitividad en precios.

Inflació. Comparativa Balears - Espanya

Inflación. Comparativa Baleares - España

L'explicació del diferencial d'inflació està sobretot en el sector serveis, atès que és el component de major pes en l'IPCA total, i també en els aliments no elaborats. En aquest darrer cas, cal notar la major dependència de la dieta mediterrània respecte d'aquest tipus de productes, cosa que podria explicar la major inflació d'aquest sector respecte del conjunt de la UE. En el cas del sector serveis, el fet que estiguin més protegits que els béns de la competència internacional el converteix en un dels sectors més inflacionistes. Espanya, en general, es caracteritza per uns sistemes de producció, distribució i comercialització més rígids i obsolets que a la UE. Per tal de pal·liar aquest problema, és necessari potenciar les inversions en aquelles infraestructures i tecnologies més productives i eficients, així com en educació i investigació amb la finalitat d'obtenir el capital humà qualificat que requereixen els processos productius més innovadors.

Per grups, el transport se situa en el 6,6%, el qual repunta sis dècimes amb relació al novembre. L'augment dels preus dels combustibles i carburants ha contribuït de manera decisiva a l'alça del cost general del transport. La seva aportació a l'índex general ha estat de l'1,08%. Per subgrups i rúbriques, els béns i serveis relatius als vehicles augmenten un 9,9% i el transport públic interurbà augmenta els preus un 10,5%.

El grup d'hoteles, cafeteries i restaurants manté la seva taxa interanual respecte del mes passat, i se situa en el 2,9%, per sota del nivell nacional (4,3%). Aquesta variació s'ha concentrat en l'oferta de restaurants, bars i cafès, els preus dels quals es varen mantenir un 2,8%. L'aportació d'aquest grup a l'índex general és d'un 0,28%.

El grup de l'habitatge, la variació anual del qual és de 4,6%, dues dècimes inferior a la del mes passat, s'explica sobretot per l'augment en el cost de l'electricitat, gas i altres combustibles. Aporta un 0,48% a l'IPC. La renovació dels contractes de lloguer està subjecta a l'evolució de l'IPC, la majoria dels inquilins ha d'abonar al propietari la mensualitat pactada més el 3,5%.

L'ensenyament fa augmentar una dècima la taxa anual respecte del mes passat i arriba a 4,3%.

En aliments i begudes no alcohòliques es registra una taxa interanual de 3,6%, gairebé un punt més que el mes passat, que aporten el 0,74% a la taxa d'inflació. Entre els components que més han influït en aquest comportament, hi destaquen l'oli, la taxa anual del qual se situa en el 19,2%, i la carn de boví.

El grup de vestit i calçat registra una taxa interanual d'1,6%, superior a l'1,1% registrat el novembre.

La explicación del diferencial de inflación, está fundamentalmente en el sector servicios, dado que es el componente de mayor peso en el IPCA total; y también en los alimentos no elaborados, en este último caso hay que notar la mayor dependencia de la dieta mediterránea respecto a este tipo de productos que podría explicar la mayor inflación de este sector respecto al conjunto de la UE. En el caso del sector servicios, el hecho de que estén más protegidos que los bienes de la competencia internacional lo convierten en uno de los sectores más inflacionistas. España, en general se caracteriza por unos sistemas de producción, distribución y comercialización más rígidos y obsoletos que en la UE. Para paliar este problema es necesario potenciar la realización de inversiones en aquellas infraestructuras y tecnologías más productivas y eficientes, así como en educación e investigación con la finalidad de obtener el capital humano cualificado que requieren los procesos productivos más innovadores.

Por grupos, el *transporte*, se sitúa en el 6,6%, repuntando seis décimas en relación a noviembre. El aumento de los precios de los combustibles y carburantes, ha contribuido de manera decisiva al alza del coste general del transporte. Su aportación al índice general ha sido del 1,08%. Por subgrupos y rúbricas, los bienes y servicios relativos a los vehículos aumentan un 9,9% y el transporte público interurbano aumenta los precios un 10,5%.

El grupo de *hoteles, cafeterías y restaurantes*, mantiene su tasa interanual respecto al mes pasado, situándose en el 2,9%, por debajo del nivel nacional (4,3%). Esta variación se ha concentrado en la oferta de restaurantes, bares y cafés, cuyos precios se mantuvieron un 2,8% y cuya aportación al índice general es de un 0,28%.

El grupo de la *vivienda* cuya variación anual del 4,6%, dos décimas inferior a la del mes pasado, se explica fundamentalmente por el aumento en el coste de la electricidad, gas y otros combustibles. Aporta un 0,48% al IPC. La renovación de los contratos de alquiler está sujeta a la evolución del IPC, la mayoría de los inquilinos tendrá que abonar a su casero la mensualidad pactada más el 3,5%.

La *enseñanza*, aumenta una décima la tasa anual respecto al mes pasado y alcanza el 4,3%.

En *alimentos y bebidas no alcohólicas* se registra una tasa interanual del 3,6%, casi un punto más que el mes pasado, aportando el 0,74% a la tasa de inflación. Entre los componentes que más han influido en este comportamiento destaca el aceite cuya tasa anual se sitúa en el 19,2%, y la carne de vacuno.

El grupo de *vestido y calzado* registra una tasa interanual del 1,6%, superior al 1,1% registrado en noviembre.

4.7. Ocupació

Empleo

Mercat de treball		Mercado de trabajo		
	Darrera dada Último dato	Cicle-tendència Ciclo-tendencia		
		T _{t-k} (%)		
Població activa ¹	des/dic 433.045	↗ 5,9	Población activa ¹	
	des/dic 357.055	↗ 6,1		
	des/dic 32.755	↗ 6,2		
	des/dic 43.331	↗ 7,5		
Ocupats (afiliats a la SS) ²	des/dic 385.049	↗ 5,5	Ocupados (afiliados a la SS) ²	
	des/dic 319.806	↗ 5,6		
	des/dic 28.697	↗ 5,0		
	des/dic 36.164	↗ 5,6		
Assalariats	nov 295.322	↗ 4,9	Asalariados	
Autònoms i altres règims especials	nov 97.700	↗ 6,1	Autónomos y otros regímenes especiales	
Aturats registrats	des/dic 48.903	↗ 16,2	Parados registrados	
	des/dic 37.249	↗ 13,4		
	des/dic 4.058	↗ 25,3		
	des/dic 7.167	↗ 28,4		
Taxa d'atur registrat (var%)	nov 9,1	→ -0,7	Tasa de paro registrado (var%)	
	nov 8,4	→ -1,1		
	nov 10,3	→ 0,9		
	nov 14,2	↗ 4,8		

Fonts: TTSS, SOIB i INE

1. Suma dels dos epígrafs següents

2. Afiliats als règims generals, d'autònoms, especial agrari i de la llar de la Seguretat Social i als règims especials de la mar. No inclou afiliats a MUFACE, ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.

Fuentes: TTSS, SOIB y INE

1. Suma de los dos epígrafas siguientes

2. Afiliados a los regímenes generales, de autónomos, especial agrario y del hogar de la Seguridad Social y al régimen especial del mar. No incluye afiliados a MUFACE, ISFAS ni regímenes especiales menores de la Seguridad Social.

Les 385.049 persones ocupades a final de desembre, 28.404 més que fa un any, suposen per a les Illes Balears un ràcord d'ocupació durant aquest mes. La tendència assolida en aquest període (5,5%) és la més elevada des de l'inici de 2001.

Per sectors, pel novembre i pel que fa als assalariats, el sector primari (amb 1.430 afiliats) experimenta un creixement tendencial de 28,4%; el sector industrial (amb 24.860 treballadors) continua la recuperació (1,0%); la construcció (amb 49.122 persones) marca una tendència de 10,5%; i, finalment, el sector serveis (amb 232.834 afiliats) experimenta creixements de l'ordre del 5,9% en termes de cicle - tendència.

Per illes, Mallorca i les Pitiuses experimenten creixements tendencials en l'affiliació del 5,6%, també és notable la taxa que arriba a Menorca (5,0%).

Las 385.049 personas ocupadas a final de diciembre, 28.404 más que hace un año, suponen para las Islas Baleares un récord de ocupación en este mes. La tendencia alcanzada en este período (5,5%), es la más elevada desde principios de 2001.

Por sectores, en noviembre y referente a los asalariados, el sector primario con 1.430 afiliados experimenta un crecimiento tendencial del 28,4%; el sector industrial con 24.860 trabajadores continúa con la recuperación (1,0%); la construcción con 49.122 personas marca una tendencia 10,5%; y finalmente el sector servicios con 232.834 afiliados experimenta crecimientos del orden del 5,9% en términos de ciclo - tendencia.

Por islas, Mallorca y las Pitiusas experimentan crecimientos tendenciales en la afiliación del 5,6%, también es notable la tasa que alcanza Menorca (5,0%).

Contractes per temps indefinit	des/dic	2.594	↗	4,3	Contratos por tiempo indefinido
...a temps complet	des/dic	1.867	↗	7,1	...a tiempo completo
	des/dic	1.556	↗	5,8	
	des/dic	150	↗	21,3	
	des/dic	161	↗	9,0	
...a temps parcial	des/dic	469	↗	5,7	...a tiempo parcial
	des/dic	397	↗	5,3	
	des/dic	35	↗	11,5	
	des/dic	37	↗	5,7	
...fixos discontinus	des/dic	258	→	-1,7	...fijos discontinuos
	des/dic	190	↘	-4,9	
	des/dic	31	↗	8,4	
	des/dic	37	↗	4,2	

Fonts: TTSS, SOIB i INE

1. Suma dels dos epígrafs següents

2. Afiliats als règims generals, d'autònoms, especial agrari i de la llar de la Seguretat Social i als règims especials de la mar. No inclou afiliats a MUFACE, ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.

Fuentes: TTSS, SOIB y INE

1. Suma de los dos epígrafas siguientes

2. Afiliados a los regímenes generales, de autónomos, especial agrario y del hogar de la Seguridad Social y al régimen especial del mar. No incluye afiliados a MUFACE, ISFAS ni regímenes especiales menores de la Seguridad Social.

Aquestes dades reflecteixen la bona marxa de l'economia balear alhora que recullen l'impacte del procés de regularització de treballadors estrangers.

- Taxa d'activitat

La taxa d'activitat s'incrementa 0,7 punts i passa de 64,5% a 65,2% durant el tercer trimestre de l'any i se situa en la taxa més elevada a escala nacional, per segon trimestre consecutiu, segons la revisió de l'*Enquesta de població activa* de l'INE, que reflecteix la bona marxa de l'economia balear alhora que recull l'impacte del procés de regularització de treballadors estrangers.

- Atur

El nombre de persones registrades a les oficines del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), al desembre, ha estat de 48.903, xifra que suposa una disminució respecte de l'any anterior de 2.357 persones en atur. Amb aquest nou descens, ja són nou els mesos consecutius en els quals l'atur registra un descens en termes interanuals i es consolida el canvi de tendència respecte d'anys precedents, quan l'atur creixia.

- Contractació

Al desembre es varen signar 3.346 contractes indefinitos, amb una tendència estable de creixement de 4,3% per al conjunt de les Balears. El 10,7% del total de contractes han estat indefinitos; aquest percentatge és superior al conjunt d'Espanya, que ha estat de 8,9%.

Estos datos reflejan la buena marcha de la economía balear a la vez que recogen el impacto del proceso de regularización de trabajadores extranjeros.

- Tasa de actividad

La tasa de actividad se incrementa en 0,7 puntos y pasa del 64,5% al 65,2% en el tercer trimestre del año, situándose en la tasa más elevada a nivel nacional, por segundo trimestre consecutivo, según la revisión de la Encuesta de Población activa del INE, que refleja la buena marcha de la economía balear al tiempo que recoje el impacto del proceso de regularización de trabajadores extranjeros.

- Desempleo

El número de personas registradas en las oficinas del Servicio de Ocupación de las Islas Baleares (SOIB), en diciembre, ha sido de 48.903; esta cifra supone una disminución respecto al año anterior de 2.357 personas en paro. Con este nuevo descenso, ya son nueve los meses consecutivos en los cuales el paro registra un descenso en términos interanuales, y se consolida el cambio de tendencia respecto a años precedentes, cuando el paro crecía.

- Contratación

En diciembre se firmaron 3.346 contratos indefinidos, con una tendencia estable de crecimiento del 4,3% para el conjunto de Baleares. El 10,7% del total de contratos han sido indefinitos; este porcentaje es superior al conjunto de España, que ha sido del 8,9%.

4.8. Costs laborals

Costes laborales

Cost i jornada laboral	Darrera dada Último dato	Var (%)	Cicle-tendència Ciclo-tendencia	T ^{t-k} (%)	Coste y jornada laboral
Tercer trimestre 2005					Tercer trimestre 2005
Cost laboral per hora efectiva, €	13,7	↗ 4,3	↗ 7,4	7,4	Coste laboral por hora efectiva, €
Construcció	12,7	↘ -4,2	↗ 3,0	3,0	Construcción
Indústria i energia	14,3	↗ 1,5	↗ 7,0	7,0	Industria y energía
Serveis	13,9	↗ 6,1	↗ 8,1	8,1	Servicios
Cost salarial total per hora, €	10,0	↗ 4,5	↗ 7,4	7,4	Coste salarial total por hora, €
Altres costs per hora, €	3,7	↗ 3,6	↗ 7,1	7,1	Otros costes por hora, €
Cost total per assalariat i mes, €	1.941,0	↗ 3,3	↗ 4,8	4,8	Coste total por asalariado y mes €
Cost salarial ordinari per assalariat i mes, €	1.273,2	↗ 2,7	↗ 4,1	4,1	Coste salarial ordinario por asalariado y mes, €
Hores pactades per assalariat/mes	159,3	↗ -0,9	↗ -0,8	-0,8	Horas pactadas por asalariado/mes
Hores pagades per assalariat/mes	159,7	↗ -1,0	↗ -0,7	-0,7	Horas pagadas por asalariado/mes
Hores efectives per assalariat /mes	141,4	↗ -0,9	↘ -2,3	-2,3	Horas efectivas por asalariado/mes
Construcció	148,7	↗ 4,4	↗ 1,2	1,2	Construcción
Indústria i energia	145,5	↗ 2,0	↗ -1,1	-1,1	Industria y energía
Serveis	139,9	↗ -2,0	↘ -2,7	-2,7	Servicios

Font: INE

Fuente INE

El cost laboral mitjà per treballador i mes ha estat de 1.941 euros durant el tercer trimestre de 2005, fet que suposa un creixement del 3,3% respecte del mateix període de l'any anterior. A nivell nacional, el cost total per assalariat ascendeix a 2.038,6 euros, amb una taxa de creixement del 2,4%.

El cost laboral per hora de treball efectiva augmenta un 4,3% en el tercer trimestre. Aquest creixement, un punt major que el cost laboral per treballador, es deu al descens del 0,9% en el nombre d'hores treballades en aquest trimestre. El major increment en el cost per hora efectiva es dóna en el sector serveis (6,1%), en part a causa de la reducció en el nombre d'hores efectives per assalariat i mes.

La tendència de desacceleració del nombre d'hores treballades en els serveis continua per quart trimestre consecutiu, i passa d'una taxa del -1,9% l'anterior trimestre a una del -2,7%. Per contra, es recupera la tendència alcista en el sector de la construcció i en la indústria i energia.

El coste laboral medio por trabajador y mes ha sido de 1.941 euros durante el tercer trimestre de 2005, lo que supone un crecimiento del 3,3% respecto al mismo período del año anterior. A nivel nacional, el coste total por asalariado asciende a 2.038,6 euros, con una tasa de crecimiento del 2,4%.

El coste laboral por hora de trabajo efectiva aumenta un 4,3% en el tercer trimestre. Este crecimiento, un punto mayor que el coste laboral por trabajador, se debe al descenso del 0,9% en el número de horas trabajadas en este trimestre. El mayor incremento en el coste por hora efectiva se da en el sector servicios (6,1%), en parte debido a la reducción en el número de horas efectivas por asalariado y mes.

La tendencia de desaceleración del número de horas trabajadas en los servicios continúa por cuarto trimestre consecutivo, pasando de una tasa del -1,9% el anterior trimestre a una del -2,7%. Por el contrario se recupera la tendencia alcista en el sector de la construcción y en la industria y energía.

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

n. d. No disponible.

BE: Banc d'Espanya

CEur: Comissió Europea.

FMI: Fons Monetari Internacional.

Frontur: Enquesta a les fronteres, Institut d'Estudis Turístics, Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

MinFom: Ministeri de Foment.

Los porcentajes de variación se refieren a la diferencia entre el período mencionado de este año y el mismo período del año pasado, excepto cuando se dice expresamente otra cosa.

n. d. No disponible.

BE: Banco de España

CEur: Comisión Europea.

FMI: Fondo Monetario Internacional.

Frontur: Encuesta en fronteras, Instituto de Estudios Turísticos, Ministerio de Industria, Turismo y Comercio.

MinFom: Ministerio de Fomento.

Agraïments

AENA – Aeroport d'Eivissa.
AENA – Aeroport de Maó.
AENA – Aeroport de Palma.
Autoritat Portuària de les Illes Balears (APB), Ministeri de Foment.
Banc d'Espanya (BE).
Butlletí estadístic, Ministeri de Foment.
Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears (COAB).
Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya.
Compañía Logística de Hidrocarburos (CLH), Palma.
Direcció General d'Aviació Civil, Ministeri de Foment.
Direcció General de Fons Comunitaris i Finançament Territorial, Ministeri d'Hisenda.
Direcció General de Trànsit (DGT), Ministeri d'Interior.
Direcció General d'Habitatge, Arquitectura i Urbanisme, Ministeri de Foment.
Direcció Provincial de Trànsit (DP Trànsit), Ministeri d'Interior.
Direcció Territorial de Comerç a les Illes Balears, Ministeri d'Economia.
Eurostat.
Estadístiques, Ministeri de Treball i Afers Socials (MTAS).
Gesa-Endesa.
CTTIB-Enturib, Conselleria de Turisme.
Institut d'Estudis Turístics (IET), Ministeri d'Economia.
Institut Social de la Marina a les Illes Balears (ISM), Ministeri de Treball i Afers Socials.
Institut Nacional d'Estadística (INE), Ministeri d'Economia.
Institut d'Estudis d'Automoció (IEA).
Servei Estadístic Nacional de Malta.
Servei Estadístic Nacional del Marroc.
Institut Nacional d'Estadística de Portugal.
Servei Estadístic Nacional de Tunísia,
Servei Estadístic Nacional de Turquia.
Servei Estadístic Nacional de Xipre.
Subdirecció General d'Estudis, Secretaria General Tècnica, Ministeri de Ciència i Tecnologia (MCYT).
Agrupació de Fabricantes de Cemento de Espanya (Oficemen).
Asociación de Empresas Constructoras de Ámbito Nacional (Seopan).
Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), Conselleria de Treball i Formació.
TINSA.
Tresoreria Territorial de la Seguretat Social a les Illes Balears (TTSS), Ministeri de Treball i Afers Socials.

Agradecimientos

AENA – Aeropuerto de Ibiza.
AENA – Aeropuerto de Mahón.
AENA – Aeropuerto de Palma.
Autoridad Portuaria de Baleares (APB), Ministerio de Fomento.
Banco de España (BE).
Boletín estadístico, Ministerio de Fomento.
Colegio Oficial de Arquitectos de Baleares (COAB).
Consejo Superior de Cámaras de Comercio de España.
Compañía Logística de Hidrocarburos (CLH), Palma.
Dirección General de Aviación Civil, Ministerio de Fomento.
Dirección General de Fondos Comunitarios y Financiación Territorial, Ministerio de Hacienda.
Dirección General de Tráfico (DGT), Ministerio de Interior.
Dirección General de Vivienda, Arquitectura y Urbanismo, Ministerio de Fomento.
Dirección Provincial de Tráfico (DP Tráfico), Ministerio de Interior.
Dirección Territorial de Comercio en las Islas Baleares, Ministerio de Economía.
Eurostat.
Estadísticas, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales (MTAS).
Gesa-Endesa.
CTTIB-Enturib, Consejería de Turismo.
Instituto de Estudios Turísticos (IET), Ministerio de Economía.
Instituto Social de la Marina en las Islas Baleares (ISM), Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
Instituto Nacional de Estadística (INE), Ministerio de Economía.
Instituto de Estudios de Automoción (IEA).
Servicio Estadístico Nacional de Malta.
Servicio Estadístico Nacional de Marruecos.
Instituto Nacional de Estadística de Portugal.
Servicio Estadístico Nacional de Túnez.
Servicio Estadístico Nacional de Turquía.
Servicio Estadístico Nacional de Chipre.
Subdirección General de Estudios, Secretaría General Técnica, Ministerio de Ciencia y Tecnología (MCYT).
Agrupación de Fabricantes de Cemento de España (Oficemen).
Asociación de Empresas Constructoras de Ámbito Nacional (Seopan).
Servicio de Ocupación de las Islas Baleares (SOIB), Consejería de Trabajo y Formación.
TINSA.
Tesorería Territorial de la Seguridad Social en las Islas Baleares (TTSS), Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

